

Zeitschrift für Nachhaltigkeit und Sprachpolitik

Revue sur le développement durable et la politique linguistique

Revuo pri daŭripovo kaj lingvopolitiko

Rivista sulla sostenibilità e la politica linguistica

Kann Europa die neue Völkerwanderung bewältigen?

Europa steht vor seiner grössten Herausforderung und Zerreisprobe. Wird Europa aus der Flüchtlingskrise gestärkt und geeint hervorgehen oder wird es in die alten nationalstaatlichen Strukturen, die unserer Welt bereits zwei globale Kriege beschert haben, zurückfallen und uns alle in den Abgrund eines neuen Weltkrieges reissen? → **Seite 5**

Ĉu Eŭropo povas majstri la novan popolmigradon?

*Eŭropo troviĝas antaŭ sia plej granda defio kaj disfaltejo. Ĉu Eŭropo majstros la rifuĝintokrizon fortigita kaj unuiĝinta aŭ ĉu ĝi refalos al la malnovaj naciŝtataj strukturoj, kiuj kaŭzis al nia mondo jam du tutmondajn militojn kaj ŝiros nin ĉiujn al la abismo. → **Paĝo 5***

Uster – Die Wohnstadt am Wasser ist eine Reise wert → Seite 10

Uster – La loĝurbo apud la akvo indas vojaĝon → paĝo 10

Editorial

Ein ereignisreiches Jahr geht zu Ende und es ist uns ein Vergnügen Ihnen hier die zweite Ausgabe von Svisa Espero der Schweizer Zeitschrift für Nachhaltigkeit und Sprachpolitik zu präsentieren. Die Botschaft die wir Ihnen hier in den drei schweizerischen Landessprachen Deutsch, Französisch und Italienisch sowie in der Internationalen Sprache Esperanto vermitteln lautet: Eine nachhaltige Welt ist eine vielsprachige Welt.

Wir erleben gerade, wie Europa von einer eigentlichen Völkerwanderung überschwemmt wird, ausgelöst durch einen ebenso sinnlosen wie gnadenlosen Krieg in Syrien und die Perspektivlosigkeit in vielen Teilen Afrikas. Ob dieser Herausforderung droht Europa in alte nationalstaatliche Muster zurückzufallen und manche Politiker glauben, es genüge, Mauern und Zäune an den Landesgrenzen hochzuziehen, um die ganzen Probleme des Südens aussen vor zu lassen. Es ist jedoch eine vollkommene Illusion zu glauben, die Menschen, die aus ihrer zerbombten Heimat und vor der absoluten Aussichtslosigkeit unter Todesverachtung über das Meer aufs europäische Festland gelangt sind, liessen sich durch Mauern und Zäune abschrecken. Wenn die Menschen vor laufenden Fernsehkameras verhungern, bleibt den europäischen Politikern letztlich keine Wahl, als die Grenzübergänge wieder zu öffnen und die Menschenmassen irgendwie zu versorgen.

Eine nachhaltige Welt ist gegenüber Katastrophen resilient. Doch kann eine Gesellschaft nachhaltig sein, in der ein nicht unerheblicher Teil der Menschen in grosser Armut lebt und nicht am Wohlstand teilhaben kann, obwohl unsere Gesellschaft mehr als genug produziert, um allen Menschen auf unserem Planeten ein geregeltes Einkommen zu bieten? In einer Welt, in der Maschinen einen immer grösseren Teil der Produktion übernehmen wird es letztlich auf dem regulären Arbeitsmarkt nicht genügend Jobs für alle geben. So utopisch der Gedanke heute auch erscheint: Der Ausweg aus diesem Dilemma bietet das bedingungslose Grundeinkommen für alle. Doch ist das wirklich eine völlige Utopie? Im Prinzip ist das bedingungslose Grundeinkommen nicht revolutionärer als Mitte des letzten Jahrhunderts die Einführung der AHV und mit Bitcoins liesse sich in Zukunft ein globales Währungssystem schaffen, das die Unwägbarkeiten der heutigen nationalen Währungen überwinden und den weltweiten Zahlungsverkehr demokratisieren könnte.

Doch jetzt viel Spass bei der Lektüre

Éditorial

Une année riche en événements tire à sa fin et nous avons le plaisir de vous présenter le deuxième numéro de Svisa Espéro, la revue suisse sur le développement durable et la politique linguistique. Le message que nous aimerions faire passer ici dans trois langues nationales – l'allemand, le français et l'italien – ainsi que dans la langue internationale par excellence – l'espéranto – tient en quelques mots : un monde durable est un monde multilingue.

En ce moment même, nous faisons l'expérience d'une Europe submergée par un véritable exode des peuples, déclenché par une guerre aussi insensée qu'impitoyable en Syrie et l'absence de perspectives dans de nombreuses régions d'Afrique. À cause de ce défi à relever, l'Europe menace de retomber dans de vieux modèles de l'État-nation et certains politiciens croient qu'il suffit d'ériger des murs et des clôtures aux frontières pour tenir à l'écart tous les problèmes des pays du Sud. Or, il est totalement illusoire de croire que les hommes et les femmes qui sont arrivés sur le continent européen en quittant leur patrie dévastée par les bombes ou qui ont pris la mer en bravant la mort pour fuir le désespoir absolu se laisseront intimider ou dissuader par des murs et des clôtures. Lorsque les gens mourront de faim devant des caméras de télévision étrangères, les politiciens européens n'auront finalement pas d'autre choix que de rouvrir les points de passage frontaliers et de venir en aide à ces vagues de migrants d'une manière ou d'une autre.

Un monde pérenne est en mesure de faire face aux catastrophes. Mais peut-on croire à la durabilité d'une société dans laquelle une part non négligeable de ses membres vit dans une extrême pauvreté et n'a pas accès à la prospérité alors même que notre société produit bien plus que ce qu'il faut pour offrir un revenu régulier à tous les êtres humains vivant sur notre planète? Dans un monde où les machines prennent en charge une part croissante de la production, il n'y aura finalement plus assez de travail pour chacun sur le marché régulier du travail. Et aussi utopique qu'elle paraisse aujourd'hui, osons une pensée: la solution à ce dilemme est le revenu de base inconditionnel pour tous. Mais est-ce vraiment une pure utopie? Dans son principe même, le revenu de base inconditionnel n'a rien de plus révolutionnaire que l'introduction de l'AVS au milieu du siècle passé. Par ailleurs, les bitcoins déboucheront tôt ou tard sur un système monétaire global susceptible de surmonter les incertitudes liées aux monnaies nationales actuelles et de démocratiser le trafic des paiements à l'échelle planétaire.

D'ici là, bonne lecture!

Rubriken | Rubriques | Rubrikoj

Seite | Page | Paĝo

Titelthema | Sujet phare | Titoltemo

5 - 11

Die Schweiz entdecken | Découvrir la Suisse | Malkovri Svislandon

12 - 17

Sprachpolitik | Politique linguistique | Lingvopolitiko

18 - 26

Zukunftstechnologie | Technologie d'avenir | Estontoteknologio

27 - 28

Visionen und Projekte | Visions et projets | Vizioj kaj projektoj

29 - 48

Editoriale

Un anno ricco di avvenimenti sta volgendo al termine e noi abbiamo il piacere di presentarvi la seconda edizione di Svisa Espero, la rivista svizzera per la sostenibilità e la politica delle lingue. Il messaggio che vi trasmettiamo nelle tre lingue nazionali tedesco, francese e italiano, nonché nella lingua internazionale Esperanto è il seguente: un mondo all'insegna della sostenibilità è un mondo poliglotta.

Attualmente vediamo come l'Europa viene sommersa da una vera e propria migrazione di popoli, causata da una guerra sia insensata che spietata in Siria e dalla mancanza di prospettive in molte regioni dell'Africa. Questa sfida minaccia di far ricadere l'Europa in vecchi modelli nazionalisti e molti politici credono che per lasciare all'esterno tutto il problema del sud sia sufficiente costruire muri o recinti lungo i confini nazionali. È comunque pura illusione credere che delle persone che sono scappate dal proprio paese bombardato e assolutamente privo di prospettive, rischiando di morire attraversando il mediterraneo, si lascino scoraggiare da muri o recinti. Quando la gente muore di fame davanti alle telecamere accese, i politici europei non possono fare a meno di riaprire le frontiere e di assistere in qualche modo la massa di persone.

Un mondo sostenibile è resiliente nei confronti delle catastrofi, ma una società nella quale una parte non irrilevante della gente vive in grande povertà e non può usufruire del benessere anche se la nostra società produce più che a sufficienza per poter offrire a tutti gli abitanti di questo pianeta un reddito regolare può essere sostenibile. In un mondo in cui le macchine svolgono una parte sempre maggiore della produzione il mercato regolare del lavoro alla fine non offrirà più una quantità di posti di lavoro sufficiente per tutti. Anche se il pensiero oggi può essere considerato utopico, l'unico modo per trovare una via d'uscita da questo dilemma è il reddito di base incondizionato per tutti. Ma è proprio una totale utopia? In sostanza l'idea del reddito di base incondizionato non è più rivoluzionaria dell'introduzione dell'AVS, avvenuta a metà del secolo scorso e grazie a Bitcoins in futuro si potrebbe creare un sistema monetario globale in grado di superare le imponderabilità delle attuali monete nazionali e democratizzare il traffico dei pagamenti in tutto il mondo.

Ma ora buona lettura

Impressum

Herausgeber und Verlag:
Svisa Espero wird mit Unterstützung der Schweizerischen Esperanto-Gesellschaft durch die Medienabteilung der Allsprachendienst Esperanto GmbH produziert und verlegt.

Verantwortlicher Redaktor und Herausgeber:
lic. phil. Dietrich Michael Weidmann

Verlags- und Redaktions-Adresse:
Allsprachendienst Esperanto GmbH, Archstrasse 2, Postfach 26, CH-8613 Uster 3
Telefon +41 (0)44 251 50 25
Fax+41 (0)44 261 04 79
E-Mail: svisa-espero@esperanto.ch
Online-Ausgabe: <http://esperanto.ch/svisa-espero>

Eldonista noto

Eventoplena jaro alproksimiĝas al sia fino kaj estas al ni plezuro, prezenti al vi la duan eldonon de Svisa Espero, la svisa revuo por daŭripovo kaj lingvopolitiko. La mesaĝo, kiun ni peras al vi ĉi-tie en la tri naciaj lingvoj germana, franca kaj itala kaj en la internacia lingvo Esperanto estas: Daŭripova mondo estas multlingva mondo.

Ni ĵus travivas, kiel Eŭropo inundiĝas de vera popolmigrado, kaŭzita de same sensenca kiel sengraca milito en Sirio kaj la senperspektiveco en multaj partoj de Afriko. Fronte al tiu-ĉi defio Eŭropo riskas refali al malnovaj nacistataj strukturoj, kaj multaj politikistoj kredas, ke sufiĉas kosntrui murojn kaj barilojn laŭlonge de la landlimoj, por forbari ĉiujn porblemojn de la suda duonsfero. Estas tamen kompleta iluzio kredi, ke la homoj, kiuj atingis malrespektante la morton el sia bombodetruiĝinta hejmo tra la maro la eŭropan kontinenton, fortimigeblas pere de muroj kaj bariloj. Se homoj malsatmortas antaŭ funkciantaj televidaj kameraroj, tiam fine la politikistoj ne havas alian eblon, ol remalfermi la limtrapasejojn kaj iel zorgi por la homamasoj.

Daŭripova mondo estas resilienta kontraŭ katastrofoj. Sed kiel socio povas esti daŭripova, se en ĝi ne malgranda parto de la homoj vivas en granda malriĉeco, kvankam nia socio sufiĉe produktas por doni al ĉiuj homoj sur la planedo regulan enspezon? En mondo, en kiu maŝinoj transprenos ĉiam pli grandan parton de la produktado, fine sur la ordinara labormerkato ne estos sufiĉe da postenoj por ĉiuj. Tiom utopie, kiom eĉ ŝajnas: La eliron el tiu dilemo ofertos la senkondiĉa baza enspezo por ĉiuj. Sed ĉu tio vere estas kompleta utopio? Principe la senkondiĉa baza enspezo ne estas pli revolucia ol la enkonduko de la maljunevento meze de la lasta jarecento, kaj kun bitmono en estonto kreiĝeblos tutmonda valutosistemo, kiu povos superi la malcertejojn de la nuntempaj naciaj valutoj kaj demokratigi la pagotrafikon.

Sed nun multe da plezuro kun la legado

Mentions légales

Editeur et production:
La revue Svisa Espero est produite et éditée avec le soutien de la Société Suisse d'Espéranto (SES) par le département Médias de la société Allsprachendienst Esperanto GmbH.

Rédacteur et éditeur responsable:
lic. phil. Dietrich Michael Weidmann

Adresse de production et de rédaction:
Allsprachendienst Esperanto GmbH, Archstrasse 2, Case postale 26, CH-8613 Uster 3
Téléphone +41 (0)44 251 50 25
Télécopieur +41 (0)44 261 04 79
Courriel: svisa-espero@esperanto.ch
Edition en ligne : <http://esperanto.ch/svisa-espero>

Inhalt | Contenu | Enhavo

Seite | Page | Paĝo

- Kann Europa die neue Völkerwanderung bewältigen?	5
- <i>Ĉu Eŭropo povas majstri la novan popolmigradon?</i>	5
- Uster – Die Wohnstatt am Wasser ist eine Reise wert!	12
- <i>Uster – La loĝurbo apud la akvo indas vojaĝon!</i>	12
- Rétrospective : 3e Conférence mondiale sur l’enseignement de l’espéranto	18
- <i>Rerigardo: Tria Tutmonda Kolokvo pri instruado de Esperanto</i>	18
- Duolingo – eine Erfolgsgeschichte	20
- <i>Duolingo - sukcesohistorio</i>	20
- Quelles langues apprendre à l’école primaire ?	22
- <i>Kiujn lingvojn lerni en la bazlernejo?</i>	22
- Bitcoin – die Weltwährung der Zukunft?	27
- <i>Bitmono – ĉu la mondvaluto de la estonto?</i>	27
- Nachhaltigkeit – Resilienz – Transformation (Übersicht)	29
- <i>Daŭripovo – Resilienco – Transformo (Superrigardo)</i>	29
- Mondializzazione: l’apporto dell’esperanto ad uno sviluppo sostenibile	35
- <i>Tutmondigo: La kontribuo de Esperanto al daŭripova evoluo</i>	35
- Bedingungsloses Grundeinkommen – machbar oder blosser Wunschtraum?	39
- <i>Senkondiĉa bazenspezo – ĉu realigebla aŭ nur fikcia sonĝo?</i>	39
- Berufslehre – ein Schweizer Erfolgsmodell	45
- <i>Metilernado – Svisa sukcesmodelo</i>	45

***Helpu al Svisa Espero per via subtenabono,
donaco kaj anonco!***

***Helfen Sie Svisa Espero durch Ihr Unterstützungsabo,
Ihre Spende und Ihre Anzeige!***

***Aidez Svisa Espero par votre abonnement de soutien,
votre donations et votre annonce!***

Donacojn favore Svisa Espero pagu al:

Poŝtkonto Nr. 90-12622-6

IBAN CH63 0900 0000 9001 2622 6

je la nomo/lautend auf/au nom de: Amikaro Esperantista, Archstr. 2, 8610 Uster

(pliaj informoj je <http://esperanto.ch/svisa-espero>)

Kann Europa die neue Völkerwanderung bewältigen?

Die schockierenden Bilder ertrinkender Mütter und Kinder auf Schlauchbooten im Mittelmeer und erstickter Leichen in Lastwagen lassen niemanden unberührt und jene, die einfache Lösungen propagieren oder Europa abschotten wollen sollten erst einmal verstummen und in sich gehen. Es gibt keine einfache Lösung für das aktuelle Flüchtlingsproblem, solange die Katastrophen, welche Millionen von Menschen aus ihrer Heimat vertreiben nicht gestoppt werden. Europa braucht angesichts dieser Herausforderung eine klare und gemeinsame Strategie, um einerseits den Menschen in den Krisengebieten neue Perspektiven zu bieten und andererseits jene, die bei uns Zuflucht finden, in unsere Gesellschaft zu integrieren, andernfalls wir auch unser Kontinent im Chaos versinken. (Text von/Teksto de: Dietrich Michael Weidmann)

Ankunft syrischer Flüchtlinge am Bahnhof Stockholm im September 2015. (Bild: Frankie Fouganthin, Quelle Wikimedia Commons unter der Lizenz Creative-Commons 4.0) – *Alveno de siriaj rifuĝintoj en la stacidomo Stokholmo en septembro 2015*

Nebst zahlreichen anderen schrecklichen Ereignissen sind es zurzeit vor allem Regime wie in Eritrea und die Gräueltaten der ISIS-Terroristen in Syrien und im Irak, die eine Völkerwanderung noch nie dagewesenen Ausmasses auslösen, welche inzwischen sogar die Fluchtbewegungen während des Zweiten Weltkrieges übertrifft. Wenn sich da nichts ändert, wird Europa in den nächsten fünf Jahren mit bis zu 10 Millionen Menschen rechnen müssen, die aus

welchen Gründen auch immer ihre Heimat verlassen und in Europa Zuflucht suchen und von diesen werden bis zu einer halben Million in der Schweiz bleiben. Niemand wird das verhindern, das einzige worauf wir einen Einfluss haben ist, ob diese Menschen bei uns eine neue Heimat finden und Teil unseres Volkes werden und so langfristig zur Mehrung unseres Wohlstandes beitragen oder ob bei uns gewaltige Gettos entstehen, die zu Brutstätten von Elend, Not und Verbrechen werden und unsere Gesellschaft letztlich mit in den Abgrund reissen.

Natürlich muss man Verständnis für die Ängste vor allem Fremden und vor dem ungebremsen Zustrom Zehntausender traumatisierter Menschen aufbringen und angesichts des Ausmasses der ganzen Katastrophe sind diese Ängste ja durchaus auch nicht unbegründet. Doch zu glauben, man könne dieses Problem lösen, indem man die Schweiz oder Europa mit Mauern und Zäunen umgibt und niemanden mehr auf unseren Kontinent und in unser Land lässt und jene, denen es doch irgendwie gelang, die Schranken zu überwinden, mit Gewalt zurückschafft, das ist gelinde gesagt ziemlich einfältig. Sogar ein Gefängnis oder ein Arbeitslager bei uns in Europa ist ein Paradies im Vergleich zum Leben unter dem eritreischen Terrorregime oder zu den Folterknechten des IS.

Ĉu Eŭropo povos majstri la novan popolmigradon?

La ŝokigaj bildoj de dronantaj patrinoj kaj infanoj sur tuboboatoj en Mediteraneo kaj sufokiĝintaj kadavroj en kamionoj neniun ne tuŝas, kaj tiuj, kiuj propagas simplajn solvojn aŭ volas barfermi Eŭropon, unue mutiĝu kaj meditu. Ne estas simplaj solvoj por la aktuala rifuĝintoproblemo, dum la katastrofoj, kiuj fuĝigas milionojn da homoj el sia hejmo ne haltiĝas. Eŭropo fronte al tiu defio bezonas klaran kaj komunan strategion, por unuflanke oferti al la homoj en la krizregionoj novajn perspektivojn kaj aliflanke integri tiujn, kiuj trovas azilon ĉe ni al nia socio, ĉar alie ankaŭ nia kontinento dronos en la ĥaoso.

Krom multnombraj aliaj eventoj nuntempe antaŭ ĉio reĝimoj kiel en Eritreo kaj la teruraj agoj de la ISIS-teroristoj en Sirio kaj Irako kaŭzas popolmigradon de ankoraŭ neniam spertita dimensio, kiu intertempe eĉ superas la fuĝmovojn dum la Dua Mondmilito. Se nenio ŝanĝiĝos en tio, Eŭropo devos dum la venontaj kvin jaroj atendi ĝis 10 milionojn da homoj, kiuj forlasos sian hejmon kaj serĉos por kiu ajn kialo rifuĝon en Eŭropo, kaj de tiuj restos ĝis proksimume duona miliono en Svislando. Neniu tion malhelpos, la unika afero, kiun ni povas influi estas la fakto, ĉu tiuj homoj trovos ĉe ni novan hejmon kaj fariĝos parto de nia popolo kaj tiel longtempe

kontribuos al la multigo de nia bonfarto aŭ ĉu estiĝos ĉe ni gigantaj getooj, kiuj fariĝos bredejoj de mizero, malriĉeco kaj krimo kaj kunŝiros fine nian socion al la abismo.

Memkompreneble oni devas montri komprenon por la timoj antaŭ ĉio fremda kaj la ne bremisita alfluo de traŭmatigitaj homoj, kaj fronte al la dimensio de la tuta katastrofo tiuj timoj ja tute ne estas senkialaj. Sed kredi, ke oni povos solvi tiun-ĉi problemon, ĉirkaŭigante Svislandon aŭ Eŭropon per muroj kaj bariloj estas milde dirite tre naive. Eĉ karcero aŭ laborkoncentrejo ĉe ni en Eŭropo estas paradizo kompare al la vivo sub la

eritrea terorreĝimo aŭ la torturistoj de la IS.

Flüchtlingscamp in Tindouf, Algerien, 2009 (Bild: Jørn Sund-Henriksen, Quelle Wikimedia Commons unter der Lizenz Creative-Commons 3.0) – *Rifuĝkampadejo en Tindouf, Alĝerio, 2009*

Syrische Flüchtlige demonstrieren am 3. September 2015 vor dem Westbahnhof in Budapest (Bild: Mstyslav Chernov, Quelle Wikimedia Commons unter der Lizenz Creative-Commons Attribution Share-Alike 4.0) – *Sirijaj rifuĝintoj manifestacias la 3-an de septembro 2015 antaŭ la Okcidenta Stacidomo en Budapeŝto*

Wenn in naher Zukunft irgendwann erst die Klimaflüchtlinge, deren Heimat im Meer versunken ist, zu uns gelangen werden, dann gibt sogar nicht einmal mehr eine theoretische Aussicht auf Rückkehr. Ganz gleich, was für Gesetze wir verabschieden, gegen die Flüchtlingswelle sind solche Gesetze etwa gleich wirksam, wie wenn man mit einem Gesetz, die Richtung der Schwerkraft umdrehen wollte! Mit anderen Worten: Ganz gleich, was die Politiker beschließen, egal wie sehr sie die Ausländer- oder Asylgesetze verschärfen, diese Menschen werden zu uns kommen und wir werden sie aufnehmen, ob wir das wollen oder nicht. Die Flüchtlinge werden uns nicht fragen, ob sie bei uns willkommen sind und wenn es in

ihrer Heimat keine Überlebensperspektive gibt, dann werden sie auch Gefängnisse und Zwangsmassnahmen nicht zu einer Rückkehr in ihre Herkunftsländer bewegen.

Im Prinzip gibt es nur zwei Alternativen: Entweder gelingt es, die Probleme an der Quelle zu lösen oder aber wir müssen uns mit den Zuwandern irgendwie arrangieren. Was Eritrea und Syrien-Irak anbelangt, so liesse sich dort lediglich dann etwas erreichen, wenn es gelänge, durch ein militärisches Eingreifen der ganzen Weltgemeinschaft im Auftrag der UNO die Verbrecher vor Ort zu stoppen und die Kriege zu beenden, so dass die Vertriebenen zurückkehren können.

Se en proksima estonto iam eĉ la klimataj rifuĝintoj, kies hejmo dronis en la maro, alvenos ĉe ni, tiam ankaŭ ne teoria perspektivo por reiro ekzistos. Tute egale, kiajn leĝojn ni enkondukos, kontraŭ la rifuĝinta ondo tiaj leĝoj estas proksimume same efikaj kiel leĝo, kiu ordonas, ke la gravito turniĝu! Alivorte: Tute egale, kion decidis politikistoj, kiom ili akriĝos la leĝojn pri eksterlandanoj aŭ azilo, tiuj

homoj venos al ni, kaj ni devos akcepti ilin, ĉu ni tion deziras aŭ ne. La rifuĝintoj ne demandas nin, ĉu ili bonvenos ĉe ni, kaj se en ilia hejmolando ne ekzistos postvivo-perspektivo, tiam ankaŭ karceroj kaj pefortaj mezuroj ne reiremigis ilin al iliaj devenlandoj.

Principe estas nur du alternativoj: Aŭ eblos solvi la problemon fonte aŭ ni devas iel trovi interkonsenton kun la

enmigrintoj. Kion koncernas Eritreon kaj Sirion, tie eblas atingi nur ion, se oni sukcesus, pere de arma interveno fare de la tuta monda komunumo je ordono de UN haltigi la krimulojn surloke kaj ĉesigi la milton, tiel ke la fopelitaj homoj povos reiri hejmen.

Bootsflüchtlinge in Lampedusa, Januar 2006 (Bild: Martina Franca, Quelle Wikimedia Commons unter der Lizenz Creative-Commons Namensnennung 2.0) – Boatrifuĝintoj en Lampeduzo, januaro 2006

Zuerst steht es aber in den Sternen, ob sich die Weltgemeinschaft überhaupt je zu einem gemeinsamen Handeln durchdringen wird, und selbst wenn das gelänge, so gäbe es keine Garantie dafür, dass ein solcher Militäreinsatz überhaupt erfolgreich sein wird und nicht stattdessen einfach zahlreiche neue Probleme entstehen und sich der Konflikt sogar noch ausweitet. Somit stellt diese erste Alternative in absehbarer Zeit keine Option dar.

Es ist eine Tatsache, dass der überwiegend grösste Teil der Flüchtlinge aus den Kriegsgebieten aus Syrien bis jetzt versucht hat, in der dortigen Region also insbesondere im Libanon, in Jordanien und in der Türkei unterzukommen. Doch die Zustände in den dortigen Lagern sind dramatisch und die selbst nicht auf Rosen gebetteten Länder jener

Unue estas aŭguraĵo, ĉu la monda komunumo iam kuniĝos por komuna agado, kaj eĉ se tio estus atingita, ne ekzistus garantio, ke tia armea interveno sukcesos kaj ke ne simple estiĝos novaj problemoj anstataŭe, kaj la konflikto eĉ vastiĝos. Tial tia alternativo en antaŭvidebla tempo ne estas eblo.

Estas fakto, ke ĝis nun la ĉefe plej granda parto de la rifuĝintoj el la militregionoj el Sirio provis trovi rifuĝejon en la tiea regiono, precipe en Libano, Jordanio kaj Turkio. Tamen la stato en la tieaj rifuĝejoj estas drama kaj la mem jam ne tre bonfartaj landoj en tiu regiono troviĝas je la limo de sia kapacito. Ĝis nun la plej granda parto de la tieaj rifuĝintoj esperis, ke ili baldaŭ povos reiri al siaj hejmlandoj, sed ju pli longe la milito daŭras, des malpli iĝas tiu espero. En la restadejoj ĉirkaŭ Sirio al la homoj mankas antaŭ ĉio perspektivoj. Ne estas laboro,

edukebloj, mankas altlernejoj kaj do ĉiam pli kaj pli ekiras al la vojo al la imagita paradizo eŭropa. Ĉar samtempe alvenadas ankoraŭ pli da homoj el la militsuferantaj siriaj urboj en la rifuĝejoj, la premo aldone grandiĝas. Oni do povos la homamasojn alvenantajn el tiuj rifuĝejoj al Eŭropo ne reporti en antaŭvidebla tempo tien aŭ al iliaj hejmlandoj, kaj do restos la unika eblo, akcepti tiujn homojn en ia maniero ĉe ni.

Ankoraŭ daŭre certaj politikistoj provas kredigi, ke oni iel povos limigi la alfluron de novaj homoj kaj ke tial estos demando, ĉu tiuj homoj restos ĉe ni aŭ ĉu oni ilin povos reporti aŭ resendi en antaŭvidebla tempo. En la senco de tia celo ili postulas hommalamikajn performezurojn, leĝojn, kaj ĉiam pli komplikajn azilburokration kaj forpelmekanismojn, kaj ili provas pere de popoleca fipropagando vuali la

Region sind am Anschlag. Bisher hoffte der grösste Teil der dortigen Flüchtlinge, dass sie schon bald in ihre Heimat zurückkehren könnten, aber je länger sich der Krieg hinzieht, desto mehr schwindet diese Hoffnung. In den Lagern rund um Syrien fehlt es den Menschen vor allem an Perspektiven. Es gibt keine Arbeit, keine Ausbildungsmöglichkeiten, keine Berufs- und Hochschulen und so machen sich immer mehr dieser Menschen auf den Weg ins vermeintliche europäische Paradies. Da gleichzeitig ständig noch mehr Menschen aus den kriegsgebeutelten syrischen Städten in die Lager drängen, nimmt der Druck zudem weiter zu. Man wird also die aus diesen Lagern nach Europa gelangten Menschenmassen in absehbarer Zeit nicht wieder dorthin oder gar in ihre ursprüngliche Heimat abschieben können und somit bleibt uns nur die Möglichkeit, diese Menschen auf irgendeine Weise bei uns aufzunehmen.

Noch immer suggerieren gewisse Politiker, allen voran rechtsextreme Populisten, dass man den Zustrom irgendwie eindämmen könne und sich daher die Frage stelle, ob diese Menschen bei uns bleiben würden oder ob wir sie wieder abschieben und zurücksenden könnten. Im Sinne einer solchen Zielsetzung fordern sie dann menschenfeindliche Zwangsmassnahmen, Gesetze, eine immer komplexere Asylbürokratie und Abschiebemechanismen und versuchen dabei durch populistische Hetze die Tatsache zu verschleiern, dass sich die Flüchtlingswelle trotz kontinuierlicher Verschärfung der Bestimmungen für Migranten und Erschwerung der Zuwanderung nicht bremsen lässt und dass von saisonalen Schwankungen abgesehen, der Zustrom von Heimatvertriebenen immer grösser und stärker wird. All diese Massnahmen haben somit schon lange versagt.

fakton, ke la rifuĝantaro malgraŭ konstanta akriĝo de la reguloj por enmigrantoj kaj la malfaciligado de la enmigrado ne bremseblas kaj ke krom sezona variado la alfluo de elhejmigituloj konstante pliiĝas kaj plifortiĝas. Ĉiuj tiuj mezuroj do jam delonge malsukcesis.

Bootsflüchtlinge vor Malta, 2013 (Bild: US Navy, Quelle Wikimedia Commons, amtliche Publikation, gemeinfrei) – Boatrifuĝintoj antaŭ Malto, 2013

In dieser Lage müsste Europa seine Kräfte vereinen. In Deutschland, wo man noch immer das Trauma der eigenen Schuld am Zweiten Weltkrieg und der damit verbundenen humanitären Katastrophe mit sich trägt, fühlt man sich angesichts des grossen Elendes vor allem zu grenzenloser Solidarität verpflichtet. Unterstützt wird diese Politik von den skandinavischen Ländern des Nordens, wo die humanitäre Tradition schon immer tief verankert war und welche Länder sich bisher vom Zustrom neuer Menschen einen Ausgleich zum Rückgang der eigenen Bevölkerung erhofften. Im übrigen Europa blieb aber die Solidarität, auf welche die Deutschen zählten, aus. Die rechtspopulistische Regierung in Ungarn versuchte von Anfang an, sich aus der Verantwortung zu stehlen, indem sie begann, die Grenzen des Landes mit Zäunen und Mauern gegen die anströmenden Menschenmassen zu schliessen und jene, die es trotzdem ins Land schafften, wie Vieh zusammenzutreiben. Beim Anblick der Bilder werden Erinnerungen an die Ära der Pfeilkreuzer im zweiten Weltkrieg wach. Besonders beklemmend sind diese Bilder aber aufgrund der Tatsache, dass Ungarn mit einem Ausländeranteil von gerade einmal 1,5% an der Gesamtbevölkerung, bisher kaum etwas zur Lösung dieses gewaltigen Problems beigetragen hat und nun versucht, mit Mauern und Zäunen dieses Problem einfach bereits an seinen Grenzen auf das restliche Europa abzuwälzen.

Doch auch in Deutschland beginnt angesichts der immer grösseren Massen, die ins Land drängen, die Stimmung zu kippen und selbst das bisher so liberale Schweden sieht sich plötzlich überfordert. An der Schweiz sind die aktuellen Ströme bisher vorbeigezogen, doch das dürfte sich angesichts des immer grösseren Drucks auf Deutschland wohl bald ändern. Dabei dürfen wir nicht vergessen, dass die Schweiz in den vergangenen 20 Jahren insgesamt bereits weit über eine halbe Million Flüchtlinge aufgenommen hatte und dass in Proportion zur inländischen Bevölkerung unser Land auch jetzt nicht hinter dem deutschen Nachbarn zurücksteht. Die Zahlen

sprechen eine deutliche Sprache: Von 1995 bis 2015 wurden in Deutschland insgesamt rund 2,2 Mio. Asylgesuche gestellt bei einer Gesamtbevölkerung von 80 Mio. Einwohner, während es in der Schweiz auf 8 Mio. Einwohner im gleichen Zeitraum rund 0,5 Mio. waren. Das heisst der Anteil Asylbewerber im Verhältnis zur Gesamtbevölkerung ist in der Schweiz für die vergangenen 20 Jahre insgesamt deutlich mehr als doppelt so hoch wie in Deutschland. Von den innerdeutschen Flüchtlingen einmal abgesehen beherbergt kein einziges Land in Europa im Verhältnis zur Gesamtbevölkerung auch nur annähernd so viele Flüchtlinge wie die Schweiz. Andererseits muss die Schweiz auch anerkennen, dass sie einen nicht unerheblichen Teil ihres Wohlstandes den Zuwanderern verdankt.

Bootsflüchtlinge im Mittelmeer, 2011 (Bild: Noborder Network, Quelle Wikimedia Commons/Flickr, Lizenz Creative-Commons 2.0) – Boatrifuĝintoj en Mediteraneo, 2011

En tiu-ĉi situacio Eŭropo devus unuigi siajn fortojn. En Germanio, kie ankoraŭ pluefikas la traŭmato de la propra kulpo pri la Dua Mondmilito kaj la al ĝi ligita humana katastrofo, oni sentas fronte al la senlima mizero grandan solidarecon. Tiun politikon antaŭ ĉio subtenas la skandinaviaj landoj de la nordo, kie la humana tradicio jam ĉiam profunde enradikiĝis en la socio kaj kie oni ĝis nun esperis de la almiĝo de novaj homoj kompenso de la mal-krekso de la propra loĝantaro. En cetera Eŭropa tamen la solidareco, kun kiu kalkulis la germanoj, forrestis. La dekstrema registaro en Hungario dekomence provis eskapi de sia respondeco, ekfermante la landlimojn per bariloj kaj muroj kontraŭ la alfluantaj homamasoj kaj kunirigante tiujn, kiuj tamen sukcesis kiel bovoj. Je la rigardo

al tiuj bildoj vekiĝas memoroj pri la epoko de la sagokrucistoj dum la Dua Mondmilito. Aparte tio ĉagrenigas surbaze de la fakto, ke Hungario kun malpli ol 1,5% da eksterlandanoj rilate al la tuta loĝantaro ĝis nun apenaŭ kontribuis ion al la solvo de tiu-ĉi giganta problemoj kaj nun provas simple per muroj kaj bariloj ĉe siaj landlimoj forŝovi la problemon al la cetera Eŭropo.

Sed ankaŭ en Germanio fronte al la ĉiam pli grandaj amasoj, kiuj inundas la landon, la etoso komenciĝas ŝanĝiĝi kaj eĉ la ĝis nun tre liberala Svedio sin vidas troŝarĝita. La nuna fluo ĝis nun preterpasis Svislandon, sed tio antaŭvideble fronte al la ĉiam pli granda premo al Germanio baldaŭ ŝanĝiĝos. Ĉi-rilate ni ne rajtas forgesi, ke Svislando dum la 20 pasintaj jaroj

jam akceptis multe pli ol duonan milionon da rifuĝintoj kaj ke proporcie al la nombro da loĝantoj ankaŭ nun Svislando ne rangas multe malantaŭ la germana najbaro. La ciferoj evidentas: De 1995 ĝis 2015 Germanio ricevis 2,2 milionojn da azilpetoj je totalloĝantaro de 80 milionoj, dum Svislando je loĝantaro de 8 milionoj samtempe proksimume 0,5 milionojn. Tio sĝinifas, ke la elcentaĵoj da rifuĝinto en Svislando dum la lastaj 20 jaroj estis pli ol la duoblo ol en Germanio. Preteratentante la intergermanajn rifuĝintojn, en neniu alia lando en Eŭropo vivas eĉ nur preskaŭ sammulte da rifuĝintoj kiel en Svislando. rilate al la tuta loĝantaro. Aliflanke Svislando devas agnoski, ke ne malsignifan parton de sia riĉeco ĝi dankas al la enmigrintoj.

Wir müssen uns aber auch ganz klar der Tatsache bewusst sein, dass kein Mensch freiwillig seine Heimat hinter sich lässt und sich auf den beschwerlichen Weg über das Mittelmeer und die Balkanroute nach Europa macht. Vielmehr steckt hinter jedem Einzelschicksal, eine grosse Tragödie und Hoffnungslosigkeit, ganz unabhängig davon, ob diese Menschen nun vor dem Krieg, vor Folter oder ganz einfach vor Hunger, Perspektivlosigkeit und aus purer wirtschaftlicher Not flüchten.

Mit anderen Worten, wir müssen als erstes die Tatsache, dass diese Menschen kommen werden, schlicht und einfach als gegeben hinnehmen und akzeptieren und dann eben das Beste daraus machen. Statt in diesen Menschen lediglich eine Belastung für unsere Gesellschaft und unser Sozialsystem zu sehen, sollten wir alle Chancen und Möglichkeiten nutzen, die diese Menschen mit sich bringen.

Ni ankaŭ devas tute klare konsciiĝi pri la fakto, ke neniŭ homo libervole lasas sian hejmon kaj ekiras per la penega vojo tra Mediteraneo kaj Balkano al Eŭropo. Multe pli malantaŭ ĉiu troviĝas individua sorto, granda tragedio kaj senespero, tute sendepende de la fakto, ĉu tiuj homoj fuĝas de milito, turmento aŭ simple de malsato kaj senperspektiveco kaj pura ekonomia mizero.

Per aliaj vortoj, ni devas unue kompreni la fakton, ke tiuj homoj

venos, simple kiel donita kaj akcepti ĝin kaj tiam fari el ĝi la plej eble bonan. Anstataŭ vidi en tiuj homoj nur ŝarĝon por nia socio kaj nia socia sistemo, ni devus utiligi ĉiujn ŝancojn kaj eblojn, kiujn kunportas tiuj homoj.

Se oni tamen metas tiujn homojn ĉe ni en mizerejojn, rifuzas al ili la rajton labori kaj ankaŭ alie deprenas al ili ĉiujn liberecojn kaj moveblojn, tiam tiuj homoj devige fariĝos peza ŝarĝo por nia socio, ĉar tiel al ili mankas ĉia laŭleĝa ebleco liberiĝi el la dependo de

Wenn nun aber diese Menschen bei uns in Notunterkünfte gesteckt werden, ihnen das Recht auf Arbeit verweigert wird und sie auch sonst aller menschlichen Freiheits- und Bewegungsrechte beraubt werden, dann werden diese Menschen zwangsläufig zu einer schweren Last für unsere Gesellschaft, denn es fehlt ihnen auf diese Weise jegliche legale Möglichkeit aus der Abhängigkeit der Sozialhilfe zu entkommen und zum Wohle unseres Gemeinwesens beizutragen.

Wenn Menschen heute in unserem Lande ankommen, dann sind die ersten Fragen, die wir uns und ihnen stellen, wie wir sie unterbringen und welche Fürsorge sie am dringendsten benötigen. Wir sehen in diesen Menschen also vor allem eine grosse Belastung. Hingegen vernachlässigen wir sträflich die Tatsache, dass diese Menschen ja vielfältige Kenntnisse und Erfahrungen mitbringen.

la socia helpo kaj kontribui al la bonfarto de nia socia komunumo.

² Se homoj nuntempe alvenas en nia lando, tiam la unuaj demandoj, kiujn ni al ni kaj ili faras, estas, kiel ni povas loĝigi ilin kaj kiun helpon ili plej urĝe bezonas. Ni do vidas en tiuj homoj antaŭ ĉio grandan ŝarĝon. Aliflanke ni punende neglektas la fakton, ke tiuj homoj ja alportas multnombrajn konojn kaj spertojn.

Flüchtlingscamp im Bekaa-Tal im Libanon, 2013 (Bild: Russell Watkins/Department for International Development, Quelle Wikimedia Commons unter der Lizenz Creative-Commons – Namensnennung 2.0) – Rifuĝkampadejo en la beka-a valo en Linbano, 2013

Syriska Flüchtlinge am 4. September 2015 im Westbahnhof in Budapest (Bild: Rebecca Harms, Quelle Wikimedia Commons unter der Lizenz Creative-Commons Attribution Namensnennung 2.0) – *Siriaj rifuĝintoj la 4-an de septembro 2015 en la Okcidenta Stacidomo en Budapeŝto*

Statt also nur zu fragen, was wir für sie tun können und müssen, wäre es viel wichtiger, jeden Neuankömmling danach zu fragen, was er oder sie kann, welche Fertigkeiten und Erfahrungen sie mitbringen und wir und dann überlegen, wie wir diese Fähigkeiten zum Wohl- und Nutzen unserer Gesellschaft einsetzen könnten. Statt die Fähigkeiten dieser Menschen zu nutzen, bremsen wir sie aus und nehmen ihnen letztlich jegliche Perspektive, dies in der irrigen Hoffnung, dies könnte ihre Landsleute davon abschrecken, zu uns zu kommen.

Wir haben letztlich mehrere Mittel und Wege, um etwas gegen dieses gewaltige Problem zu tun, wobei wir diese alle parallel nutzen müssen: Einerseits müssen die Regierungen aller Länder der Welt gemeinsam Mittel und Wege finden, um die Flüchtlingswelle an ihrer Ursache zu bekämpfen. Das heisst einerseits müssen die Kriege gestoppt werden und dazu gehört auch, dass eine Weltpolizei der UN die Aggressoren wie beispielsweise die IS-Terroristen nötigenfalls auch mit Gewalt stoppen muss. Nationalistische und religiöse Fanatiker sind durch die Weltgemeinschaft in Schranken zu weisen und Terrornetzwerke zu isolieren und auszutrocknen.

Anstataŭ do nur demandi, kion ni povas fari por ili, estus pli grave demandi la novalvenintojn, kion ili scipovas, kiujn kapablojn kaj spertojn ili kunportas, kaj tiam ni pripensu, kiel ni povas utiligi tiujn kapablojn je la bonfarto de nia socio. Anstataŭ utiligi la kapablojn de tiuj homoj, ni bremsas ilin kaj fine deprenas de ili ĉiun perspektivon, tion en la freneza espero, ke tio povus fortimigi iliajn samlandanojn, veni al ni.

Ni fine havas plurajn rimedojn kaj vojojn, por fari ion kontraŭ tiu-ĉi giganta problemo, ni tamen devas utiligi ĉiujn tiujn rimedojn samtempe. Unuflanke la registaroj de ĉiuj landoj de la mondo devas komunue trovi

rimedojn kaj vojojn por kontraŭbatali la rifuĝintan ondon ĉe la fonto de la kaŭzoj. Tio signifas, ke unuflanke oni devas ĉesigi la militojn, al tio ankaŭ apartenas, ke monda polico de UN haltigas, se necese perforte, la agresantojn kiel ekzemple la IS-teroristojn. Naciismaj kaj religiaj fanatikuloj devas esti baritaj fare de la monda komunumo kaj terorrotoj devas esti izolitaj kaj elsekigitaj. Aliflanke estas bezonataj perspektivoj por la homoj en la koncernitaj regionoj. Estas bezonataj lernejoj, malsanulejoj kaj infrastrukturo, ne nur manĝopakaĵoj. Ĉiuj tiuj mezuroj tamen povas efiki nur longtempe. Aliflanke estas bezonata giganta fortostreĉo, por oferti hejmon

novan al la homoj, kiuj nuntempe estas rifuĝantaj kaj integri ilin al nia socio.

Nia socio do troviĝas antaŭ giganta defio. Se ni ekzemple volas loĝigi 500 000 homojn en Svislando, tiam ni fine ne povas eviti novkonstrui praktike kompetajn urbopartojn. Sed kial ne esencan parton de tiu laboro plenumigu la novalvenintoj mem? Devas do esti centra celo de sukcesa politiko por rifuĝintoj, eksterlandanoj kaj integrado, ke la novalvenintaj homoj estu plej eble rapide integritaj al la socia proceso kaj ke ili fariĝu engaĝitaj membroj de nia socio.

Syriska Flüchtlinge am 5. September 2015 vor dem Westbahnhof in Budapest (Bild: Mstyslav Chernov, Quelle Wikimedia Commons unter der Lizenz Creative-Commons Attribution Share-Alike 4.0) – *Siriaj rifuĝintoj la 5-an de septembro 2015 en la Okcidenta Stacidomo en Budapeŝto*

Unsere Gesellschaft steht somit vor einer gewaltigen Herausforderung: Wenn wir beispielsweise in der Schweiz 500'000 Menschen unterbringen wollen, dann werden wir letztlich nicht darum herum kommen, ganze Stadtteile praktisch neu aus dem Boden zu stampfen. Doch warum soll diese Arbeit nicht zu einem erheblichen Teil durch die Neuankömmlinge selbst erledigt werden? Es muss daher ein zentrales Anliegen einer erfolgreichen Flüchtlings-, Ausländer- und Integrationspolitik sein, die neu angekommenen Menschen so rasch wie möglich in den gesellschaftlichen Prozess zu integrieren und sie zu engagierten Mitgliedern unserer Gesellschaft zu machen.

Zur langfristigen Bewältigung dieser Herausforderung, dürfen wir uns nicht naiv vor der Tatsache verschliessen, dass wir diesen Menschen nur dann helfen können, wenn wir dabei nicht die Errungenschaften und den Wohlstand unserer Gesellschaft aufs Spiel setzen: Die Menschen, die bei uns Asyl finden, haben daher nicht nur Rechte, sondern selbstverständlich auch Pflichten gegenüber unserer Gesellschaft. Wenn Menschen verfeindeter Nationalitäten hier bei uns zusammenkommen, dann haben sie zu akzeptieren, dass dieser Konflikt hier bei uns nichts zu suchen hat. Die hier ankommenden Menschen werden begreifen müssen, dass es letztlich Zeit und Geld braucht, um für sie Unterkunft, Schulen, Arbeit und Verpflegung zu besorgen und daher ist es unangebracht, die Gastländer für die eigene Not verantwortlich zu machen. Es muss den hier angekommenen Menschen daher klargestellt werden, dass hier unsere Gesetze gelten, dass unser Rechtsstaat ihre Rechte schützt, von ihnen aber eben auch ihren Beitrag und Mitwirkung einfordert. Mittelalterliche Bräuche wie die Beschneidung von Mädchen, Kinderheirat oder Blutrache haben hier nichts verloren und es kann gegenüber solchen unmenschlichen Bräuchen nur Nulltoleranz geben!

Wenn Europa die heutige Flüchtlingskrise meistern will, dann muss Europa endlich seine nationalistische Vergangenheit überwinden, dann müssen die Europäer gemeinsam handeln und sich als Weltbürger und Teil der globalen Gemeinschaft empfinden. Europa kann diese Krise meistern und gestärkt aus ihr hervorgehen oder Europa kann wieder Grenzzäune zwischen seinen Nationalstaaten aufziehen und auseinanderbröckeln und in jene Muster zurückfallen, die in unserem Kontinent bereits zweimal einen Weltkrieg ausgelöst haben. Hoffnung macht einerseits die grosse Solidarität

Por longtempe majstri tiun-ĉi defion, ni ne rajtas fermi nin antaŭ la fakto, ke ni povas helpi al tiuj homoj nur tiam, kiam ni ne riskas mem nian bonfarton kaj la atingojn de nia socio: La homoj, kiuj trovas azilon ĉe ni, do ne nur havas rajtojn, sed ankaŭ devojn rilate al nia socio. Se homoj de malamikaj nacioj kunvenas ĉi-tie ĉe ni, tiam ili devas akcepti, ke ilia konflikto ne havas ekzistorajton ĉi-tie. La alvenintaj homoj devas kompreni, ke finfine estas bezonataj mono kaj tempo por krei por ili loĝejojn, lernejojn, laborejojn kaj nutraĵon kaj tial ne estas deca, respondecigi la gastolandojn por la mizero. Oni do devas klarigi al la homoj alvenintaj ĉi-tie, ke ĉi-tie validas niaj leĝoj, kaj ke nia leĝoŝtato protektas iliajn rajtojn, sed ankaŭ postulas ilian kontribuon kaj kunlaboron. Mezepokaj kutimoj kiel la cirkumcido de knabinoj, infana geedzigo aŭ sanga venĝo ne havas ekzistorajton ĉe ni, kaj fronte al tiaj kutimoj nur povas esti nula toleremo!

Se Eŭropo volas majstri la nuntempan rifuĝokrizon, tiam Eŭropo fine devas superi sian naciisman pasintecon, tiam la eŭropanoj devas komune agi kaj senti sin kiel mondĉivitanoj kaj parto de la tutmonda komunumo. Eŭropo povas majstri tiun-ĉi krizon kaj fortigite eliri el ĝi, aŭ Eŭropo povas denove konstrui limbarilojn inter siaj nacia ŝtatoj kaj dispeciĝi kaj refali al la modeloj, kiuj en nia kontiento jam dufoje kondukis al monda milito. Esperon donas unuflanke la granda solidareco por rifuĝintoj, kiujn oni povis observi dum la pasintaj semajnoj kaj monatoj precipe en Germanio kaj en Skandinavio; timigas tamen la agomalkapablo de la eŭropaj registaroj kaj la samtempe minacanta nova malvarma aŭ pli terure eĉ reala milito inter okcidento kaj Rusio. La nuntempa krizo ofertas al Eŭropo kaj ŝancojn kaj danĝerojn. La plej forta armilo kontraŭ la mizero estas la raciisma klerigo, la scio. Ni devas konsciigi pri la fakto, ke Eŭropo des pli bone fartas,

gegenüber den Flüchtlingen, die man in den vergangenen Wochen und Monaten insbesondere in Deutschland und in Skandinavien beobachten konnte, Angst macht aber die Handlungsunfähigkeit der europäischen Regierungen und gleichzeitig ein drohender neuer kalter oder schlimmstenfalls sogar heisser Krieg zwischen dem Westen und Russland. Die heutige Krise bietet für Europa sowohl Chancen als auch Gefahren. Die stärkste Waffe im Kampf gegen das Elend in dieser Welt ist jedoch die Aufklärung, das Wissen. Wir müssen uns der Tatsache bewusst sein, dass es Europa besser gehen wird, wenn es der Welt gut geht und aus dieser Erkenntnis heraus muss Europa für weltweiten Zugang zu Wissen, Information und Bildung sorgen. Wenn wir die Flucht aus Afrika und Asien verhindern wollen, dann müssen wir in diesen Ländern Schulen bauen und den Menschen die Teilnahme an der Entwicklung unserer Gesellschaft ermöglichen.

Aus der Sicht der Esperantisten ist dabei ein nicht zu vernachlässigendes Element die sprachliche Gerechtigkeit. Mit einer einfachen für alle Menschen leicht erlernbaren Brückensprache kann einerseits ein Zusammengehörigkeitsgefühl geschaffen werden, das nationale Grenzen und Gegensätze überwindet und andererseits ermöglicht eine solche Sprache eben einen freien und gleichberechtigten Zugang zu Wissen, Informationen und Weiterbildung für alle. Esperanto erlaubt eine unmittelbare Kommunikation zwischen Menschen unterschiedlicher Herkunft, ohne dass einer dem anderen seine Sprache aufdrängt. Wie zum Beispiel Erfahrungen zwischen esperantistischen Huttus und Tutsis in Burundi belegen, kann Esperanto kann auch gerade unter Flüchtlingen unterschiedlicher Herkunft eine Brücke schaffen, um die nationalen Gegensätze zu überwinden.

ju pli bone fartas la mondo, kaj surbaze de tiu konsciigo Eŭropo devas zorgi por mondvasta aliro al scio, informado kaj edukado. Se ni volas malhelpi la rifuĝadon el Afriko kaj Azio, tiam ni devas konstrui en tiuj landoj lernejojn kaj ebligi al la homoj la partoprenon al la evoluo en nia socio.

El la vido de la esperantistoj, ne neglektinda elemento estas la lingva justeco. Kun simpla por ĉiuj homoj facile lernebla pontlingvo unuflanke povas krei komuncsento, kiu superas naciajn limojn kaj kontraŭstarojn, kaj aliflanke tia lingvo ebligas fakte liberan kaj samrajtan aliron al scioj, informoj kaj pluedukado por ĉiuj. Esperanto permesas senperan komunikadon inter homoj de malsama deveno, sen ke iu trudas sian propran lingvon al la alia. Kiel ekzemple spertoj kun esperantistoj tucioj kaj hutuoj pruvas, Esperanto precipe inter rifuĝintoj povas krei ponton por superi la kontraŭdijojn.

Uster – die Wohnstatt am Wasser ist durchaus eine Reise wert!

(Text von/Teksto de: Dietrich Michael Weidmann)

Geschichte

Vorgeschichtliche Zeit und Frühgeschichte

Auf dem Gebiet der Gemeinde Uster finden sich in Riedikon verschiedene Spuren prähistorischer Ufersiedlungen aus der Neusteinzeit, die zur sogenannten Pfynner Kultur zählen. Eine bronzezeitliche Besiedlung wird durch diverse Grabhügel belegt und zur Römerzeit existierten römische Gutshöfe in Oberuster, Nänikon und Riedikon.

Mittelalter

Im frühen Mittelalter entstand im Gebiet der heutigen Siedlung Insel in Oberuster am Ufer des Aabachs die erste alemannische Siedlung. An dieser Stelle kreuzten sich die römischen Strassen vom Glatttal ins Oberland und vom Kastell in Irgenhausen nach Meilen. Im Jahr 775 wurde diese Siedlung unter dem Namen „Ustravilla“ in den Analen des Klosters St. Gallen erstmals urkundlich erwähnt. Der Namen leitet sich vermutlich vom alemannischen Begriff Osteraa (Wildbach) ab und bezog sich auf den Aabach, der bis zu seiner Korrektur im 19. Jahrhundert immer wieder für schwere Überschwemmungen sorgte. Das heutige Quartier Oberuster bildete im Mittelalter den eigentlichen Ortskern. Während ausserhalb des Ortskerns ein grosser Teil der Ländereien dem Kloster Rütli gehörten, befand sich der Ortskern für das Mittelalter ungewöhnlich überwiegend im Besitz freier Bauern.

Um das Jahr 1100 erbauten die Herren von Winterthur mitten im Einflussbereich der Herren von Rapperswil das Schloss Uster, das bis heute das Wahrzeichen der Gemeinde ist.

Uster – Wohnstatt am Wasser

Uster – loĝurbo apud la akvo

Kanton: Zürich

Kantono: Zuriko

Bezirk: Uster

Distrikto: Uster

Amtssprache: Detusch

Oficiala lingvo: germana

Fläche/Areo: 28,56 km²

Einwohner/Loĝantoj: 33'333

(Stand/Stato: 31.12.2014)

Uster

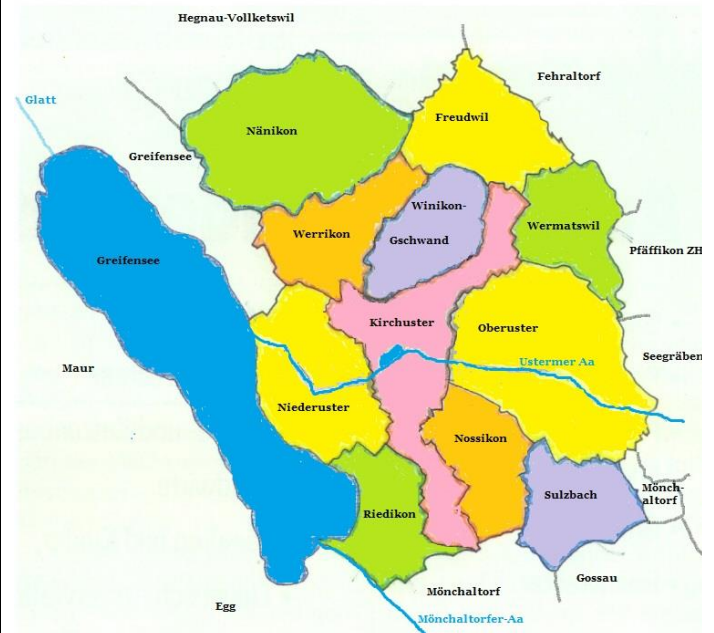

Bild: Dietrich Michael Weidmann; Malnovaj civilkomunumoj = nunaj kvartaloj de Uster

Uster – la loĝurbo apud la akvo indas vojaĝon!

Historio

Fruhistorio

Sur la teritorio de la komunumo Uster troviĝas en Riedikon diversaj spuroj de prahistoriaj lagobordaj setlejoj en la novŝtonepoko, kiuj apartenas al la tiel nomita Pfina Kulturo. Bronzepoka setlado estas pruvita pere de diversaj tombomontetoj kaj dum la romia epoko ekzistis romiaj bienoj en Oberuster, Nänikon kaj Riedikon.

Mezepoko

En la frua Mezepoko en la loko de la hodiaŭa setlejo Insulo en Oberuster ĉe la bordo de la rivero Aabach estiĝis la unua alemana setlejo. Ĉe tiu loko kruciĝis la romiaj vojoj de la Glatt-Valo al la Oberlando kaj de la kastelo en Irgenhausen al Meilen. En la jaro 775 tiu setlejo sub la nomo „Ustravilla“ estis menciita en la bieninventaro de la Monaĥejo Sankt-Galo unuan fojon dokumente. La nomo supozeble deduktiĝas de la alemana esprimo Osteraa (sovaĝa roĝo) kaj rilatis al la rivero Aabach, kiu ĝis la korekto en la 19-a jarcento regule kaŭzis fortajn inundojn. La hodiaŭa kvartalo Oberuster formis en Mezepoko la efektivan vilaĝokernon. Dum ekster la vilaĝokerno granda parto de la teritorioj apartenis al la Monaĥejo Rütli, la vilaĝo kerno mem apartenis plej parte al liberaj kamparanoj, kio dum Mezepoko estis malkutima fakto.

Ĉirkaŭ en la jaro 1100 la Senjoroj de Vinterturo konstruis meze ne la teritorio de la Senjoroj de Rapersvilo

la Kastelon Uster, kiu ĝis hodiaŭ restis la rekonilo de la komunumo.

Turo de la Kastelo Uster (Foto Dietrich Michael Weidmann)

Frühe Industriezeit und Ustertag

Anfang 19. Jahrhunderts erlangte das Dorf infolge der zunehmenden Industrialisierung eine immer grössere Bedeutung und gehörte zu den am dichtesten industrialisierten Gebieten Europas. Während der Helvetischen Revolution von 1798 erlangten die Bewohner der Landschaft ausserhalb der herrschaftlichen Städte erstmals Bürgerrechte. Nach dem Ende der napoleonischen Regierung im Jahre 1814 restaurierten die Herren von Zürich unter der Restaurationsverfassung die alte Ordnung und entrechteten die Landbewohner erneut. Dies führte zu einer politischen Entwicklung, die in der liberalen Revolution von 1830 gipfelte. Die landschaftliche Bevölkerung erlangte nach und nach Bildung, die Landschaftsbewohner bauten ohne Unterstützung der Stadt eine Schule. Im Umfeld von Paul Usteri, der die Neue Zürcher Zeitung gründete, sammelte sich eine Oppositionsbewegung gegen die Restaurationsverfassung. Die Julirevolution von Paris regte auf die Liberalen in Zürich an. Dr. Ludwig Schnell publizierte das Memorandum von Küsnacht. Kurz darauf tagten rund 100 Personen in Stäfa und beschlossen im November 1830 in Uster ein Treffen zu organisieren. Am 22. November 1830 marschierten etwa zehntausend Bürger aus allen Richtungen nach Uster. Da sich die Kirche als zu klein erwies, versammelten sich die Menschenmassen auf dem Zimiker Hügel. Die Versammlung fasste diverse Beschlüsse, verlangte eine Steuerbefreiung und eine neue Verfassung. Der Ustertag verlief friedlich und ohne Armeeinsatz. Dies war der erste Schritt zur Schaffung des modernen Kantons Zürich. 1831 wurde als Folge des Ustertags die Gewaltentrennung eingeführt und im Kanton Zürich eine neue Verfassung auf der Grundlage der Volkssouveränität und der Gleichberechtigung von Stadt- und Landbevölkerung und der Meinungs- und

Pressefreiheit eingeführt. Dies war effektiv das Ereignis, dass in der Folge zur tatsächlichen Entstehung des Schweizerischen Bundesstaates im Jahre 1848 geführt hatte.

Ustertag-Monumento sur la Monteto de Zimikon (Foto Dietrich Michael Weidmann)

Früh industriepoko kaj tago de Uster

Komence de la 19-a jarcento la vilaĝo pro la kreskanta industriigo atingis pli kaj pli da signifo kaj apartenis al la plej dense industriigitaj regionoj de Eŭropo. Dum la Helveta Revolucio de 1798 la kamparaj loĝantaj ekster la senjoraj urboj unuan fojon atingis civitanajn rajtojn. Post la fino de la regado de Napoleono en 1814 tamen la zurikaj senjoroj restarigis sub la restaŭracia konstitucio la malnovan reĝiomon kaj denove senrajtigis la kamparajn loĝantojn. Tio kondukis al politika evoluo, kiu kulminis en la liberala revolucio de 1830. La kampara popolo iom post iom akiris edukon, la kamparanoj sen helpo de la

urbo konstruis lernejojn. Ĉirkaŭ Paul Usteri, kiu fondis la Novan Zurikan Gazeton, estiĝis opozicia movado, kiu protestis kontraŭ la restaŭracia konstitucio. La Julia Revolucio de Parizo instigis ankaŭ la liberalulojn en Zuriko. D-ro Ludwig Schnell publikigis la memorfolion de Küsnacht. Iom poste proksimume 100 personoj kunvenis en Stäfa, kaj decidis organizi en novembro 1830 renkontiĝon en Uster. La 22-an de novembro 1830 dekmilo da civitanoj el ĉiuj direktoj marŝis al Uster. Ĉar la preĝejo tro malgrandis por la homamasoj oni renkontiĝis sur la Monteto de Zimikon. La kunveno faris diversajn decidojn postulis liberigon de impoŝtoj kaj novan konstitucion.

La decidoj estis prezentita en la memordeklaro de Uster. La Uster-Tago okazis en paco sen arma interveno

Tio estis la unua paŝo al la moderna Kanton Zuriko. 1831 kiel rezulto de la Tago de Uster estis realigita la disigo de la fortoj kaj akceptita en la Kanton Zuriko nova konstitucio sur la bazo de la popola suvereneco, egalrajteco de kamparanoj kaj urbanoj, kaj libereco de opinio kaj gazetaro. Tio fakte estis la eventoj, kiuj pli poste kondukis al la reala naskiĝo de la Svisa Federacia Ŝtato en la jaro 1848.

Der Brand von Uster

1832 rückte Uster erneut in den Fokus der allgemeinen Aufmerksamkeit, als am 22. November aufgrund der Enttäuschung über die nicht erfüllten Versprechungen die Fabrik der Firma Corrodi & Pfister mit dem ersten mechanischen Webstuhl aus Furcht vor dem Verlust von Arbeitsplätzen in Brand gesteckt wurde. Ungefähr 50 am Anschlag Beteiligte wurden zu langjährigen Ketten- und Kerkerstrafen verurteilt. Dieses Ereignis ging als der Brand von Uster in die Geschichte ein.

Malsanulejo Uster (Foto Dietrich Michael Weidmann)

Vom Dorf zu Stadt

Im 19. Jahrhundert siedelten sich in Uster zahlreiche Industriebetriebe an. Der ersten Baumwollspinnerei 1812 folgten weitere Spinnereien und 1846 erhielt Uster mit dem Anzeiger von Uster seine eigene Zeitung; 1880 wurde die Zellweger AG gegründet und 1897 folgte die Brauerei. Am ersten August 1856 wurde die Glatthalbahn von Wallisellen nach Uster eröffnet, 1858 wurde die Strecke nach Wetzikon verlängert. 1889 wurde das Spital erbaut. Von 1909 bis 1949 verfügte Uster sogar über eine Strassenbahn nach Oetwil, die aber dann im Zeitalter des

Autos durch eine Buslinie ersetzt wurde. Aufgrund des beständigen Bevölkerungswachstums wurde am 1. Mai 1970 aus Uster offiziell eine Stadt mit Gemeindeparlament und Stadtrat.

Bierfabriko Uster (Foto Dietrich Michael Weidmann)

Cikonio en Oberuster (Foto Dietrich Michael Weidmann)

Bruliĝo de Uster

1832 Uster denove atingis la ĝeneralan atenton, kiam la 22-an de novembro pro seniluziigo pri la ne plenumigitaj promesoj de la registaro bruliĝis la fabriko de la firmao Corrodi & Pfister kun la unua mekanika teksilo pro timo pri perdo de laborlokoj. Proksimume 50 partoprenintaj estis kondamnitaj al longjaraj katen- kaj karcerpunoj. Ĉi-tiu evento poste konatiĝis kiel la Bruliĝo de Uster.

De vilaĝo al urbo

En la 19-a jarcento en Uster setlis multnombraj industriaj entreprenoj. La unuan kotonspinejon en 1812 sekvis pliaj spinejoj kaj en la jaro 1846 Uster kun la Anzeiger von Uster ricevis sian propran ĵurnalon; 1880 estis fondita Zellweger AG kaj 1897 sekvis la bierfabriko. La 1-a de aŭgusto 1856 estis inaŭgurita la Glatthal-Fervojo, 1858 la linio estis longigita al

Wetzikon. 1889 estis konstruita la malsanulejo. De 1909 ĝis 1949 Uster eĉ disponis pri tramlinio al Oetwil, kiu tiam en la epoko aŭtomobila estis anstataŭigita pere de buslinio. Pro la kontanta kresko de la loĝantaro la 1-an de majo 1970 Uster oficiale fariĝis urbo kun komunuma parlamento kaj urbestraro.

Rinocera Trafikcirklo (Foto Dietrich Michael Weidmann)

Einen Meilenstein bedeutete die Eröffnung der S-Bahn 1990 mit der direkten Schnellverbindung durch den neuen Tunnel zum Bahnhof Zürich-Stadelhofen. Damit war das Stadtzentrum von Zürich plötzlich in 11 Minuten erreichbar und Uster begann sich von der Industrie- in eine Wohnstadt zu wandeln. Anfang 2015 zählte Uster 33'333 Einwohnerinnen und Einwohner.

Infrastruktur

Uster ist durch mit 4 S-Bahn-Linien und einem lokalen Busnetz mit 7 Buslinien hervorragend durch den öffentlichen Verkehr erschlossen. Durch die Oberlandautobahn ist Uster mit drei Anschlüssen mit dem schweizerischen Nationalstrassennetz verbunden und im Westen erreicht man in wenigen Minuten auch die Schnellstrasse über die Forch. Usters Stadtzentrum ist geprägt durch seine zahlreichen Kreisel.

Mejloŝtono estis la malfermo de la rapidfervojo en la jaro 1990 kun direkta rapidkonekto al la stacidomo Zuriko-Stadelhofen. Tiel subite la urbocentro de Zuriko atingebli en nur 11 minutoj, kaj Uster ektransformiĝis de industriurbo al loĝurbo. Komence de 2015 Uster nombris 33 333 geloĝantojn.

Infrastrukturo

Uster kun 4 rapidtrajn-linioj kaj loka busreto ku 7 linioj estas bonege konektita al la publika transportreto. Pere de la Oberland-Aŭtovojo Uster

Usters grösster Arbeitgeber ist heute das Regionalspital mit 207 Betten, das in den kommenden Jahren mit einem Neubau auf 270 Betten ausgebaut und mit einer Rehabilitationsklinik erweitert werden soll.

Mit dem 2001 gegründeten und seither ständig weiterentwickelten Bildungszentrum Uster verfügt Uster heute über eine Mittelschule, die Berufs- und Gymnasialbildung auf der Sekundarstufe II anbietet. Die Schule besteht heute aus der Berufsfachschule Uster, der Schule für Höhere Berufsbildung und der Kantonsschule Uster und ist bis zur Einweihung des Neubaus an der Berufsschulstrasse 1 in Pavillons im Zellwegerpark untergebracht. Die Stadt verfügt auch über ein Sportzentrum mit Fussballplatz und einem Hallenbad, das zurzeit neu gebaut wird.

kun 3 alveturejoj estas ligita kun la nacia aŭtovoĵreto kaj en okcidento en malmultaj minutoj oni krome atingas la Forch-Rapidvojon. La urbocentro de Uster estas karakterizita de siaj multnombraj trafikcirkloj.

La plej granda laborondonanto de Uster estas nuntempe la regiona malsanulejo kun 207 litoj, kiu devos estis grandigita en la venontaj jaroj per nova konstruaĵo al 270 litoj kaj ampleksigita pere de rehabilita kliniko.

Kun la Eduka Centro Uster fondita en la jaro 2001 kaj ek de tiam daŭre ampleksigita Uster nuntempe disponas pri mezlernejo, kiu ofertas profesion kaj gimnazian edukadon je sekundara nivelo II samtempe. La lernejo konsistas el la profesia faklernejo, la lernejo por supera profesifakedukado kaj la kantona lernejo Uster, kaj ĝis la inaŭguro de la nova konstruaĵo troviĝas en pavilono en la Zellweger-Parko. La urbo krome disponas pri sportcentro kun futbalplaco kaj salonbanejo, kiu nuntempe estas novkonstruata.

Avel- respektive Flaga Cirklo kun la urbodomo (Foto Dietrich Michael Weidmann)

Kastelo Uster – la rekonilo de la urbo (Foto Dietrich Michael Weidmann), decembro 2012

Sehenswürdigkeiten

Schloss Uster

Hoch über die Stadt auf dem Burghügel thront als Wahrzeichen der Stadt das Schloss Uster. Seine Anfänge liegen im Dunkel der Geschichte. Angeblich errichteten die Herren von Winterthur um das Jahr 1100 ein erstes Schloss. Um das Jahr 1200 kam das Schloss in den Besitz der Herren von Bonstetten. Im Jahre 1442 brannte das Schloss nieder und wurde in der Folge durch eine Holzkonstruktion ersetzt, die 1526 erneut abbrannte. Die heutige Konstruktion errichtete der Zürcher Hauptmann Schärer im Jahre 1752. 1852 wurde das Schloss der Sitz der Bezirksbehörden. Im Jahre 1916 erwarb Jakob

Heusser-Staub das Schloss renovierte es und schenkte es 1917 der Stadt Uster. Das Gebäude beherbergt heute die Schlossschule und der Turm steht am Sonntagnachmittag dem Publikum offen und kann auch für private Veranstaltungen gemietet werden.

Panelo de la industriinstrupado (Foto Dietrich Michael Weidmann)

Industrie-Lehrpfad

Vom Niederuster entlang dem Aabach durch Kirchuster, Oberuster und das Aatal nach Wetzikon führt ein Industrielehrpfad. Auf zahlreichen Tafeln erfährt der interessierte Wanderer hier Wissenswertes über die Industriegeschichte entlang dem Millionebach, welcher mit seiner Energie die Grundlage für den Wohlstand des Zürcher Oberlands gelegt hat.

Vidindaĵoj

Kastelo Uster

Alte super la urbo tronas sur la burgmonto la rekonilo de la urbo, la Kastelo Uster. Ĝia origino ne estas ekzakte konata. Laŭdire la Senjoroj de Vinterturo konstruis unuan kastelon en la jaro 1000. Proksimume en la jaro 1200 la kastelo fariĝis havaĵo de la Senjoroj de Bonstetten. En la jaro 1442 la kastelo komplete bruliĝis kaj estis anstataŭigita per

ligna konstruaĵo, kiu en la jaro 1526 denove forbruliĝis. La nuntempa konstruaĵo estis starigita de la zurika kapitano Schärer en la jaro 1752. En la jaro 1852 la kastelo fariĝis la sidejo de la distrikta aŭtoritatoj. En la jaro 1916 Jakob Heusser-Staub akiris la kastelon, renovigis ĝin kaj donacis ĝin en la jaro 1917 al la urbo Uster. La konstruaĵo nuntempe gastigas la kastelan lernejon kaj la turo dimanĉoposttagmeze estas publike

vizitebla kaj ankaŭ povas esti luita por privataj eventoj.

Industri instrupado

Laŭlonge de la rivero Aabach kondukas industri-instrupado de Niederuster tra Kirchuster, Oberuster kaj la Aa-Valo ĝis Wetzikon. Sur multnombraj paneloj la interesita migranto lernas sciindaĵojn pri la industrihistorio laŭlonge de la miliona rivereto, kiu kun sia energio kreis la bazon de la bonfarto de la Zurika Oberlando.

Greifensee (Foto Dietrich Michael Weidmann)

Naturschutzgebiet am Seeufer

Das Naturschutzgebiet am Seeufer lädt zum Spazieren und Erholen ein. Da wegen seiner geringeren Seetiefe, im Sommer das Wasser schneller aufwärmt, beginnt am Greifensee die Badesaison in der Regel schon ein paar Tage früher als am Zürichsee. Am Seeweg zwischen der Badeanstalt Uster und Riedikon gibt es zahlreiche schöne Feuerstellen und Badeplätze.

Ligna ponto en la urboparko (Foto Dietrich Michael Weidmann)

Stadtpark und andere Parklandschaften

Entlang des Aabachs bieten der Stadtpark und der Zellwegerpark sowie weitere Parks und Wege dem Bach

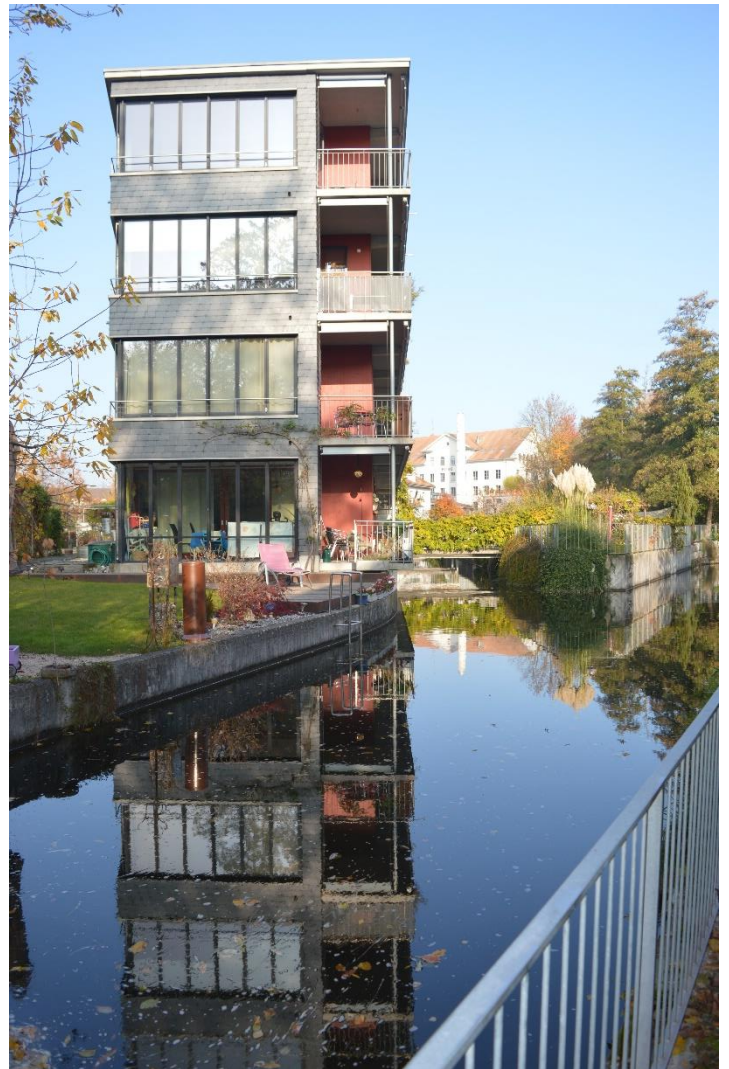

Zellweger-Parko (Foto Dietrich Michael Weidmann)

Naturprotektata zono apud la lagobordo

La naturprotektata zono apud la lagobordo invitas al promenado kaj ripozado. Ĉar la akvo pro la malpli granda lagoprofundo varmiĝas pli

entlang zahlreiche Erholungsmöglichkeiten und Sehenswürdigkeiten. Aus alten Industriebauten entstanden neue sehr attraktive Wohnungen und dazwischen setzten zahlreiche bekannte und auch unbekannte Architekten Akzente moderner Baukunst, die die alten Industriegebäude mit neuen Bauwerken verbanden und eine sehr attraktive Wohnlandschaft am Wasser schufen.

Moderna loĝdomo apud la urboparko (Foto Dietrich Michael Weidmann)

rapide, en la Lago Greifensee la bansezono komenzciĝas kutima jam kelkajn tagojn pli frue ol en la Lago de Zuriko. Apud la lagobordopado inter la banejo Uster kaj Riedikon troviĝas multnombraj fajrejoj kaj banlokoj.

Urboparko kaj aliaj parkpejsaĝoj

Laŭlonge de la rivero Aabach la urboparko kaj la Zellweger-Parko kaj diversaj aliaj paroj kaj padoj laŭlonge de la rojo ofertas multnombrajn ripozeblojn kaj vidindaĵojn. El malnovaj industri-konstruaĵoj estiĝis novaj tre allogaj loĝejoj kaj inter ili multaj konataj kaj malpli konataj arkitektoj aldonis siajn akcentojn de moderna

konstruado, kiuj konektis la malnovajn industridomojn kun novaj konstruaĵoj kaj kreis tre allogan loĝpejsaĝon apud la akvo.

Fontano inter Zentralstrato kaj Uster 77 (Foto Dietrich Michael Weidmann)

Rétrospective : 3e Conférence mondiale sur l'enseignement de l'espéranto

A l'invitation de la Direction de l'enseignement de la République et Canton de Neuchâtel, la Ligue Internationale des Enseignants Espérantistes (ILEI) a organisé, du 13 au 16 mai 2015, la Troisième Conférence Mondiale sur l'Enseignement de l'Espéranto. La première conférence du genre a eu lieu en 1922 à l'initiative du gouvernement cantonal genevois, la deuxième en 1927 à l'invitation du gouvernement tchécoslovaque. Soixante ans après la reconnaissance de l'espéranto en tant que langue de rapprochement des cultures et des peuples par l'UNESCO en vertu de la Résolution de Montevideo (1954), la Troisième Conférence Mondiale sur l'Enseignement de l'Espéranto a enfin eu lieu à l'Aula des Jeunes-Rives de l'Université de Neuchâtel et dans les locaux du CDELI à la Bibliothèque de la Ville de La Chaux-de-Fonds. *(Texte de/Teksto de: Mireille Grosjean)*

La photo montre Madame Monica Maire-Hefti à gauche et Madame Mireille Grosjean à droite. La première est Conseillère d'Etat, la seconde présidente d'ILEI.

Sur la foto, la prezidanto de ILEI kune kun Monika Maire-Hefti, la kantona konsilianino en la Departemento pri Edukado kaj Familio de la Kantono Neŭŝatelo.

Rerigardo: Tria Tutmonda Kolokvo pri Instruado de Esperanto

Je invito de la Departemento pri instruado de la Respubliko kaj Kantono de Neŭŝatelo, la Internacia Ligo de Esperanto-Instruistoj (IELI) organizis de la 13-a ĝis la 16-a de majo 2015 la Trian Tutmondan Kolokvon pri instruado de Esperanto. La unua tia konferenco okazis en 1922 je invito de la kantona registaro de Ĝenevo, la dua en 1927 je invito de la ĉekoslovaka registaro. Sesdek jarojn post la rekonio de Esperanto fare de UNESKO kiel lingvo de kultura kaj popola interkompreno surbaze de la Rezolucio de Montevideo (1954) finfine okazis la Tria Tutmonda Kolokvo pri Instruado de Esperanto en la Aŭlo „des Jeunes-Rives“ de la Universitato de Neŭŝatelo kaj la ejoj de CDELI en la Urba Biblioteko de La Chaux-de-Fonds.

La ceremonio d'ouverture a eu lieu à Neuchâtel le 13 mai 2015. Le public était constitué d'un grand nombre d'espérantophones ainsi que de personnes intéressées de la région. L'aula de l'Université était à disposition ; son vestibule a permis de présenter divers documents à consulter, à emporter ou à acheter. Une banderole extérieure annonçait l'événement, ainsi que des indications sur les écrans d'information internes à l'Université. 12 conférenciers en provenance de 10 pays ont contribué à traiter le sujet de manière actuelle et de haut niveau. Les présentations en espéranto ont été traduites en français par trois interprètes professionnels.

La malferma ceremonio okazis en Neuchâtel, Svislando la 13an de majo. Vasta publiko, el nia movado kaj el lokaj rondoj, kunvenis en la aŭlo de la universitato. En la vestiblo vasta ekspozicio de diversaj okumentoj kaj paneloj informis la alvenintojn. Libroservo funkciis, kune kun forportebaj revuoj. Banderolo ekstere informis pri la evento kaj internaj ekranoj daŭre informis pri la Kolokvo.

Alvenis 12 prelegantoj el 10 landoj kaj tri profesiaj interpretistoj. Tre efike ili tradukis al Esperanto; la solenaĵo okazis ĉefe en la franca lingvo. Alparolis la ĉeestantaron S-ro Kararash, membro de la kantona registaro, kiu invitis la Konferencon, la prezidanto de la parlamento de la urbo Neuchâtel kaj registarano de la urbo La Chaux-de-Fonds. Duncan Charters nome de ILEI substrekiis la gravecon de la Kolokvo en la nuna evoluo de la

La ceremonio d'ouverture s'est déroulée principalement en français. Elle comportait une allocution de M. J. N. Karakash au nom du Conseil d'Etat en lieu et place de la « ministre » de l'éducation Madame Maire-Hefti absente. Cette instance avait invité la Conférence. Suivirent une allocution du président du Conseil Général de la ville de Neuchâtel ainsi qu'une allocution d'un membre de l'exécutif de La Chaux-de-Fonds, la ville du Haut du canton. M. Duncan Charters a parlé au nom d'ILEI et a souligné l'importance de la Conférence pour évaluer l'évolution de l'enseignement de l'espéranto.

instruado de Esperanto, li plie legis saluton de UEA.

Duolingo – eine Erfolgsstory

Duolingo ist eine kostenlose Sprachlern-App, die 2011 vom amerikanischen Crowdsourcing-Pionier Luis von Ahn und dem Schweizer Softwarespezialisten Severin Hacker entwickelt wurde. Inzwischen nutzen schon über 100 Millionen Menschen Duolingo und die App hat bereits zahlreiche nationale und internationale Auszeichnungen erhalten. Apple wählte Duolingo 2013 zur App des Jahres und Google als „Best of the Best“ (der Beste der Besten) für Android 2013 und 2014. Nebst Duolingo verzeichnen auch zahlreiche weitere kostenlose Lern- und Studienplattformen im Netz ein explosionsartiges Wachstum. Wird das Lernen im Internet bald einen wesentlichen Teil der Bildungsangebote ersetzen? (Texte von/Teksto de: Dietrich Michael Weidmann)

Luis von Ahn kaj Severin Hacker (Fonto: duolingo.com; publikiert unter der [Lizenz Creative Commons Attribution 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/))

Duolingo besticht durch Einfachheit und Effizienz. Der Lerner kann ein Profil anlegen, die Unterrichtssprache seiner Wahl eingeben und den ihm zusagenden Kurs belegen. Der Lernende wird dabei durch ein System von Lerntagenanzeigen und Erinnerungs-Mails beständig zum Weitermachen animiert. Die Schwäche der Duolingo-Methode besteht darin, dass sie zum überwiegend auf Übersetzungsübungen basiert. Bei den Tests erkennt das System nur jene Übersetzungen als korrekte Lösungen, die so im System hinterlegt sind. Da es aber für viele Sätze oft 20-30 korrekte Lösungen gibt, von denen nur

zwischen 6-12 im System hinterlegt sind, wird dadurch dem nicht genügend aufgeklärten Schüler suggeriert, dass seine eigentlich richtige Lösung falsch sei, was einen negativen Lerneffekt hat. Das System erlaubt allerdings, vermeintlich richtige Lösungen zu melden. Nach einer Prüfung durch die Experten werden diese dann ebenfalls als korrekte Lösungen in den Fundus aufgenommen. Überhaupt basiert die ganze Entwicklung ähnlich wie die Wikipedia auf der Mitwirkung der Crowd.

Grösstes Angebot auf Englisch

Am grössten ist das Angebot für Englischsprachige. Aktuell werden auf Englisch 11 Kurse angeboten, darunter seit diesem Sommer auch sehr erfolgreich mit inzwischen etwa 200'000 Teilnehmern ein Esperanto-Kurs. 7 weitere Kurse für Englischsprachige sind in Entwicklung darunter ein Kurs für die ausserirdische Phantasiesprache Klingonisch. Auf Deutsch gibt es zurzeit Kurse für Englisch, Französisch und Spanisch, auf Französisch für Englisch, Spanisch und Italienisch und Deutsch und Portugiesisch sind in Vorbereitung. Auf Italienisch sind Englisch und Französisch verfügbar und Deutsch und Spanisch in Vorbereitung. Auf Spanisch werden Englisch, Französisch, Portugiesisch, Deutsch und Italienisch angeboten und Kurse für Katalonisch, Guarani und Esperanto sind in Vorbereitung, wobei sich für letzteren schon nach wenigen Tagen über 2000 Personen vorgemerkt haben.

Duolingo - sukceshistorio

Duolingo estas senpaga aplika programaro, kiu estis kreita de la usona amaskunlabora pioniro Luis von Ahn kaj la svisa programarfakulo Severin Hacker. Intertempe jam pli ol 100 milionoj de homoj uzas Duolington kaj la aplikilo jam ricevis multnombrajn naciajn kaj internaciajn premiojn. Apple elektis Duolington en la jaro 2013 kiel aplikajo de la jaro kaj Google kiel „Best of the Best“ (plej bona de la plej bonaj) por Android en 2013 kaj 2014. Krom Duolingo ankaŭ multnombraj aliaj lerno- kaj studoplatformoj montras eksplodsimilan kreskon. Ĉu la lernado en la reto baldaŭ anstataŭos esencan parton de la instruofertoj?

Duolingo konvinkas pro sia simpleco kaj efikeco. La lernanto povas malfermi profilon, indiki sian preferitan instrulingvon kaj tiam elekti la ŝatatan kurson. La lernanto pere de sistemo de lerntagindikoj kaj memormesaĝoj estas instigita al daŭrigado. La malforto de la duolingo-metodo estas, ke ĝi plejparte baziĝas sur tradukekzercoj. Ĉe la testoj la sistemo rekonas nur tiujn solvojn kiel ĝustajn, kiuj estas memorigitaj en la sistemo. Ĉar ofte ekzistas inter 20 ĝis 30 ĝustaj solvoj por frazo, de kiuj tamen nur inter 6 ĝis 12 troviĝas en la datumaro de la sistemo, al la ne sufiĉe

edukita leranto estas sugestita, ke lia efektive ĝusta solvo estus falsa, kiu havas negativan lernefikon. La sistemo tamen permesas denunci imagitajn ĝustajn solvojn. Post ekzamenado fare de ekspertoj, tiam la ankaŭ ĝustaj solvoj estas aldonitaj al la datumaro. Entute la tuta evoluigo baziĝas sur la kunlaboro de la amaso.

Plej granda oferto en la angla

Plej granda la oferto estas por anglalingvanoj. Aktuale estas ofertitaj angle 11 kursoj inter kiuj ek de ĉi-somero tre sukcese Esperanto-kurso kun intertempe proksimume 200 000

partoprenantoj. 7 pliaj kursoj estas en pretigo, inter kiuj kurso por la fantazia ekstera klingona lingvo. En la germana lingvo aktuale ekzistas kursoj por la angla, franca kaj hispana kaj la itala kaj germana estas pretigataj, en la franca por la angla, hispana kaj itala kaj la germana kaj portugala estas en pretigo. En la hispana estas ofertataj la angla, franca, portugala, germana kaj itala kaj kursoj por la katalana, la guarana kaj por Esperanto estas pretigataj. Por ĉi-lastata jam sin antaŭ-anoncis pli ol 2000 personoj.

duolingo

Simbolo de Duolingo (Fonto: duolingo.com; publikizita sub la licenco Creative Commons Attribution 3.0)

Völliger Verzicht auf bezahlte Werbung

Erstaunlich an Duolingo ist der völlige Verzicht auf bezahlte Werbung. Duolingo verbreitete sich nur durch die Weiterempfehlung seitens der Nutzer im Internet über soziale Medien wie Facebook und Twitter und natürlich durch die Aufmerksamkeit, welche die bestechende Anwendung in den Medien erregt hat.

Werden Schulen bald überflüssig?

Duolingo ist zwar eines der erfolgreichsten bei weitem aber nicht das einzige Sprachlernangebot im Internet. Nebst Sprachen findet der interessierte Surfer im Internet zahlreiche weitere Bildungsangebote zu fast jedem

Thema. Es ist heute bereits so, dass, wer will, über das Netz eine vollständige Ausbildung bis hin zum vollen Universitätsabschluss erwerben kann. Man kann sich also fragen, ob Schulen bald überflüssig werden. Man muss allerdings festhalten, dass das Internet die direkten sozialen Kontakte und die persönliche Betreuung durch eine Lehrperson, wohl nie ersetzen kann – das Netz kann aber zumindest als Ergänzung dienen und den Zugang zum Wissen und zur Bildung weiter demokratisieren.

Aktive Bewirtschaftung der sozialen Netzwerke

Den fehlenden sozialen Kontakt des traditionellen Unterrichts stellt Duolingo übrigens über betreute Usergruppen auf den sozialen Medien wie Facebook und Twitter her. So umfasst beispielsweise die Usergruppe „Duolingo Esperanto Learners“ bereits über 3000 Mitglieder, die sich dort rege über den Sprachkurs und Anwendungsmöglichkeiten austauschen. Diese Gruppen tragen dann ihrerseits wiederum zur weiteren Verbreitung der Anwendung bei. Auch auf der Website von Duolingo selbst bauen die Betreiber systematisch eine eigene Community auf und pflegen den Austausch. In diesen Gruppen beantworten dabei auch Fortgeschrittene und Muttersprachler Lernenden Fragen und helfen ihnen bei spezifischen Lernproblemen weiter und selbstverständlich entstehen über diese Netzwerke auch Beziehungen und Freundschaften. Das Erfolgsgeheimnis von Duolingo besteht wohl auch darin, dass es aus dem sonst öden und schwierigen Sprachenlernen sozusagen eine Art Spiel gemacht hat, das fast ebenso süchtig wie andere Computerspiele machen kann, nur mit dem Unterschied, dass man, wenn man dieser Sucht nachgibt, eben nicht einfach die Zeit totschlägt. Duolingo hat bereits zahlreichen Menschen geholfen, ihre sprachlichen Fertigkeiten zu verbessern und leistet derart einen gewichtigen Beitrag zur sprachlichen Vielfalt und Verständigung in unserer globalen Welt. Diese Initiative verdient unsere unbedingte Unterstützung.

Kompleta rezigno pri pagita reklamo

Miriga fakto pri Duolingo estas la kompleta rezigno pri pagita reklamo. Duolingo disvastiĝis nur pere de rekomendo flanke de la uzantoj en la reto pri sociaj medioj kiel Fejsbuko kaj Pepanto kaj kaj memkompreneble pro la atento, kiun la konvinka aplikaĵo ricevis de la amasmedio.

Ĉu lernejoj baldaŭ superfluos?

Duolingo ja estas unu el la plej sukcesaj tamen tute ne la unika lingvoinstruaplikaĵo en la reto. Krom lingvojn la interesita naviganto trovas en la reto multnombrajn aliajn edukofertojn pri preskaŭ ĉiu temo. Do jam nuntempe estas tiel, ke kiu deziras, povas akiri tra la reto kompletan edukadon ĝis la gradiĝo en universitato. Oni do povas sin demandi, ĉu lernejoj baldaŭ

superfluos. Oni tamen devas konstati, ke la reto neniam povos anstataŭi la sociajn kontaktojn kaj la subtenadon personan fare de instrupersono – la reto tamen povas almenaŭ servi kiel komplemento kaj pli demokratigi la aliron al scio kaj edukado.

Aktiva prizorgado de la sociaj retoj

La mankantan socian kontakton de la tradicia instruado Duolingo cetere kreas tra akompanataj uzantogrupoj en la sociaj medioj kiel Fejsbuko kaj Pepanto. Tiel ekzemple la uzantogrupoj „Duolingo Esperanto Learners“ jam nombras pli ol 3000 membrojn, kiuj interkomunikas tie diligente pri la lingvokurso kaj la uzabloj. Tiuj grupoj siavice kontribuas al la disvastigo de la aplikaĵo. Ankaŭ en la retejo de Duolingo mem la ofertantoj sisteme kreas komunumon kaj flegas la

interŝanĝon. En tiuj grupoj progresintoj kaj denaskaj parolantoj cetere respondas demandojn de komencantoj kaj heblas al ili ĉe specifaj problemoj pri la lernado kaj memkompreneble tra tiuj retoj estiĝas ankaŭ rilatoj kaj amikecoj. La sukcesosekreto de Duolingo supozeble ankaŭ baziĝas sur la fakto, ke ĝi transformis la ĝis nun enuan lingvolernadon al speco da ludo, kiu preskaŭ same dependigas kiel aliaj komputilaj ludoj, sed kun la diferenco, ke oni cedante al tiu manio ne simple mortigas la tempon. Duolingo jam helpis al multnombraj homoj, plibonigi siajn lingvajn kapablojn kaj tiel kontribuas grave al la lingva multeco kaj la interkompreniĝo en nia tutmonda mondo. Tiu-ĉi iniciato meritas nian senkondiĉan subtenon.

Quelles langues apprendre à l'école primaire ?

Ces derniers temps, on discute beaucoup de l'enseignement des langues à l'école primaire. La question, toutefois, n'est pas de savoir si les méthodes sont les plus efficaces ou si les échanges entre les trois régions linguistiques sont suffisamment développées. Pas du tout. On cherche à trouver le meilleur moyen pour imposer l'apprentissage de l'anglais à l'école primaire ! Il semble que la plupart des gens, dans notre pays, sont convaincus que dans le monde actuel on ne peut plus vivre sans parler l'anglais et que les langues doivent être apprises quand on est encore un enfant, parce qu'ensuite, à ce qu'on dit, c'est beaucoup plus difficile. Ces affirmations ne sont que des points de vue, des croyances. Elles ne reposent pas sur des faits et des analyses. Par ailleurs, à se focaliser sur le comment, on en vient à oublier le pourquoi, sur lequel on a passé comme chat sur braise.

Nous désirons ici clarifier les termes «langue première», «langue seconde» et «langue étrangère», car la plus grande confusion règne à ce sujet. Nous espérons ainsi permettre au débat de se construire sur des bases solides plutôt que sur des croyances qui ne reposent sur rien. (*Texte de : Markus Sanz, ex-professeur à l'Institut fédéral des hautes études en formation professionnelle (IFFP)*)

Des langues à différencier en fonction de leur utilisation

Une langue est, avant tout, un outil de communication, quelque chose que l'on apprend pour l'utiliser. Considérées sous cet angle, les langues sont très différentes et peuvent se répartir en quatre groupes, ou, de façon plus parlante, être positionnées sur quatre niveaux, selon leur degré d'utilisation. Examinons ceux-ci de plus près.

1. Le premier niveau, c'est celui de l'environnement familial et du cercle social dans lequel la famille s'inscrit. C'est le niveau de la langue maternelle, la langue que chaque enfant apprend automatiquement, tout naturellement. Cette première langue de l'enfant, ce peut être un dialecte local comme, par exemple, le *Bärndütsch*. Il peut être une langue étrangère, si on est un immigré. Il

peut aussi y avoir plusieurs langues à ce niveau, (cas des familles bilingues ou trilingues).

Quelle que soit la spécificité de ce premier niveau, comprendre et parler ces langues s'apprend avant que l'enfant soit scolarisé. L'Instruction publique ne s'en occupe pas.

2. On a ensuite un second niveau, celui de la langue qu'il faut connaître pour communiquer avec ses concitoyens. C'est le niveau de la langue nationale, la langue de l'Etat et de son administration, imposée au fil des siècles à travers des épisodes souvent douloureux. C'est la langue que l'École primaire a pour mission de faire apprendre correctement, car c'est d'une importance capitale pour le fonctionnement de l'État. La langue du deuxième niveau est celle de la cohésion et de l'identité nationale. C'est le français en France, l'anglais en Grande-Bretagne, l'allemand en Allemagne, etc.

Kiujn lingvojn lerni en bazlernejo?

Lastatempe oni multe diskutas en Svislando pri la lingvoinstruado en bazlernejoj. La demando tamen ne estas, ĉu la metodoj estas la plej efikaj, aŭ ĉu la interŝanĝoj inter la tri lingvaj regionoj estas sufiĉe evoluitaj. Tute ne. Oni serĉas la plej bonan rimedon por trudi la instruadon de la angla lingvo al bazlernejoj! Sajnas, ke la plej multaj homoj en nia lando estas konvinkitaj, ke en la nuntempa mondo oni ne povas plu vivi sen paroli la anglan, kaj ke la lingvoj devas lerniĝi, dum oni estas infanoj, ĉar poste estas, laŭdire, multe pli malfacile. Tiuj asertoj estas nur vidpunktoj, konvinkigoj. Ne estas bazitaj sur faktoj kaj analizoj. Krome, enfokusigante sin al la kiel oni forgesas la kialon, nerimarke forlasitan.

Ni deziras ĉi-tie klarigi la fakvortojn « unua lingvo », « dua lingvo » kaj « fremda lingvo », ĉar plej granda konfuzo regas tiurilate. Ni esperas tie ebligi, ke la diskutoj konstruiĝos sur solidaj bazoj kaj ne sur malfortaj kredoj. (Teksto de: Markus Sanz, eks-profesoro ĉe EHB-IFFP (Federacia Instituto por la Supera Porfesia Instruado))

Lingvoj diferencitaj laŭ ilia uzado
Lingvo estas antaŭ ĉio komunikilo, io kion oni lernas por ĝin utiligi. Rigarditaj tiel, la lingvoj estas tre malsamaj kaj povas esti dividitaj inter kvar grupoj, aŭ, pli klare, inter kvar niveloj, laŭ ilia uzado-grado. Ni rigardu tiujn nivelojn pli precize.

1. La unua nivelo estas difinita de la familia kaj socia ĉirkaŭaĵo. Estas la nivelo de la gepatra lingvo, de la lingvo, kiun ĉiu infano lernas automate, tute nature. Tiu unua lingvo de la infano povas esti loka

dialekto, kiel, ekzemple *Bärndütsch* [bernalemana]. Povas ankaŭ esti alilanda lingvo, se oni estas alilandano aŭ enmigrinto, kaj povas ekzisti pluraj lingvoj samtempe (io, kio okazas en dulingvaj aŭ trilingvaj familioj).

Kiu ajn estu la situacio je tiu unua nivelo, kompreni kaj paroli tiujn lingvojn lerniĝas, antaŭ la infano iros al la bazlernejo. Do, la nacia instruado sistema ne okupiĝas pri tio.

2. Ni havas poste duan nivelon, la nivelon de la lingvo, kiun oni devas

koni por komuniki kun samlandanoj. Tio estas la nivelo de la nacia lingvo, la lingvo de la ŝtato kaj de ĝiaj administraj, trudita ofte jam de jarcentoj – kaj ofte per forto – kiam formiĝis la ŝtato. Ĝi estas la lingvo, kiun la bazlernejo nepre devas instrui korekte, ĉar gravegas por la funkciado de la ŝtato. La lingvo de la dua nivelo estas la lingvo de la naciaj kunteniĝoj kaj identeco. Ĝi estas la franca en Francio, la angla en Britujo, la germana en Germanio, ktp.

Bien sûr, dans beaucoup de pays, la langue nationale est aussi celle du premier niveau, ce qui simplifie les choses. En Suisse, à l'inverse de ce qui s'est passé dans la plupart des pays, ce sont trois langues qui ont émergé au fil de l'élargissement de la Confédération, le français, l'allemand et l'italien. En Suisse alémanique, il faudrait donc savoir trois langues en plus du dialecte qui est la langue du premier niveau! Cela devient plus compliqué qu'ailleurs, on s'en doute. Nous y reviendrons.

3. Il y a ensuite un troisième niveau, celui des échanges internationaux. Là, on a besoin d'une troisième langue, qui permette à des personnes provenant de pays différents de se comprendre, de discuter, de faire affaire, etc. Cette langue des affaires internationales diffère d'un endroit du monde à l'autre. C'est l'anglais par ici, c'est le mandarin ailleurs, ou kiswahili ou l'arabe...

4. Le quatrième et dernier niveau – dont nous ne parlerons pas ici – est celui des langues qu'on apprend pour le plaisir et non pas parce que cela est requis par les circonstances.

Tout ça est logique et simple. On complétera en disant que, dans la plupart des pays, il n'y a qu'une langue à apprendre à l'école primaire, la langue nationale, celle du niveau deux, puisque la langue maternelle – si elle devait être différente de la langue nationale, on la sait déjà depuis l'enfance et que l'État n'intervient en principe pas à ce niveau. Quant aux langues étrangères, on n'a besoin de les apprendre que dès l'instant où les relations avec l'étranger le réclament, c'est-à-dire bien après l'école primaire.

La Suisse fait-elle exception? Pas du tout, sauf que chez nous il y a trois langues nationales, et qu'à défaut de les apprendre toutes trois, il s'agit d'en apprendre au moins deux. Pourquoi donc entendons-nous partout que les enfants doivent apprendre l'anglais et que, pour ce faire, on va devoir renoncer à faire apprendre une seconde de nos langues nationales? Que s'est-il passé?

3. Estas poste tria nivelo, tiu de la internaciaj komunikadoj. Por tiaj komunikadoj oni bezonas alian lingvon, kiu ebligas al homoj de diversaj nacioj komuniki por diskuti, komerci, negoci, ktp. Tiu lingvo de internaciaj aferoj estas nuntempe la angla ĉi-tie. Aliloke estas la ĉina, la svahila aŭ la araba...

4. La kvara kaj lasta nivelo - pri kiu ni ne parolos ĉi-tie - estas la nivelo de la lingvoj, kiujn oni lernas por la plezuro, kaj ne ĉar la okazaĵoj devigas tion fari.

Ĉio ĉi estas logika kaj simpla. Ni diros ankoraŭ, por kompletigi, ke en la plej multaj landoj nur unu lingvo estas devige lernenda en bazlernejo: la nacia lingvo, la lingvo de la dua nivelo, ĉar la patrinan lingvon - se estas malsama ol la nacia - ĉiuj jam scipovas ekde infaneco, sen ke

intervenu la Ŝtato. Koncerne la alilandajn lingvojn oni devas ilin lerni nur ek de tiam, kiam la rilatoj kun alilandanoj tion necesigas, tio estas longe post bazlernejo.

Ĉu la situacio en Svislando estas malsama ol en aliaj landoj? Tute ne! Nur ke en nia lando ni havas tri naciajn lingvojn, tiel ke nia junularo devus lerni almenaŭ du el ili, ideale la tri. Kial do aŭdas ni ĉie, ke en bazlernejo la infanoj devus lerni la anglan kaj ke pro tio oni rezignu pri la lernado de dua nacia lingvo? Kio okazis?

Stulteco de la frapfrazo «La angla, kaj tuj!»

1. Unue oni devas tuj rememorigi, ke en nia lando la angla lingvo estas fremda, alilanda lingvo, dum la franca, la itala kaj la germana estas

La stupidité de la formule «L'anglais, et tout de suite!»

1. Il faut ici rappeler, en tout premier lieu, que l'anglais, dans notre pays, est une langue étrangère. C'est-à-dire la langue d'un autre pays, alors que le français, l'allemand et l'italien sont des langues de notre pays et donc pas des langues étrangères. C'est très important de ne pas oublier cette différence quand on parle d'apprentissage de langues.

Il faut se rappeler aussi que la domination de l'anglais est récente. L'anglais a été imposé dans un premier temps dans l'empire britannique (le Commonwealth) et adopté par les élites des pays colonisés. Ensuite, ce sont les États-Unis qui ont pris le relais. Il reste que cette domination de l'anglais au niveau international est récente, est fragile et ne durera que tant que les États-Unis auront le pouvoir de l'imposer à la partie du monde qu'ils contrôlent et à ceux qui font affaire avec eux. C'est la langue du pays dominant du moment et cela est ressenti comme tel par une énorme partie de la population du monde. Apprendre l'anglais est un acte de soumission.

Promeno dum la 8-a SFERO en La Lécherette, Château-d'Oex, 26-an de septembro 2015

naciaj lingvoj, do ne fremdaj lingvoj. Gravas ne forgesi tiun diferencon, kiam oni diskutas pri lingvo-ellernado.

Ni devas ankaŭ scii, ke la superrego de la angla lingvo estas freŝdata. La angla trudiĝis unue en la brita imperio (la Commonwealth) kaj poste adoptiĝis de la elitoj en la koloniigitaj landoj. Poste Usono daŭrigis la trudan disvastigon de la angla. Sed tiu superrego je internacia nivelo estas vere freŝdata kaj nefortika. Ĝi daŭros nur dum la Usonanoj povas altrudi ĝin al la landoj, kiujn ili kontrolas - ekonomie aŭ perforte - kaj al la landoj, kiuj komercas kun ili. Estas la lingvo de la nuntempe dominanta nacio kaj ĝi estas tiel perceptita de la plej granda parto de la homaro. Lerni la anglan estas fakte ago de submetiĝo.

Estarkunveno de Svisa Esperanto-Societo dum la 8-a SFERO, la 26-an de septembro 2015 en La Lécherette

2. La seconde chose à savoir, c'est qu'il y a une alternative à l'anglais comme langue internationale, c'est l'espéranto, qui s'est voulu *internacia* dès ses origines. L'espéranto n'est la langue d'aucune culture particulière, s'apprend très facilement et remplit tous les critères d'une langue à vocation internationale, tous les linguistes sérieux en conviennent. L'espéranto va inéluctablement s'imposer, même si, chez nous, on peine encore à s'en rendre compte. Rien qu'en Chine, une quinzaine d'universités offrent des études d'espéranto et préparent le terrain de l'après-anglais. Mais l'espéranto n'est pas seulement une langue acceptable par tous, c'est aussi la langue la plus précise et la plus évolutive du monde.

Pourquoi ce détour par l'espéranto? Parce qu'il intéresse particulièrement la Suisse, comme on va le voir. Mais une troisième chose reste à dire ici. Elle concerne le « tout de suite », c'est-à-dire déjà à l'école primaire.

3. Bien sûr, savoir l'anglais, c'est très utile quand on voyage ou qu'on a à parler affaires avec des interlocuteurs étrangers. Mais il faut reprendre le point de vue qui était le nôtre au début: lorsqu'on est un enfant, on n'a pas besoin de l'anglais. Et pour parler ensuite avec ses

concitoyens non plus! L'anglais n'est pas une langue que l'on utilise au quotidien dans notre pays. Il est donc parfaitement insensé de vouloir l'enseigner à l'école primaire. Surtout si l'on sait comment s'apprennent les langues. Il faut, en effet, de la pratique, des échanges, de l'« immersion », autant de choses qu'on peut faire sans la moindre difficulté, chez nous, pour l'allemand, le français et l'italien. À l'opposé, apprendre l'anglais, pour des enfants de l'école primaire, cela se résume à la salle de classe exclusivement et c'est absolument contreproductif. C'est quand vient le temps de l'adolescence, de l'éveil au monde et des besoins d'élargissements culturels que se développe l'envie d'apprendre l'anglais ou d'autres langues. C'est à ce moment seulement qu'il convient de l'enseigner, cela se fait alors beaucoup plus efficacement, en particulier parce que l'immersion linguistique requise peut alors se faire sans difficulté. Et qu'on ne vienne pas nous dire que c'est trop tard! Ça, c'est de l'imbécillité. Rien ne permet de dire qu'on ne peut plus apprendre facilement des langues après les années d'enfance, quoi qu'on puisse dire. On ne le répètera jamais assez.

Esperantistaj infanoj dum la 8-a SFERO, la 26-an de septembro 2015 en La Lécherette

2. La dua devige scienda afero estas, ke ekzistas alternativo al la angla. Estas Esperanto, kiu disvastiĝis ekde la komenco kiel Lingvo Internacia. Esperanto estas lingvo de neniu kulturo, lerniĝas rapide kaj plenumas ĉiujn kriteriojn por uziĝi en internaciaj rilatoj. Ĉiuj seriozaj lingvistoj konsentas pri tio. Esperanto estas la estonteca lingvo internacia, kvankam multaj homoj ĉi-tie dubas ankoraŭ pri tio. En nuna Ĉinio 15 universitatoj instruas Esperanton. La ĉinoj jam antaŭvidas la finon de la angle dominita epoko. Sed Esperanto ne estas nur lingvo akceptebla de ĉiuj, estas ankaŭ la plej preciza kaj evoluebla lingvo en la mondo.

Kial paroli pri Esperanto? Ĉar ĝi aparte interesas Svislandon, kiel ni tuj vidos. Sed tria afero estas ankoraŭ precizenda. Koncernas la vorton

« tuj » de la frapfrazo: lerni la anglan tuj, t.e. ek de la bazlernejo.

3. Evidente utilas scipovi la anglan. Kiam oni vojaĝas aŭ kiam oni devas komerci aŭ negoci kun alilandanoj, kiuj parolas la anglan. Sed bonvolu reiri al la vidpunkto, kiun ni prezentis antaŭe. Al la infanoj tute evidente ne utilas la angla. Nek poste por interŝanĝi kun la samlandanoj. La angla ne estas lingvo ĉiutage uzita en nia lando. Estas do tute sensece instrui ĝin en bazlernejo. Tiu sensececo montriĝas ankoraŭ pli klare, kiam oni scias, kiel lingvoj efektive lerniĝas. Por ke fiksiĝu lingvo, necesas praktiki, paroli, aŭskulti konstante. Alivorte necesas mergiĝo en la lernendan lingvon. Tiaj kondiĉoj povas realiĝi en Svislando por la franca, la germana kaj la itala. Malsame, tio ne eblas kun la angla.

Lerni la anglan signifas por infanoj ekskluzive aktivecoj en lernejo, io kio estas pruvite malefika. Nur kiam adoleskas junulo, kiam li malfermas sin al la vasta mondo, kiam ekvekiĝas bezonoj plivastigi siajn rilatojn, nur tiam venas al li la deziro lerni la anglan aŭ aliajn lingvojn. Nur tiam li lernos efike kaj rapide lingvojn de la tria aŭ kvara nivelo, precipe ĉar tiam, la necesa mergiĝo povas okazi senprobleme. Ke ne venu iuj diri, ke estas tro malfrue, ke adoleskulo aŭ plenkreskulo ne povas plu lerni lingvojn! Nenio rajtigas diri, ke oni ne povas plu lerni facile lingvojn post infaneco. Tio estas nura pura absurdeco. Ni neniam sufiĉe ripetados tion.

Le cas particulier de la Suisse

On l'a dit plus haut, la Suisse doit affronter une difficulté que les majorité des autres pays ne connaissent en général pas, celle d'avoir à gérer un État avec plusieurs langues nationales. C'est une réelle difficulté. On ne soulignera jamais assez à quel point une nation se construit et s'organise autour d'une langue et de sa culture. Les pays qui ont plusieurs langues officielles, ou dont la langue dominante n'a pas réussi à s'imposer définitivement, sont souvent au bord de la guerre civile ou de la partition. Les exemples ne manquent pas. Pour n'en citer que quelques-uns, dans l'Union européenne, la Catalogne veut s'affranchir de la tutelle du castillan, la Belgique est déchirée entre Flamands et Wallons, les Écossais veulent tout le temps leur indépendance, les Basques aussi, et on a réussi à faire éclater la Yougoslavie en jouant sur des différences linguistiques pourtant à première vue insignifiantes.

La Suisse moderne a opté en 1848 pour une forme de démocratie efficace, mais celle-ci n'a pu fonctionner que parce qu'elle pouvait s'appuyer sur une politique linguistique cohérente, où chacun apprenait, en plus de la langue nationale de sa région, une seconde langue nationale (donc deux langues du deuxième niveau).

Tout cela est cependant en train de changer, et des cantons ont déjà commencé à adopter une politique de formation n'obligeant plus à apprendre, à l'école primaire, une seconde langue nationale. Là, il faut être très clair: donner la priorité à l'anglais au détriment du français, de l'allemand ou de l'italien, cela signifie créer une situation qui ressemblera à celle des pays évoqués ci-dessus, où le défaut de communication entre les différentes parties du

pays amène le désir de séparation, puis la lutte pour l'obtenir. Alors de deux choses l'une: soit on veut l'éclatement de la Confédération helvétique (et alors promouvoir l'incompréhension entre les citoyens est une politique efficace), soit on pêche par bêtise, naïveté ou inconscience (et alors il est urgent d'ouvrir les yeux).

Si l'on veut maintenir la cohésion politique et culturelle de la Suisse, il faut impérativement continuer à enseigner prioritairement les langues nationales à l'école obligatoire non seulement parce que l'apprentissage de la langue des affaires internationales n'a aucune sens pour de jeunes enfants et parce qu'ils n'apprendront rien de significatif, faute d'immersion linguistique, mais surtout parce que remplacer l'enseignement d'une langue nationale par celui d'une langue étrangère, c'est préparer l'éclatement de la Suisse.

Inaŭgoro de la 100-a Universala Kongreso de Esperanto en Lillo, 26-an de julio 2015

La aparta kazo de Svislando

Kiel ni diris antaŭe, Svislando devas alfronti malfacilaĵojn, kiun aliaj landoj ne konas: la malfacilaĵojn estri landon per multaj lingvoj. Estas vera malfacilaĵo. Oni neniam sufiĉe diros, kiom gravas la lingvo en la konstruado kaj la organizado de ia ajn nacio. Multaj ŝtatoj, kiuj havas plurajn naciajn lingvojn - aŭ kies dominantaj lingvo ne sukcesis trudiĝi - ofte staras ĉe la bordo de enlanda milito aŭ de apartiĝo. La ekzemploj abundas. Vidu Hispanion kaj ĝiajn problemojn en Eŭskio kaj en Katalunio, vidu Belgion, disŝiriĝita de flandroj kaj valonoj. Estas tiom da ekzemploj. Oni eĉ sukcesis eksplodigi Jugoslavion, baze de la lingvomalsimilaĵoj, kiuj tamen ŝajnis je unua rigardo sensignifaj.

Svislando adoptis en 1848 efikan formon de demokratio, sed ĉi-tiu sukcesis funkcii nur ĉar ĝi povis konstrui surbaze de kohera lingvopolitiko. Interalie ĉiu ŝtatano eklernis en bazlernejo ne nur la nacian lingvon de sia regiono (ekzemple la germanan en Berno) sed krome devige duan nacian lingvon - do du lingvojn de nia dua nivelo. Kaj tio longtempe tre bone funkciis.

Ĉio ĉi estas tamen ŝanĝiĝanta. Kelkaj kantonoj estas jam adoptantaj edukado-politikon, kiu ne plu devigas lerni duan nacian lingvon en bazlernejo. Pri tio ni devas esti tute klaraj: doni prioritaton al la angla prefere ol al la franca, la germana aŭ la itala, tio signifas krei rapide situacion similan al tiu de la ĵus evokitaj landoj, kie la malkomunikado inter la diversaj

partoj de la lando ekkreis apartigo-deziron kaj sekve konflikton. Konsekvence aŭ oni deziras la disrompiĝon de Svislando (kaj se oni tion celas, favori la malkomprenadon inter la samlandanoj estas efika metodo), aŭ oni agas naive, stulte, senkonscie (kaj se tio estas la kazo, urĝas malfermi la okulojn).

Se ni deziras konservi la politikan kaj kulturan koherecon de Svislando, ni nepre devas pluinstrui unue niajn naciajn lingvojn en bazlernejo, kaj ne nur ĉar la lernado de lingvo uzita ekskluzive por internaciaj aferoj ne havas sencon ĉe infanoj, aŭ ĉar ili ne lernos nenion pro manko de mergiĝo, sed precipe ĉar anstataŭigi la instruadon de nacia lingvo per instruado de alilanda lingvo signifas prepari disrompiĝon de la ligoj, kiuj unuigas la nacian.

Bref retour à l'espéranto, dans une perspective suisse

Claude Piron, éminent procès-verbaliste à l'ONU, psychologue, chargé de cours à l'Université de Genève, trop tôt disparu, disait¹ «Se la svisoj eklernus Esperanton nun, la tutlanda lingvoproblemo post unu jaro ne plu ekzistus». Ce qui veut dire en français: «Si les Suisses se mettaient à apprendre l'espéranto maintenant, au bout d'un an, le problème des langues, qui affecte tout le pays, n'existerait plus».

Il avait tout à fait raison et son affirmation est toujours d'actualité. Si nous apprenions l'espéranto, nous pourrions bien mieux et très rapidement communiquer avec nos concitoyens en suppléant par l'espéranto à nos manques en matière de seconde ou troisième langue nationale. De plus, nous serions tous aptes à des échanges internationaux, surtout si on fait pareil dans d'autres pays, ce qui pourrait bien être le cas dans un avenir proche.

On objectera qu'avec l'anglais, c'est exactement pareil, et que l'anglais a l'avantage d'être la langue internationale actuelle et bien réelle. Laissons encore une fois Claude Piron, répondre à cette objection: «Beaucoup le pensent, mais je ne suis pas de cet avis. Premièrement, parce qu'il est injuste que 95% de la population mondiale doive passer plus de 1000 heures pour apprendre plus ou

moins correctement l'anglais, alors que les Anglo-Saxons peuvent utiliser ce temps pour autre chose. Deuxièmement, parce que nous ne pourrions jamais défendre nos idées sur un pied d'égalité face aux Anglo-Saxons, qui parleront toujours l'anglais infiniment mieux que nous. Et troisièmement, parce que l'anglais est une langue beaucoup plus difficile qu'on ne le croit. Déjà d'un point de vue phonétique, ensuite en raison de son vocabulaire, qui est beaucoup plus vaste que les autres langues européennes. Beaucoup de gens m'ont dit qu'ils s'exprimaient mieux en espéranto après six mois qu'en anglais après six ans». Alors, faut-il apprendre l'espéranto? Réponse: - Oui, évidemment, surtout si on veut aussi faire œuvre de pionnier ou si on veut goûter au charme d'apprendre pour le plaisir.

Nous terminerons par une question, qui émerge sous l'éclairage que nous avons proposé ici: l'École ne pourrait-elle pas être aussi un espace de jeu, de plaisir, de créativité et de construction d'un monde meilleur? D'un monde dans lequel on ne cherche pas exclusivement le profit et l'argent, mais plutôt les relations d'amitié, avec nos voisins et nos concitoyens pour commencer? L'école doit-elle vraiment être uniquement, et dès l'école primaire, un lieu de fabrication de rouages pour la grande machine néolibérale?

Rapida reveno al Esperanto, kun svisa perspektivo

Claude Piron, eminenta tradukisto, protokolisto ĉe UN, psikologo kaj esperantisto, diris: «Se la svisoj eklernus Esperanton nun, la tutlanda lingvoproblemo post unu jaro ne plu ekzistus». Mi pensas, ke li tute pravas. Lia aserto validas ankoraŭ. Se ni eklernus Esperanton, ni povus pli facile kaj tre rapide komuniki kun niaj samlandanoj uzante Esperanton, kiam nia kono de la dua aŭ de la tria nacia lingvo ne sufiĉas por korekte vortigi nian pensadon.

Krom tio ni estus ĉiuj kapablaj je internaciaj rilatoj, precipe se samtempe oni lernus Esperanton en aliaj landoj, io kio povas okazi ĉiumomente.

Oni kontraŭargumentados, ke la angla povas tute simile esti nia komuna lingvo. Ĉu ĝi ne estas jam la aktuala lingvo internacia, akceptita de ĉiuj? Lasu ni paroli plu Claude Piron: «Multaj personoj tion pensas, sed mi ne konsentas. Unue, ĉar estas maljuste, ke 95% de la homaro devu pasigi pli ol 1000 horojn por lerni plimalpli korekte la anglan, dum la anglosaksoj povas utili tiun tempon

por aliaj aferoj. Due ĉar ni neniam povos defendi niajn ideojn egale fronte al la anglosaksoj, kiuj ĉiam parolos la anglan senfine pli bone ol ni. Kaj trie, ĉar la angla estas lingvo multe pli malfacila, ol oni kutimas kredi. Jam de la fonetika vidpunkto, kaj poste kaŭze de ĝia vortaro, kiu estas pli vasta ol la vortaro de la aliaj eŭropeaj lingvoj. Multaj personoj diris al mi, ke ili esprimis sin pli bone en Esperanto post ses monatoj ol en la angla post ses jaroj.» Ĉu ni do devas lerni Esperanton? La respondo estas: Jes, evidente, precipe, se oni deziras agi kiel pioniro aŭ se oni ŝatas lerni por la plezuro.

Ni finu transdonante al vi demandon, kiu aperas sub la ĉi-tie proponita prilumado, dum mi skribis tiujn liniojn: Ĉu lernejo ne povus esti ankaŭ spaco dediĉita al la ludo, al la plezuro dum oni lernas, al la konstruado de pli bona mondo? Mondo, en kiu oni ne celas ekskluzive profiton kaj monon, sed prefere amikajn rilatojn, komencante kun niaj najbaroj kaj samlandanoj? Ĉu lernejo, ek de bazlernejo, vere devas esti nur fabrikado de raderoj por la granda neoliberalo maŝino?

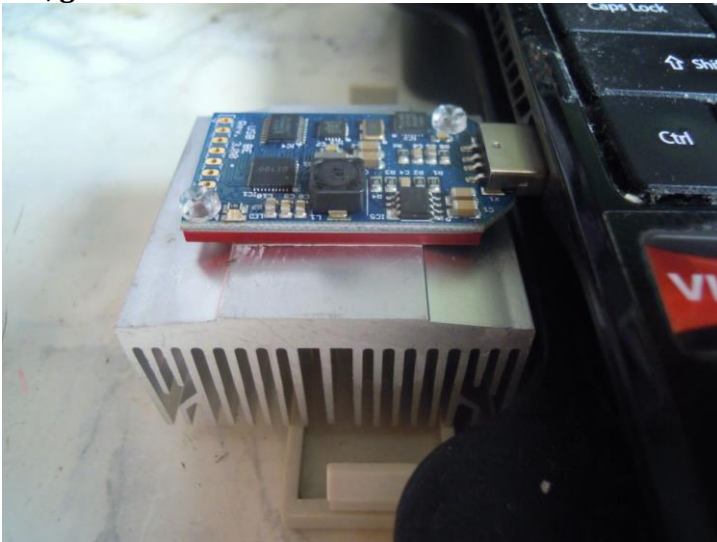
Markus Sanz, artiste plasticien et linguiste par passion, délégué du CICR par humanisme, psychologue et pédagogue par curiosité ; Markus Sanz a travaillé les 10 dernières années avant sa retraite en 2012 dans le secteur Recherche & Développement ainsi que dans le secteur Formation des enseignants à l'IFFP (Institut fédéral des hautes études en formation professionnelle). Il est un membre actif de la société lausannoise d'espéranto.

Markus Sanz, plastikoartisto kaj pasia lingvisto, humanisma delegito de la Komitato Internacia de la Ruĝa Kruco, psikologo kaj pedagogo pro scivolemo; Markus Sanz laboris la lastajn 10 jarojn antaŭ sia emeritiĝo en esplorado kaj evoluigo kaj en la edukado de instruistoj en la Federacia Instituto por la Supera Profesia Instruado. Li estas aktiva membro de Laŭzana Esperanto-Societo.

¹ Interview de Claude Piron dans le *Coopération* n° 51 - 1912.2006

Bitcoin – Weltwährung der Zukunft?

Bitcoin ist ein weltweites virtuelles Zahlungssystem, eine sogenannte Kryptowährung, deren Grundprinzipien im Jahre 2008 von einer Autorengruppe unter dem Pseudonym Satoshi Nakamoto erstmals der Öffentlichkeit zugänglich gemacht wurden. Die Idee war die Schaffung einer globalen Währung, die unabhängig von der Macht der nationalen Banken wie Münzen und Papiergeld als anonymes Zahlungsmittel eingesetzt werden kann. Die Idee ist, dass auf einem Algorithmus basierende Zahlenwerte, sogenannte Bitcoins, die in einem sogenannten Mining durch Rechenleistung geschöpft werden, als eine Art virtuelles Gold als Tauschmittel eingesetzt werden können. Ähnlich wie beim Gold definiert sich der Wert dieser Bitcoins in Funktion seiner beschränkten Verfügbarkeit und der Nachfrage. Den Initiatoren von Bitcoin schwebte eine dezentral verwaltete virtuelle Alternativ-Währung vor, welche weltweit von jedem Menschen, der Zugang zum Internet hat, genutzt werden kann.

Bitmon-minilo (Fonto: Wikimedia Commons, Foto Targaryen, Lizenz Creative Commons Namensnennung 3.0)

Satoshi Nakamoto schreibt in einer ersten Publikation: „Das Kernproblem konventioneller Währungen ist das Ausmass an Vertrauen, das nötig ist, damit sie funktionieren. Der Zentralbank muss vertraut werden, dass sie die Währung nicht entwertet, doch die Geschichte des [Fiatgeldes](#) ist voll von Verrat an diesem Vertrauen.

Banken muss vertraut werden, dass sie unser Geld aufbewahren und es elektronisch transferieren, doch sie verleihen es in Wellen von Kreditblasen mit einem kleinen Bruchteil an Deckung. Wir müssen den Banken unsere Privatsphäre anvertrauen, vertrauen, dass sie Identitätsdieben nicht die Möglichkeit geben, unsere Konten leerzuräumen. Ihre massiven Zusatzkosten machen Micropayments unmöglich.

Eine Generation früher hatten Nutzer von Time-Sharing-Computersystemen ein ähnliches Problem. Vor dem Aufkommen von starker Verschlüsselung mussten die User sich auf Passwortschutz für ihre Daten verlassen und dem Systemadministrator vertrauen, dass dieser ihre Informationen vertraulich hielt. Diese Privatsphäre konnte jederzeit aufgehoben werden, wenn der Administrator zu dem Schluss kam, dass sie weniger wog als andere Belange, oder auf Anweisung seiner Vorgesetzten. Dann aber wurde starke Verschlüsselung für die Masse der Nutzer verfügbar, und Vertrauen war nicht länger nötig. Daten konnten auf eine Weise gesichert werden, die einen Zugriff durch Dritte – egal aus welchem Grund, egal mit wie guten Entschuldigungen, egal was sonst – unmöglich machten.

Bitmono – ĉu valuto de la estonto?

Bitmono estas mond vasta virtuala pagosistemo, tiel nomita kriptovaluto, kies bazoprincipoj en la jaro 2008 estis akirigita al la publiko unuanfoje de aŭtorgrupo sub la kaŝnomo Satoŝi Nakamoto. La ideo estis la kreo de tutmonda valuto, kiu sendepende de la povo de naciaj bankoj simile al moneroj kaj papermono povas esti uzata kiel anonima pagilo. La ideo estas, ke nombrovalutoj baziĝantaj sur algoritmo, tiel nomitaj bitmoneroj, kiuj en tiel nomita minado ĉerpigas pere de komputado, povas esti uzataj kiel speco de virtuala oro kiel interŝanĝilo. Simile al la oro la valoro de tiuj bitmoneroj difiniĝas surbaze de la funkcio de ĝia limigita disponebla kaj la demando. La iniciintoj de la bitmono imagis malcentre mastrumatan alternativovaluton, kiu povas esti uzata de ĉiu homo en la tuta mondo, kiu disponas pri aliro al la Interreto.

Satoŝi Nakamoto skribas en unua publikaĵo: „La kernproblemo de konvencijaj valutoj estas la kvanto da fido, kiu necesas, por ke ili funkciiu. La centran bankon oni devas fidi, ke ĝi ne senvalorigu la valuton, sed la historio de la fidomono plenas de perfido de tiu fido. Bankojn oni devas fidi, ke ili konservu nian monon kaj ĝin transpagu elektronike, sed ili ĝin forpruntas en ondoj da kreditvezikoj kun nur eta ono da kovro. Ni devas kunfidi al la bankoj

nian privatsferon, fidi, ke ili ne donu la eblon al identecŝtelistoj, malplenigi niajn kontojn. Ili ajn enormaj aldonkostoj malebligas mikropagadon.

En pli frua generacio uzantoj de tempodivido-komputilsistemoj havis similan problemon. Antaŭ la estiĝo de forta kriptigo, la uzantoj devis fidi la ŝlosilvortoprotekton por siaj datumoj kaj fidi la sistemandministranton, ke li traktu kunfide iliajn informojn. Tia privateco en ajna momento povis esti

nuligita, kiam la administranto konkludis, ke ĝi valoris malpli ol aliaj bezonoj aŭ je ordono de lia ĉefoj. Tiam forta kriptigo disponebligis por la ĝeneralaj uzantoj kaj fido ne plu necesis. Datumoj povis esti memorigitaj en maniero, kiu malebligis aliron fare de triuloj – sendepende de la kialo, sendepende de la boneco de la pravigoj, sendepende de kio ajn krome.

Es ist Zeit, dass wir dasselbe mit Geld machen. Mit einer elektronischen Währung, die auf einem kryptografischen Beweis beruht und kein Vertrauen in Mittelsmänner benötigt, ist Geld sicher und kann mühelos transferiert werden.“

Bildo: Bitmonerlogo (publikigita sub libera kopirajto)

Wie funktioniert Bitcoin?

Im Prinzip besteht Bitcoin aus einer Geldeinheit, welche basierend auf einem Algorithmus mit Rechnern im Bitcoin-Netzwerk geschöpft wird. In einem aus direkt verbundenen Rechnern bestehenden Netzwerk wird das Bitcoin-System auf einer gemeinsam verwalteten dezentralen Datenbank unterhalten, wobei sämtliche Transaktionen in einer sogenannten Blockkette (englisch block chain) aufgezeichnet werden. Um am Bitcoin-Zahlungssystem teilzunehmen muss der Nutzer ein sogenanntes Bitcoin-Wallet auf seinem Rechner installiert haben. Das Wallet ist eine Art virtueller Geldbeutel, welcher den Schlüssel zu den einzelnen Bitcoins, die dem Benutzer gehören enthält.

Die Überweisung von Bitcoins funktioniert für den Benutzer praktisch wie eine Banküberweisung. Der Zahlungsempfänger muss dem Zahler eine in seinem Wallet generierte Bitcoin-Adresse angeben und indem der Zahler von seinem Bitcoin-Guthaben einen bestimmten Betrag auf die genannte Adresse überträgt erfolgt eine

unumkehrbare Zahlung, genau wie wenn ich jemandem eine Banknote oder eine Münze in die Hand drücke.

Mining

Durch das Mining können auf leistungsfähigen Rechnern neue Blöcke erzeugt werden. Die theoretisch mit dem gegebenen Genesisalgorithmus mögliche Gesamtzahl von Bitcoins ist zwar eine sehr hohe Zahl aber eben endlich. Die Bitcoin-Miner können im Prinzip Geld schöpfen, sie stellen aber hierfür der Allgemeinheit ihre Rechenleistung zur Verfügung, der Ertrag aus dem Mining ist somit im Prinzip die Entschädigung für die Rechenleistung.

Schaffung alternativer Bitcoin-Netze

Die Prinzipien der Bitcoin-Software wurden unter einer Opensource-Lizenz freigegeben, das heisst im Prinzip kann jeder basierend auf einem eigenen Algorithmus eine eigene Bitcoin-Währung schaffen. Es sind auch bereits weitere solche Kryptowährungen geschaffen worden, die meisten fristen jedoch ein eher kümmerliches Dasein. Um ein solches System mit ähnlicher Akzeptanz wie die heutigen Bitcoins zu kreieren, müsste man über ein weltweites Netzwerk von aktiven Einzelteilnehmern verfügen, die unter sich vernetzt sind. Ein solches Netzwerk bildet heute die weltweite Esperanto-Bewegung, es wäre daher durchaus zu überlegen, ob nicht beispielsweise der Esperanto-Weltbund oder ein weltweiter Verbund von verschiedenen Esperanto-Institutionen für ihren Austausch nicht ein eigenes Kryptowährungssystem ins Leben rufen sollten. Ein solches System liesse sich übrigens durch eine Tauschbörse auch mit den bereits bestehenden Kryptowährungssystemen verknüpfen.

Fariĝis tempo, ke ni faru la samon kun mono. Kun elektronika valuto, kiu baziĝas sur elektronika pruvo kaj ne postulas fidon de peruloj, mono sekuras kaj povas senpene esti transsendita.“

Kiel funkcias bitmonono?

Principe bitmonono konsistas el monunuoj, kiu baziĝas sur algoritmo estas ĉerpita pere de komputilo en la bitmonreto. En reto konsistanta el rekte konektitaj komputiloj la bitmonsistemo estas flegata en komune mastrumata malcentra datumaro, dum ĉiuj transakcioj estas registritaj en tiel nomita blokoĉeno (angle block chain). Por partopreni la bitmonpago sistemon, la uzanto devas esti instlinta sur sia komputilo tiel nomitan bitmonujon (angle bitcoin wallet). La bitmonujo estas speco de virtuala monujo,

kiu entenas la ŝlosilon por la unuopaj bitmoneroj, kiuj apartenas al la uzanto.

La transpago de de bitmoneroj funkcias por la uzanto praktike same kiel banka transpago. La pagoricevanto devas doni al la panganto bitmonadreson kreitan en sia bitmonujo, kaj transigante certan sumon al la donita adreso fare de la paganto okazas ne malfarebla pago, simile kiel se mi transdonas bankbileton aŭ moneron al iu en la manon.

Minado

Per la minado sur kapacitegaj komputiloj povas esti kreitaj novaj blokoj. La teorie ebla kreiĝebla nombro de bitmoneroj estas fakte tre alta, tamen ne senfina. La bitmonerministoj povas principe krei monon, ili tamen por tio disponigas al la ĝenerala publiko sian komputilkapaciton, la profito el la minado do estas principe la kompenso por la komputilado.

Kreo de alternativaj bitmonerretoj

La principoj de la bitmoner-programaro estis liberigitaj surbaze de malfermitfonta licenco, tio signifas, ke principe ĉiu povas baziĝante sur propra algoritmo krei sian propran bitmon-valuton. Jam estis kreitaj aliaj kriptovalutoj, la plej multaj tamen havas mizeran sorton. Por krei sistemon kun simila akceptado kiel la nuna bitmonono, oni devus disponi pri mond vasta reto de aktivaj unupaj aktivuloj, kiuj inter si estas rete konektitaj. Tia reto formas la nuntempa Esperanto-movado, do ja absolute pripensindas, ĉu ne ekzemple Universala Esperanto-Asocio aŭ tutmonda unuiĝo de diversaj Esperanto-institucioj por sia propra interŝanĝo ne kreu propran kriptovalutosistemon. Tia sistemo cetere estus konektebla pere de interŝanĝoborso ankaŭ kun la aliaj jam ekzistantaj kriptovalutosistemoj.

Nachhaltigkeit – Resilienz – Transformation (Übersicht)

Die Zusammenstellung gibt einen knappen Überblick über die Definitionen, Tragweiten und Zusammenhänge der Begriffe/Konzepte, die für die zukünftige weltweite Entwicklung einer friedlichen, demokratischen und sozial gerechten menschlichen Gesellschaft (Kultur) und deren Um-(Mit-)welt (Natur) gelten. Hintergrund hierfür ist die zentrale Frage "Wie kommen wir von der wirtschaftszentrierten Kultur der Globalisierung zu einer sozial-ökologischen Kultur der Nachhaltigkeit?" (1)

Zusammenstellung: Wolfgang Guenther, 2015 (EsperantoCentro Harleshausen, Kulturinitiative Harleshausen e.V. – Forumo "Kulturoj de daŭripovo (KdD)", Kassel, Germanio, 2015. (w.guenther.esperanto(ĉe)web.de)

1. Ausgangspunkt

2030-Agenda für Nachhaltige Entwicklung der UN (Ziele)

In der 2030-Agenda für Nachhaltige Entwicklung der UN (2015) wird der Begriff Resilienz (englisch resilience) in die Beschreibung von zwei der insgesamt 17 Ziele nachhaltiger Entwicklung (englisch SDG = Sustainable Development Goals) aufgenommen. (2)

Das Ziel 9 fordert die Schaffung von resilienter Infrastruktur neben der Förderung einer inklusiven und nachhaltigen Industrialisierung und Innovationen.

Das Ziel 11 fordert die Gestaltung von inklusiven, sicheren resilienten und nachhaltigen Städten und menschlichen Siedlungen.

In beiden Zielen wurde für das im Original verwendete englische Wort resilient im deutschen Text das Wort widerstandsfähig benutzt.

(Anmerkung: Schon im Jahre 2000 taucht der Begriff Resilienz in den Dokumenten der UN-Unterorganisation International Strategy for Disaster Reduction (ISDR) auf.

Als Ziel wurde hier die Schaffung von katastrophen-resilienten Gemeinwesen durch Förderung eines hohen Bewusstseins für die Bedeutung von Katastrophenverminderung als integralem Bestandteil nachhaltiger Entwicklung benannt. Es wurde festgestellt, dass eine Politik der Resilienz die Beachtung von nahezu allen physikalisch-ökologischen und sozio-ökonomischen Phänomenen unseres Planeten benötigt. (3))

In den neuen Nachhaltigkeitszielen wird der Begriff nachhaltig eher in Bezug auf Ziele verwendet, die an Aktivitäten der Gesellschaft als Eingriff in die Umwelt gebunden sind (wie 1. Landwirtschaft, 6. Wasser- und Sanitär-Mangement, 7. Energieversorgung, 8. Wirtschaftswachstum, 9. Industrialisierung, 14., 15. Nutzung der Ozeane und terrestrischen Ökosysteme), so dass davon auszugehen ist, dass unter nachhaltiger Entwicklung (17.) primär die aktive Entwicklung und weniger das passiv Sichentwickeln gemeint ist. Resilient hingegen ist eher der Begriff für einen Zustand oder eine Eigenschaft (wie die von 9. Infrastrukturen und 11. Städten und Siedlungen).

Daŭripovo – Resilienco – Transformo (Superrigardo)

La kompilaĵo donas koncizan superrigardon pri difinoj, konsekvencoj kaj interrilatoj de la nocioj-konceptoj, kiuj validas por estonta kaj futurinda mondvasta evolu(ig)o de paca, demokratia kaj sociale justa homa socio (kulturo) kaj de ties ĉirkaŭmedio-kunmondo (naturo). Fono por tio estas la centra demando "Kiel ni povas de la ekonomocentrigita kulturo de tutmondigo atingi soci(al)-ekologian kulturon de daŭripovo?" (1)

Kompilis: Wolfgang Guenther, 2015 (EsperantoCentro Harleshausen, Kulturinitiative Harleshausen e.V. – Forumo "Kulturoj de daŭripovo (KdD)", Kassel, Germanio, 2015. (w.guenther.esperanto(ĉe)web.de)

1. Devenpunkto:

2030-Agendo por Daŭripova Evolu de la UN (celoj)

En la 2030-Agendo por Daŭripova Evolu de la UN (2015) enmetiĝis la nocio resilienco (angle resilient) en la priskribon koncerne du de entute 17 celojn de daŭripova evolu(ig)o (angle SDG = Sustainable Development Goals). (2).

Alpwirtschaft: Symbol für nachhaltige Landwirtschaft (Riemenstaldental September 2013) – Alpoŝtado: simbolo por daŭripova

agrikulturo (Riemenstalden-Valo, septembro 2013). Foto: Dietrich Michael Weidmann

La celo 9 postulas la kreon de resilienca infrastrukturo krome de progresigo de inkluda kaj daŭripova industriigo kaj novaĵoj.

La celo 11 postulas la formadon de inkludaj, sekuraj, resiliencaj kaj daŭripovaj urboj kaj homaj setlejoj.

En ambaŭ celoj uzatas por la originale uzata angla vorto resilient en la germana teksto la vorto „widerstandsfähig“ (esperante kontraŭstaripova, rezistopova).

(Rimarko: Jam en la jaro 2000 la nocio resilienco aperas en la dokumentoj de la UN-suborganizaĵo International Strategy for Disaster Reduction, ISDR (esperante Internacia Strategio por la Redukto de Katastrofoj). Kiel celo nomatas tie la kreo de katastrofresiliencaj komunumoj per

progresigo de alta konscio pri la signifo de katastroforeduktado kiel integra parto de daŭripova evoluo. Deklaratas, ke politiko de resilienco postulas la priatenton de preskaŭ ĉiuj fizikaj-ekologiaj kaj soci(al)ekonomiaj fenomenoj de nia Planedo. (3))

En la novaj celoj de daŭripovo uzatas la nocio daŭripova pli multe rilate celojn, kiuj ligatas al aktivecoj de la homa socio kiel interveno en la vivmedion (kiel 1. agrikulturo, 6. akvo- kaj sanitarmastrumado, 7. energiprovizo, 8. ekonomia kresko, 9. industriigo, 14., 15. utiligo de la oceanoj kaj de firmiteraj ekosistemoj), pro kio devenendas de tio, ke per daŭripova evoluo (17.) unuarange intencatas la aktiva evoluigo ol la pasiva evoluo. Kontraŭe resilienca pli favore estas la nocio por stato aŭ eco (kiel tiuj de 9. infrastrukturoj kaj 11. urboj kaj setlejoj).

2. Sozial-ökologische Relevanz

Ganz allgemein sind die drei Begriffe Nachhaltigkeit, Resilienz und Transformation sowohl deskriptiv als auch normativ aufgestellt, in ihrer Bedeutung schillernd und werden oft im Rahmen unterschiedlichster Wert-, Zielvorstellungen, Ideologien, Politiken verwendet (z. B. nachhaltige Profite oder resilientes Kaugummi). Die Zusammenstellung hier orientiert sich ausschliesslich an den sozial-ökologisch relevanten Definitionen/Klarstellungen der Begriffe.

3. Nachhaltigkeit

3.1. Grundsätzlich bezieht sich Nachhaltigkeit auf eine Aktivität, die dauerhaft aufrechterhalten werden kann, ohne Schaden an Natur und/oder Gesellschaft zu erzeugen.

3.2. Begriff aus der Forstwirtschaft

"Schlage nur so viel Holz ein, wie der Wald verkraften kann! So viel Holz, wie nachwachsen kann!" So formulierte Hans-Karl von Carlowitz 1713 als erster das Prinzip der Nachhaltigkeit in seinem Buch über die Ökonomie der Waldkultur "Silvicultura oeconomica".

3.3. Die Welt im Gleichgewicht halten

Seit dieser ersten Definition hat sich der Begriff der Nachhaltigkeit weiter entwickelt. Bezeichnete er damals Grundregeln der Forstwirtschaft, beschreibt er heute einen Weg, um die Welt im Gleichgewicht zu halten. Der Kerngedanke: Auf lange Sicht dürfen wir nicht auf Kosten der Menschen in anderen Regionen der Erde und auf Kosten zukünftiger Generationen leben. Umwelt, Wirtschaft und Gesellschaft beeinflussen sich gegenseitig. Es wird langfristig keinen wirtschaftlichen und gesellschaftlichen Fortschritt ohne intakte Umwelt geben. Ebenso wenig wird es gelingen, die Umwelt effektiv zu schützen,

2. Soci(al)-ekologia graveco

Tute ĝenerale la tri nocioj daŭripovo, resilienco kaj transformo estas kaj priskribaj kaj normdonaj - ambiguaj laŭ signifo kaj ofte uzatas kadre de variaj valor- kaj cel-konceptoj, ideologioj, politikoj (ekz. daŭripovaj profitoj aŭ resilienca maĝgumo). Ĉi kunmetaĵo orientiĝas eksklude je soci(al)-ekologie koncernaj difinoj-klarigoj de la nocioj.

3. Daŭripovo

3.1. Principe daŭripovo rilatas al aktiveco, kiu povas esti praktikata kontinue sen kaŭzi damaĝojn por la naturo kaj/aŭ socio.

3.2. Termino el la forstkulturo

"Faligi nur tiom da arboj kiom povas elteni la arbaro! Nur tiom da ligno, kiom povas rekreski!" Tiel unue formulis Hans-Karl von Carlowitz en la jaro 1713 la principon de daŭripovo en sia libro pri la ekonomio de la arbar-kulturo 'silvikultura oeconomica'".

3.3. Teni la mondon en ekvilibro

Ek de ĉi unua difino la nocio de daŭri-

povo pluevoluis. Tiam karakterizinte la fundamentojn de la forst- ekonomio, ĝi hodiaŭ priskribas vojon teni la mondon en ekvilibro. La kerna ideo: Longvide ni ne rajtas vivi je kostoj de homoj en aliaj regionoj de la Tero kaj je estontaj generacioj. Vivmedio, ekonomio kaj socio influadas unu la alian. Longtempe ne estos ekonomia kaj socia progreso sen nedamaĝita vivmedio. Sammalmulte ni ne sukcesos protekti efike la vivmedion, se homoj devas lukti pri sia ekonomia ekzisto. Daŭripovo tuŝas ĉiujn sferojn de la ĉiutago kaj atingebblas nur per internacia kunlaboro.

3.4. Minacataj vivofundamentoj de la venontaj generacioj

Ekonomia sistemo kaj vivostilo - aparte en la industriŝtatoj - devas ŝanĝigi, pri tio estas ankaŭ politika unuanimeco ekde la 1990aj jaroj. Ĉar la ekonomia kaj teknika progresoj laŭ la ĝisnuna modelo minacas la vivmedion kaj pro tio la vivobazon de la venontaj generacioj. Samtempe

wenn Menschen um ihre wirtschaftliche Existenz kämpfen müssen. Nachhaltigkeit berührt alle Bereiche des Alltags und kann nur durch internationale Zusammenarbeit erreicht werden.

3.4 Lebensgrundlagen künftiger Generationen bedroht
Wirtschaftssystem und Lebensstil - besonders die der Industriestaaten - müssen sich ändern, darüber herrschte seit Anfang der 90er Jahre auch politische Einigkeit. Denn der wirtschaftliche und technische Fortschritt nach herkömmlichem Muster bedroht die Umwelt und damit die Lebensgrundlagen künftiger Generationen. Gleichzeitig müssen in vielen Staaten der Erde Menschen in Armut leben und haben keinerlei Nutzen vom Wohlstand anderer Weltregionen.

3.5. Nachhaltige Entwicklung als politisches Leitbild

Auf Grundlage dieser Erkenntnisse forderte die sogenannte Brundlandt-Kommission der Vereinten Nationen 1987 eine Neuausrichtung - und liefert die Definition nachhaltiger Entwicklung: "Nachhaltige Entwicklung ist eine Entwicklung, die die Lebensqualität der gegenwärtigen Generation sichert und gleichzeitig zukünftigen Generationen die Wahlmöglichkeit zur Gestaltung ihres Lebens erhält." Auf dem Gipfel von Rio de Janeiro 1992 einigten sich auf Grundlage des Brundlandt-Berichtes 178 Staaten auf ein gemeinsames Leitbild der Menschheit für das 21. Jahrhundert - die nachhaltige Entwicklung.

3.6. Eine nachhaltige Entwicklung

- schon die Natur;
- erhöht die Leistungsfähigkeit der Wirtschaft und sichert sie für die Zukunft;
- ist gerecht und trägt dazu bei, dass alle Menschen friedlich zusammen leben.

homoj en multaj ŝtatoj devas vivi en mizero kaj havas nenian utilon el la bonstato en aliaj mondregionoj.

3.5. Daŭripova evoluo kiel politika gvidprincipo

Surbaze de ĉi ekkonoj la t.n. Brundtland-Komisiono de la UN postulis en la jaro 1987 novorientiĝon kaj liveris jenan difinon pri daŭripova evoluo: "Daŭripova evoluo estas evoluo, kiu sekurigadas la vivokvaliton de la nuna generacio kaj samtempe konservas por venontaj generacioj la elekteblojn pri la formado de ilia vivo." En la Pintkonferenco de Rio de Janeiro en la jaro 1992 178 ŝtatoj interkonsentis surbaze de la Brundtland-Raporto pri komuna gvidprincipo de la homaro por la 21-a jarcento - la daŭripova evoluo.

3.6. Daŭripova evolu(ig)o

- zorge traktas la naturon;
- altigas la laborkapaziton de la ekonomio kaj certigas la estontecon;
- estas justa kaj helpas al la paca kunvivo de la homoj.

3.7. Bildung hat einen hohen Stellenwert

Der Rio-Gipfel verabschiedet mit der Agenda 21 konkrete Handlungsempfehlungen - sowohl für Staaten und für den einzelnen Bürger. In Kapitel 36 betonen die Autoren die bedeutende Rolle der Bildung: Ohne einen umfassenden Bewusstseinswandel auf allen Ebenen keine nachhaltige Entwicklung." (4)

4. Resilienz

4.1. Der Begriff Resilienz existiert seit Anfang des 19. Jahrhunderts und ist seit den 1950iger Jahren zunehmend in Wissenschaft/Politik/Kultur aufgenommen worden. (5)

4.2. Abgeleitet wird das Wort vom lateinischen *resilire* für zurückspringen, gemeint ist das Zurückspringen in einen Ausgangszustand.

4.3. Ähnlich wie Nachhaltigkeit bezieht sich Resilienz auf Systeme als strukturierte und funktionierende Gesamtheiten und deren Verhalten bei Stress und Störungen (Unfälle, Ausfälle, Notfälle). "Stress und Resilienz werden auf so unterschiedliche Größen bezogen wie die Persönlichkeit als affektprozessierendes System, die Umwelt als belastetes Ökosystem und die Gesellschaft als sozio-technisches System." (6)

4.4. Der Begriff spielt in der Materialforschung (Elastizität usw.), der Physiologie (Anspannung und Anpassung - Alarm, Widerstand durch Adaptation, nachhaltige Erschöpfung), der Psychologie (Vulnerabilität und intrinsischer Schutz, elastische Struktur, Anpassungsfähigkeit, Frustrationstoleranz), der Ökologie (Persistenz durch Multistabilität, adaptive Kapazität, Belastungsgrenzen für essentielle homöostatische

Mechanismen von Ökosystemen), der Ökonomie (adaptives Riskomanagement, Portfolio-Konzept) eine Rolle. (6)

4.5. Resilienz fragt nach "den Eigenschaften und Prozessen, die jemanden oder etwas befähigen, gegen Störungen weniger anfällig zu sein und ohne Identitätsbruch von einem Zustand in den nächsten hinüberzugehen." (5) Aus der Klimaforschung stammt die Definition: Resilienz ist die Fähigkeit eines Systems, sich Veränderungen anzupassen, ohne kritische Schwellen (Kippunkte) zu überschreiten und zu verbleiben innerhalb eines bestimmten Ordnungsmusters, das sich durch Schwankungen selbstorganisierend immer wieder einstellt.

4.6. Umfassende Anwendung findet Resilienz auch in der Stadtplanung/Umweltpolitik. H. Kegler (Universität Kassel) liefert hierzu die Charakterisierung "widerstandsfähige und lernende Stadt". Begriffspaare, die sich aus dem auf Resilienz gerichteten Planungsverständnis für urbane Räume ableiten, sind Robustheit-Fragilität, Kompaktheit-Dezentralität, Autarkie-Austausch, Redundanz-Vielfalt, Stabilität-Flexibilität, Modularität-Komplexität. (7)

4.7. Resilienz ist nicht nur passiv deskriptiv. Als normatives/aktives Konzept gelten die drei Ansätze/Dimensionen:

4.7.1. Persistenz von Systemen, das sind Massnahmen zur Gefahrenabwehr und Risikominimierung (Selbsterhaltung).

4.7.2. Anpassung, das ist die Fähigkeit, im Einklang mit einem sich schnell wandelnden Umfeld zu koexistieren.

3.7. Klerigo havas altan rangon La Rio-Pinto per la Agendo 21 akceptis konkretajn agadproponojn - kaj por la ŝtatoj kaj por la unuopaj civitanoj. En ĉapitro 36 la aŭtoroj emfazas la altrangan signifon de klerigo: Sen ampleksa ŝanĝiĝo de la konscio sur ĉiuj niveloj nenia daŭripova evoluo." (4)

4. Resilienco

4.1. La nocio resilienco ekzistas ek de la komenco de la 19-a jarcento kaj pliiĝe akceptiĝis ek de la 1990aj jaroj en sciencoj-politiko-kulturo. (5)

4.2. La vorto deriviĝas de la latina *resilire* por resalti (aŭ salti reen), temas pri resaltado en originan (pra)staton.

4.3. Simile kiel daŭripovo resilienco rilatas al sistemoj kiel strukturitaj kaj funkciantaj tutaĵoj kaj al ties konduto sub streĉo kaj perturboj (akcidentoj, malfunkcioj, urĝkazoj). "Streĉo kaj resilienco rilatas al diversaj grandoj-entoj kiel personeco kiel afektprocesiga sistemo, la vivmedio

kiel ŝarĝita ekosistemo kaj la socio kiel soci-teknika sistemo." (6)

4.4. La nocio rolas en la materialesploroj (elasteco ktp.), de la fiziologio (streĉoj kaj adaptoj - alarmo, rezisto per adaptado, daŭra elĉerpiĝo), en la psikologio (lezebleco kaj imanenta protektopovo, elasa strukturo, adaptopovo, frustroteltenemo), en la ekologio (persisto pere de multstabileco, adapta kapablo, ŝarĝlimoj por esencaj homiostatataj mekanismoj de ekosistemoj), en la ekonomio (adaptiva manaĝado, portfolikoncepto). (6)

4.5. Resilienco demandas pri "la ecoj kaj procesoj, kiuj kapabligas iun aŭ ion esti malpli inklina

koncerne perturbojn kaj transiri sen difektita identeco de unu stato al alia. (5) El la klimatoesplorado venas jena difino: Resilienco estas la povo de sistemo adaptiĝi al ŝanĝiĝoj sen transpaŝi kritajn punktojn (renverso-punktojn) kaj resti ene de determinita

ordoskemo, kiu per ŝanceloj ĉiam denove memorganize reformiĝas.

4.6. Resilienco amplekse aplikatas en urboplanado-mediopolitiko. H. Kegler (Universitato Kassel) liveras koncerne tion la karakterizon "rezistema kaj lerna urbo." "Nocioparoj, kiuj deriviĝas el la sur resilienco bazita kompreno pri planado por urbaj spacoj, estas fortik-eco-fragileco, kompakteco-decentreco, aŭtarkio-interŝanĝo, redundanco-diverseco, stabileco-fleksebleco, moduleco-komplekseco. (7)

4.7. Resilienco estas ne nur pasive pri-skriba. Kiel normiga-aktiva koncepto validas la tri alpaŝoj-dimensioj:

4.7.1. Persisteco de sistemoj, t.e. rimedoj por defendo kontraŭ danĝeroj kaj riskominimumigo (memkonservado).

4.7.2. Adaptado, t.e. la kapablo kunekzisti harmonie kun rapide ŝanĝanta medio.

Nachhaltigkeit am Beispiel der Waldwirtschaft: Es wird regelmässig nur so viel Holz geschlagen, wie nachwachsen kann. So erhält sich das System selbst. *Daŭripovo je la ekzemplo de arbarekonomio: Regule estas faligita nur tiom da ligno, kiom povas rekreski. Tiel la sistemo sin mem konservas.* Foto: Dietrich Michael Weidmann, Wald in Oberuster/Arbaro en Oberuster

4.7.3. Transformation, das ist die Fähigkeit zur Schaffung neuer Strukturen und Systeme, weil die vorhandenen nicht mehr tragfähig sind, Übergang in einen neuen, nachhaltigeren Zustand (sozio-kultureller Wandel mit Umdenken in Leitwerten und -zielen), s.u. (5)

5. Nachhaltigkeit, Resilienz, Transformation (Zusammenhänge)

Die Zusammenschau der drei Begriffe/Konzepte unter dem Stichwort sozio-kultureller Wandel (auch Grosse Transformation) führt zu Vorstellungen/Wert- und Handlungsmustern mit unterschiedlichen Schwerpunkten.

4.7.3. *Transformo, t.e. la povo krei novajn strukturojn kaj sistemojn, ĉar la ekzistantaj ne plu portas eltenas, transiro en novan pli daŭropovan staton (soci(al)-ekologia ŝanĝiĝo kun repensado pri gvidvaloroj kaj ĉefaj celoj), vd.malsupre. (5)*

5. *Daŭripovo, resilienco, transformo (interrilatoj)*

La interligiĝo de la tri nocioj-ideoj sub la kapvorto socio-kultura ŝanĝiĝo

(ankaŭ Granda Transformo) kondukas al konceptoj-valor-kaj agadmodeloj kun variaj fokuso.

Ĉe tio temas pri la respondo al la demando de D. Brocchi komence de ĉi kompilaĵo (vd. supre).

La problemo estas, kiomgrade "la nociparo resilienco-transformo helpas al pli bona efektivigo de daŭripovo-daŭripova evolu(ig)o (krom paco kaj homaj rajtoj la tria gvidprincipo de la UN." (8)

Hierbei geht es um die Beantwortung der Frage von D. Brocchi am Anfang dieser Zusammenstellung (s.o.).

Das Problem ist, inwieweit "das Begriffspaar Resilienz-Transformation für eine bessere Operationalisierung der Nachhaltigkeit/Nachhaltigen Entwicklung (neben Frieden und Menschenrechten das dritte Leitprinzip der UN) hilft." (8)

Das Konzept der Grossen Transformation impliziert nach Vorstellungen des WBGU (Wissenschaftlicher Beirat der Bundesregierung Globale Umweltveränderungen) Deutschlands "eine Notwendigkeit zum Wandel der Gesellschaft, wenn eine Wende zu nachhaltiger Entwicklung vollzogen werden soll. Dabei geht es zentral um

La koncepto de la Granda Transformo implikas laŭ programo de la WBGU (Wissenschaftlicher Beirat der Bundesregierung Globale Umweltveränderungen, esperante Scienca Konsilkomitato de la Federacia Registaro Tergloba Vivmediŝanĝiĝoj) de Germanio "neceson por ŝanĝiĝo de la socio, se renverso al daŭripova evoluo estu realigata. Ĉe tio temas kerne pri Monda Socikonvencio por klimatoadekvata kaj daŭripova eko

einen Weltgesellschaftsvertrag für eine klimaverträgliche und nachhaltige Wirtschaftsordnung als Kombination einer Kultur der Achtsamkeit (ökologische Verantwortung), einer Kultur der Teilhabe (demokratische Verantwortung) und einer Kultur der Verpflichtung gegenüber zukünftigen Generationen (Zukunftsverantwortung). Ohne wirksamen Klimaschutz entfallen absehbar essentielle Entwicklungsmöglichkeiten der Menschheit. Die drei wesentlichen Transformationsfelder sind Energie, Urbanisierung und Landnutzung." (9)

Unter der Perspektive des globalen Systems und bezogen auf dessen Teilsysteme "ist Resilienz oft das Problem und nicht die Lösung. Die Subsysteme widersetzen sich den Änderungsprozessen und ihr Beharrungsvermögen verhindert die nötige Entwicklung und Transformation des Gesamten. Die Eigenwilligkeit und Widerspenstigkeit von Subsystemen muss "gezähmt" werden, damit das Gesamtsystem überlebensfähig ist. Manchmal kann aber auch die Eigenständigkeit der Module die Resilienz des Gesamtsystems erheblich steigern. Ethische Orientierung für die oft schwierige Balance zwischen Eigenständigkeit und Einordnung kann hier das Prinzip der Subsidiarität bieten, das postuliert, dass die Autonomie der Subsysteme von übergeordneten Einheiten aktiv gefördert werden soll und nur dann eingeschränkt werden darf, wenn dies um des Gemeinwohls willen notwendig erscheint. (10) Die subsidiäre Funktion der Teilsysteme muss also beachtet und durchgesetzt werden." (5) Diese Aussagen haben ganz wesentlich die gegenwärtige wirtschaftsorientierte Globalisierung im Visier und zielen auf Dezentralisierungen.

"Im Resilienz-Diskurs" (gegenüber der Statusorientiertheit) "hat die Anpassung eine gewisse Schlüssel

nomia ordo kiel kombinaĵo de kulturo de zorgemo (ekologia responseco), kulturo de partoprenigo (demokratia responseco) kaj kulturo de devontigo por la venontaj generacioj (alfutura responseco). Sen efika klimatoprotekto antaŭvideble nuligās la esencaj evoluebloj de la homaro. La tri gravaj kampoj de transformo estas energio, urbigo kaj grundutiligo." (9)

Sub la perspektivo de tergloba sistemo kaj rilatigite je ties subsistemoj "resilienco ofte estas la problemoj kaj ne la solvo. La subsistemoj kontraŭstaradas al la ŝanĝprocesoj kaj ilia persistopovo malhelpas la necesan evoluon kaj transformon de la tuto. La spitemo kaj rezistemo de subsistemoj devas esti "bridata", por ke la tut-sistemo estu supervivopova. Kelkfoje tamen la sendependeco de moduloj povas konsiderinde altigi la resiliencon de la tutsistemo. Etikan orientiĝon por la ofte malfacila ekvilibro inter sendependeco kaj submetiĝo-enordiĝo povas prezenti la principo de subsidiareco, kiu postulas, ke la

aŭtonomio de la subsistemoj devas esti aktive evoluigata-prosperigata de la superaj unuoj kaj estu reduktata nur, se tio montriĝas necesa por la ĝenerala bono. (10) La subsidiara funkcio de la subsistemoj devas do esti priatentata kaj efektivigata." (5) Ĉi konstatoj tre esence celas al la nuntempa merkatorientita tutmondigo kaj al politikaj-ŝtataj decentrigoj.

"En la diskurso pri resilienco" (kontraste al la orientiĝo je stato) "la adaptado alprenis certan ŝlosilan pozicion. Ĉe la adaptado ne prioritatas la evito de deeksteraj ŝanĝiĝoj, krizoj kaj ŝokoj, sed la lernado pri malinkliniĝo koncerne perturbojn kaj pri pliperfektigo koncerne sukcesan traktadon de ŝanĝiĝoj. (5) Fono de ĉi alpaŝo estas la tezo, ke la homa socio ne (plu) povas deturni la t.n. "overshoot" (angle por la transiro de la daŭripovkapacito de la Planedo). (11)

Lastinstance temos pri kombinado de strategioj pri daŭripovo (kulturoj de daŭripovo) kaj de strategioj pri adaptado (kulturoj de resilienco). "Per

stellung eingenommen. Bei der Anpassung steht nicht die Vermeidung von externen Veränderungen, Krisen und Schocks im Mittelpunkt, sondern das Lernen, gegen Störungen weniger anfällig zu sein und mit Veränderungen besser zurechtzukommen." (5) Hintergrund für diesen Ansatz ist die These, dass die menschliche Gesellschaft den sogenannten "overshoot" (das ist das Überschreiten der Nachhaltigkeitskapazität des Planeten) nicht mehr abwenden kann. (11)

Letztendlich wird es darum gehen, die Nachhaltigkeitsstrategien (Kulturen der Nachhaltigkeit) um Anpassungsstrategien (Kulturen der Resilienz) zu ergänzen."Dadurch wird Zeit gewonnen, um einen Wandel des jetzt dominanten Wirtschafts-, Gesellschafts- und Kulturmodells anzustossen. Leitziel sollte sein, "transformation by disaster" zu vermeiden (12)." (5)

Die Verschränktheit der Begriffe/Konzepte Nachhaltigkeit-Resilienz-Transformation lässt sich nach H. Kegler wie folgt charakterisieren (nach 7): Resilienz liefert einen systematischen Ansatz des Planens und Gestaltens unserer Welt und deren Zukunft in Richtung eines gesellschaftlichen Transformationsprozesses und beschränkt sich nicht auf blosses Reagieren auf Störungen. Bestehende Strukturen sind in elastisch-widerstandsfähige, lernfähige und zukunftsweisende zu überführen, um naturbedingte und/oder menschengemachte Störungen aufzufangen und dabei funktionale Eigenschaften zu erhalten sowie zu erneuern. (Stichworte: Krisenfestigkeit urbaner Systeme, Bündelung von unmittelbarer Daseinsfürsorge und langfristiger Robustheit).

tio gajatas tempo por ekfunkciigi ŝanĝiĝon de la aktuale domina ekonomi-, soci- kaj kulturmodelo. Gvidcelo estu eviti "transformon per katastrofo (12)". (5)

La interligiteco de la nocioj/konceptoj daŭripovo, resilienco kaj transformo karakterizeblas laŭ H. Kegler jene (7): Resilienco liveras sistemecan alpaŝon al la planado kaj formado de nia mondo kaj de ties estonteco direkte al la socia transformproceso kaj ne reduktiĝas al nura reagado al perturboj. Ekzistantaj strukturoj estu transigitaj en elastajn-rezistopovajn, lernkapablajn kaj futurindajn por parati naturdevenajn kaj/aŭ homfaritajn perturbojn kaj ĉe tio konservi la funkcikoncernajn ecojn samkiel renovigi ilin. (Kapvortoj: Imunceco kontraŭ krizoj de la urbaj sistemoj, kunigado de senpera vivprizorgado kaj longtempa fortikeco).

Resilienz wird so zur Grundlage von einer auf Nachhaltigkeit ausgerichteten Entwicklung, zum Leitkonzept und zur Methodik stabiler Nachhaltigkeit auf der Basis von System-, Ziel- und Transformationswissen. (Vereinfachend gesprochen: Nachhaltigkeit ist das Ziel, Resilienz der Weg, Transformation der Hintergrund). Beschrieben wird

hiermit ein Konzept für eine "Transformation der Gesellschaft, die wissenschaftlich, planerisch oder kulturell auf eine 'Biosphärengemeinschaft' mit Klimaneutralität, Ressourcenkreisläufen und sozial-kultureller Balance zielt." (7)

Resilienco tiel fariĝas la fundamento de evoluo, direktata al daŭripovo, la gvidkoncepto kaj metodiko de stabila daŭripovo surbaze de sistem-, cel- kaj

transformscio. Plisimpligite oni povas diri: Daŭripovo estas la celo, resilienco la vojo, transformo la fono. Priskribatas tiel koncepto por "transformo de la socio, kiu science,

planade kaj kulture celas 'biosferan komunumon' kun klimatoneŭtraleco, resursocikloj kaj soci(al)-kultura ekvilibro." (7)

Anonco

Literatur/Literaturo

01. Brocchi, D.; Die kulturelle Dimension der Nachhaltigkeit, davidbrocchi.eu/wp-content/.../007_dimension_nachhaltigkeit.pdf
02. United Nations; Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development; <https://7sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>
deutsch: Die Bundesregierung; 200-Agenda und Millenniumsziele; www.bundesregierung.de.../die-post-2015-agenda-fuer-nachhaltige-entw...
03. United Nations; Living With Risk: A Global Review of Disaster Reduction; Vol.1; 2004
04. Was ist Nachhaltigkeit; <http://www.bne-portal.de/was-ist-bne/grundlagen/nachhaltigkeitsbegriff/>
05. Vogt, M.; Zauberwort Resilienz, Akademie Tutzing, 2015; (> Internet)
06. Zeitkritische Forschungen; 3/2014; Resilienz: Mensch-Umwelt-System, Eine Geschichte der Stressbewältigung von der Erholung zur Selbstoptimierung; <http://www.zeithistorische-forschungen.de/3-2014/id%3D5141>
07. Kegler, H.; Resilienz – Strategien & Perspektiven für die widerstandsfähige und lernende Stadt; Bauverlag/Birkhäuser; 2014; ISBN 978-3-03821-529-5
08. vgl. artec-Kolloquium; Uni Bremen; 2010/2011; Nachhaltigkeit versus/zwischen/durch Resilienz und Transformation; (> Internet)
09. WBGU: Welt im Wandel; 2011; https://www.nachhaltigkeit.info/artikel/wbgu_welt_im_wandel_2011_1645.htm
10. Ostheimer, D.; Über die gesellschaftstheoretische Offenheit des Subsidiaritätsprinzips; in: Jahrbuch der Christlichen Sozialwissenschaften 53; 2012
11. Meadows, D.; The Limits of Growth and the Future of Humanity, Carson Center, Munich, 2012
12. Sommer, B./Welzer, H.; Transformationsdesign. Wege in eine zukunftsfähige Moderne; Transformationen, Bd.1, München; 2014

Poŝtarta projekto 2016

memorige je la 500-a datreveno de la libro "Utopia" de Thomas Morus, filozofa kaj socialetikisto, patrono de la politikistoj.

Temo: **UTOPIOJ**
- ideoj pri social-ekologia futuro

Identeco: plena nomo & adreso de la aŭtoro nepras
Grando: A5 (duono de A4) ĝis A6 (ordinara poŝtkarto)
Tekniko: nigra-blanka, ĉiuj lingvoj, prefere Esperanto
Limdato: 30-a de novembro 2015

Neniu honorario, neniu ĵurio, neniu redono.
La verkoj estos publicataj en "KIOSKO 8 – libera, skeptika, transkultura" (almanako forme de artistolibro kun Esperanto kiel Komuna Lingvo, A4, ISBN). Ĉiu partopreninto ricevos kd-version de ĉi libro.

Sendu al: Nula Horo
Willi-Weg 11
34128 Kassel
Germanio

Kontakto: w.guenther.esperanto@web.de

Mondializzazione: l'apporto dell'esperanto ad uno sviluppo sostenibile

Durante l'ultima settimana dello scorso agosto più di 230 esperantofoni venuti da circa 30 paesi hanno partecipato al Congresso italiano d'Esperanto, sulla costa dell'Adriatico, nella stazione balneare di San Benedetto del Tronto (regione Marche). Il tema del congresso, «Mondializzazione culturale: limiti e prospettive», ha riunito ogni mattina una trentina di partecipanti di quasi tutti i continenti. Ma già nel momento dell'apertura del congresso il presidente dell'Associazione Universale d'Esperanto, il prof. Mark Fettes, anglofono nato negli Stati Uniti e risiedente attualmente in Canada, ha inaugurato il tema del congresso come segue: «Quale evoluzione? Quale durabilità? Prospettive proposte dall'esperanto nella ricerca di un mondo duraturo». Mark Fettes si è specializzato in biologia molecolare prima di cambiare orientamento e sostenere una tesi in scienze dell'educazione nel 2000 a Toronto. Oggi è insegnante all'università Simon Fraser di Vancouver ed è stato a lungo attivo nella difesa dei popoli autoctoni del Nord-Canada. Quindi troverete qui sotto ampi estratti del suo discorso che troviamo particolarmente pertinente al mondo odierno. (*Testo de Mark Fettes/Teksto de Mark Fettes; versione italiana Federazione Esperantista Italiana*)

Mark Fettes, prezidanto de UEA dum la komitatkunsido en Lillo,
Foto Dietrich Michael Weidmann

Quale evoluzione? Quale sostenibilità? Gli obiettivi per un mondo sostenibile in una prospettiva esperantista

L'esperanto e il suo movimento sono strettamente legati all'evoluzione della società in senso generale. In queste legame possiamo distinguere quattro fasi temporali:

Tutmondigo: La kontribuo de Esperanto al daŭripova evoluo

Dum la lasta seĝmano de la ĉi-jara aŭgusto pli ol 230 esperantistoj el proksimume 30 landoj partoprenis la Italian Esperanto-Kongreson ĉe la Adriatika marbordo ne la kuraĉloko San Benedetto del Tronto (regiono Marche). La temo de la kongreso „kultura tutmondigo: Limoj kaj perspektivoj“ kunvenigis ĉiun matenon dridekon da partoprenantoj el kvazaŭ ĉiuj kontinentoj. Sed jam dum la malfermo la prezidanto de Universala Esperanto-Asocio, profesoro Mark Fettes, anglalingvano naskita en Usono kaj nuntempe loĝanta en Kanado, inaŭguris la kongresan temon sekve: „Kia evoluo? Kia daŭripovo? Mark Fettes specialiĝis en melekula biologio antaŭ aliorientiĝi kaj verki tezon en eduka scienco en la jaro 2000 en Torotno. Nuntempe li instruas en la Universitato Simon Fraser de Vankuvero kaj ativas jam dum longa tempo en la defendado de la indiĝenaj popoloj de Norda Kanado. Jen vi trovas gravajn partojn de lia parolado, kiujn ni opinias aparte intersajn por la nuntempa mondo.

1900-1914: L'esperanto sull'ona di contatti internazionali, viaggi, e una certa dose di idealismo.

1920-1939: L'esperanto si confronta su scala nazionale ed internazionale con movimenti che si propongono l'uguaglianza, la modernizzazione, il socialismo.

1950-1989: L'esperanto si inserisce nei movimenti per una società fondata sui diritti umani e sul diritto internazionale.

1990-2015: L'esperanto di fronte alla globalizzazione e alla diffusione della rete.

Ma in questa ultima fase si presenta un altro aspetto, di importanza via via crescente. Su questo aspetto voglio soffermarmi oggi. Si tratta del concetto di sviluppo sostenibile.

Questo termine ha preso piede nel 1987, quando una commissione dell'ONU pubblicò il rapporto Brundtland "Il nostro futuro comune".

Questo rapporto era fortemente critico sul concetto, diffuso dopo la seconda guerra mondiale, che lo sviluppo economico e sociale sarebbe proiettato su una crescita illimitata, secondo il modello dei paesi industrializzati dell'occidente.

Il significato dello "sviluppo sostenibile" è complesso, e anche messo in discussione. Ma l'ide di base è generalmente accettata. Talvolta si parla per le imprese sostenibili di un "bilancio a tre voci": finanziario, ecologico e sociale. E una società sostenibile dovrebbe essere prospera, ecologica e giusta.

Non più di due settimane fa, l'11 agosto 2015, la commissione dell'ONU incaricata di mettere a fuoco una nuova strategia di sviluppo economico mondiale a presentato alla Presidenza dell'Assemblea Generale la sua relazione finale, che sarà oggetto di discussione a settembre.

La relazione presenta 17 obiettivi, raccolti sotto il titolo “Obiettivi 2030 per uno Sviluppo Sostenibile”. Si tratta del seguito degli Obiettivi di Sviluppo del Millennio 1990-2015. Per la prima volta l’idea di uno sviluppo sostenibile è diventata centrale per l’ONU nel suo complesso.

Molti obiettivi riguardano questioni che possiamo definire “materiali” (povertà, salute, energia, alloggio ecc.), ma vi si trovano anche obiettivi per l’istruzione (#4), l’uguaglianza sessuale e sociale (#10), la pace e la giustizia (#16) – settori che si ritrovano nei valori tradizionali degli esperantisti.

Gli obiettivi non si pongono affatto il problema linguistico. Questo non deve stupire, perché nel lavoro preparatorio per la definizione dei nuovi obiettivi, iniziato già nel 2012, non c’era nessuna presa di coscienza sugli aspetti linguistici dello sviluppo sociale. In quell’epoca ho preso visione di tutte le 18 “presentazioni concettuali” elaborate da esperti di vari organismi dell’ONU perché fossero la base concettuale a cui si ispirassero i nuovi obiettivi. In quei 18 documenti, diversi, solo in quattro punti si parlava di lingue, e praticamente soltanto per stigmatizzare discriminazioni fra lingue. Un documento solo ammetteva che il multilinguismo poteva avere un valore positivo per lo sviluppo.

Ma dirò di più. Se torniamo indietro nella storia dello sviluppo sostenibile visto dall’UNO, le lingue sono pressoché ignorate. Per esempio, in un documento redatto

nella grande conferenza sulla protezione dell’ambiente tenuta a Rio de Janeiro nel 1992, ci sono parecchi paragrafi sui popoli aborigeni, che costituiscono la base sociologica del 90% della diversità linguistica. Malgrado queste considerazioni in favore della diversità culturale, è ignorato il significato più ampio del multilinguismo per uno sviluppo sostenibile, come sono ignorati gli enormi ostacoli all’istruzione e alla comunicazione provocati dalle differenze linguistiche e dalle discriminazioni linguistiche.

Banderolo de la 82-a Itala Esperanto-Kongreso (Foto Nicole Margot)

Esperanto kaj ĝia movado estas integre ligitaj al la ĝenerala evoluo de la monda socio. Oni povas distingi ĝis nun kvar ĉefajn fazojn en tiu rilato:

1900-1914: Esperanto en vasta ondo de internaciaj kontaktoj, vojaĝado, idealismo

1920-1939: Esperanto en naciaj kaj internaciaj movadoj por egaleco, modernigo, socialismo

1950-1989: Esperanto en streboj por paca internacia ordo bazita sur homaj rajtoj kaj internacia juro

1990-2015: Esperanto en epoko de tutmondiĝo, disvastiĝo de interreto.

Sed estas plia aspekto de tiu lasta fazo, kies graveco konstante kreskas, kaj pri ĝi mi volas paroli hodiaŭ. Nome, la koncepto de daŭripova evoluo.

La termino estis monde diskonigita en 1987, kiam komisiono de UN publikigis la raporton Brundtland, “Nia komuna estonteco”.

Temis unuavice pri kritiko de la postmilita koncepto pri ekonomia kaj socia evoluo surbaze de senlima kresko laŭ la modelo de la okcidentaj kaj industriaj landoj.

La signifo de “daŭripova evoluo” estas kompleksa kaj pridisputata. Tamen, la kerna ideo estas relative senproblema. Oni foje parolas pri

“triopa bilanco” por daŭripovaj entreprenoj: financa, ekologia kaj socia. Simile, daŭripova socio estu prospera, naturkonserva kaj justa.

Antaŭ malpli ol du semajnoj, la 11an de aŭgusto 2015, la komisiono de Unuiĝintaj Nacioj taskita pri la preparado de nova tutmonda evoluiga strategio prezentis sian raporton al la Prezidanto de la Ĝenerala Asembleo, kiu en septembro devos pritrakti ĝin.

La raporto prezentas 17 celojn sub la titolo “Celaro 2030 por Daŭripova Evoluo”. Temas pri sekvo al la Jarmilaj Evoluigaj Celoj, 1990-2015. Unufoje la ideode daŭripova evoluo fariĝis kerna por la tuta UN-sistemo.

Multaj celoj emfazas materiajn kondiĉojn (malriĉecon, sanon, energion, loĝadon ktp), sed troviĝas ankaŭ celoj pri edukado (#4), seksa kaj socia egaleco (#5, #10), kaj paco kaj justeco (#16) — kampoj proksimaj al la tradiciaj valoroj de la esperantistoj.

Inter la celoj tamen mankas iu ajn mencio pri lingvo. Tio en si mem ne estas surprizo, ĉar en la preparlaboroj por la nova celaro, kiuj komenciĝis jam en 2012, same

montriĝis konsterna nekonscio pri la lingvaj aspektoj de socia evoluo.

Mi siatempe trarigardis ĉiujn 18 “pensprezentojn” produktitajn de ekspertoj tra la UN-sistemo por servi kiel koncepta bazo por la laboro pri la novaj celoj. Troviĝis en tiuj 18 dokumentoj tre diverstemaj kaj diversaŭtoraj nur kvar mencioj pri lingvoj, kaj en preskaŭ ĉiu kazo temis nur pri averto kontraŭ diskriminacio surbaze de lingva identeco. En nur unu dokumento oni aludis al la pozitiva valoro de multlingvismo por evoluigo.

Sed mi devas diri, ke ankaŭ se oni rigardas al la pli longa historio de daŭripova evoluo en la UN-sistemo, lingvoj ricevas tre malmultan atenton. Ekzemple en Celaro 21, dokumento produktita ĉe la granda mediprotekta konferenco en Rio-de-Ĵaneiro en 1992, troviĝas multaj paragrafoj pri indiĝenaj popoloj, kiuj kompreneble formas la socian bazon de 90 procentoj de la homa lingva diverseco. Malgraŭ tiu baze pozitiva sinteno al kultura diverseco, tamen, la pli vasta signifo de multlingveco por daŭripova evoluo, kaj la grandegaj obstakloj al edukado kaj komunikado kaŭzita de lingvaj diferencoj kaj lingva diskriminacio, estas neglektataj.

Sidejo de la Uniĝintaj Nacioj en Ĝenevo (Foto Dietrich Michael Weidmann)

A che cosa è dovuta questa disattenzione? In parte al dato di fatto che l'ONU stessa non percepisce l'importanza della dimensione linguistica per la gente comune: l'ONU opera in un ambiente plurilingue, in cui sono impiegate automaticamente le lingue nazionali più diffuse, l'inglese per prima.

Però io penso che la principale responsabilità ricada sui sistemi scolastici nazionali, che vogliono dare l'impressione che una o due lingue nazionali siano sufficienti per garantire lo sviluppo. Questo modo di pensare si è radicato nel paradigma evolutivo moderno, perché si tratta di un modo alternativo di concepire uno stato moderno e una lingua moderna.

Secondo questa impostazione, l'evoluzione è un processo che conduce ad uno stato centralizzato, autonomo, industriale, burocratico, che opera coerentemente sotto un controllo democratico; vi si contrappone la

Kiuj estas la kaŭzoj de tiu neglekto? Parte temas pri tio, ke en Unuiĝintaj Nacioj oni ne mem tiel sentas la signifon de la lingva dimensio por ordinaraj homoj kaj socioj, ĉar oni mem laboras en multlingva medio kaj elturniĝas per la uzado de grandaj naciaj lingvoj, unuavice la angla.

Pli profunde, tamen, mi pensas ke kulpas la naciaj eduksistemoj, kiuj faras ĉion por doni la impreson ke unu aŭ du naciaj lingvoj sufiĉas por ĉiuj evoluigaj celoj. Tio estas bildo tre enradikiĝinta en la moderna evoluiga paradigmo, ĉar temas pri paralelaj vizioj pri tio, kio estas moderna ŝtato, kaj tio, kio estas moderna lingvo.

En tiuj vizioj, "evoluiĝo" estas procezo kiu direktiĝas al unueca, aŭtonoma, industria, burokrata ŝtato, funkcia racie kaj sub demokratia kontrolo; dum "lingvoplanado" estas procezo subtene al normigita, aŭtonoma, terminologie ellaborita, teknike

ekipita nacia lingvo, kiu regas en la lerneja kaj politika sistemoj.

Tiu modelo estis ellaborita en okcidenta Eŭropo kaj ties kolonioj, sed nun ĝi fariĝis parto de monde influa "socia imagaro" – nia baza pensmaniero pri la funkciado de modernaj socioj.

Laŭ mia vido, malgraŭ la 25-jara disvolviĝo de nia pensado pri "daŭripova evoluo," tiu klasika modelo daŭre havas multe pli da influo al la planado kaj agado de la ŝtatoj, ol diversaj alternativoj, inkluzive de la nia. Kaj la lingvopolitikaj sekvoj estas tute klaraj kaj antaŭvideblaj. Interalie, oni povas konstati en la dokumentoj de UN:

- *konscion pri lingvaj problemoj nur en unuopaj kazoj (ekz. indiĝenaj lingvoj, politikaj konfliktoj, enmigrintoj);*

“pianificazione linguistica che sostiene una lingua nazionale normalizzata, evoluta nella terna terminologia, e che lascia la sua impronta sul sistema educativo e politico. Il primo modello è figlio dell'Europa occidentale e delle sue colonie, ed ora è diventato parte dell'“immaginario collettivo” a cui si adegua la visione dell'operatività degli stati attuali.

A mio modo di vedere, malgrado molto si sia riflettuto sullo “sviluppo sostenibile” negli ultimi 25 anni, questo modello classico, “occidentale” ha avuto ed ha un'influenza sul funzionamento dei diversi stati molto maggiore di modelli alternativi, compreso il nostro. E le conseguenze sulla politica linguistica sono ben chiare e perfettamente prevedibili. Prendiamo lo spunto dai documenti dell'ONU, e troveremo:

- *consapevolezza di problemi linguistici solo in casi singoli (per esempio popoli aborigeni, conflitti politici, immigranti);*
- *mancanza di connessione fra i problemi linguistici ed altri impegni sociali;*
- *fiducia nella tecnologia e nell'apprendimento dell'inglese, trascurando una valutazione adeguata dei risultati reali;*
- *attenzione esclusiva ad aspetti locali, senza riferimenti al contesto internazionale;*
- *affermazione del monolinguisimo, o del bilinguisimo, con la semplificazione – “tutti imparano la lingua X e il problema si risolverà da solo”.*

È lecita però la domanda: questo disinteresse è insito nel concetto stesso di “sviluppo sostenibile”? Avrete già capito che la mia opinione è diversa. Per me, la superficialità con cui è stata messa da parte la problematica linguistica nella politica di sviluppo dell'ONU è una dimostrazione che quella politica di sviluppo non è sostenibile.

- *ĝeneralan mankon de ligo inter lingvaj demandoj kaj aliaj sociaj streboj;*
- *fidon al teknologio kaj la lernado de la angla, kune kun plena manko de faka pritaksado de ties realaj atingoj;*
- *ofte, koncentriĝon al lokaj temoj kaj situacioj, evitante malfacilajn demandojn pri la nacia aŭ internacia kunteksto;*
- *daŭran influon de unu- aŭ dulingvismo, sub la ĝenerala devizo — “ĉiuj lernu lingvon X kaj la problemoj estos solvitaj de si mem”.*

La demando tamen estas, ĉu tiu manko estas enkonstruita en la koncepto de daŭripova evoluo? Eble jam estas klare, ke mi opinias, ke ne. Male, la nekohera kaj supra traktado de lingvaj demandoj en la evoluiga politiko de UN estas unu pruvo, ke tiu evoluiga politiko ankoraŭ ne estas vere daŭripova.

La parola “sostenibile” è usata indebitamente come la foglia di fico che copre la volontà pervicace degli stati di andare avanti seconde le idee già note, e con obiettivi condivisi dalle élite” al potere. Non è il caso di sorprenderci. Molto è stato già investito nel modello classico, e dobbiamo pur ammettere che molti se ne sono avvantaggiati in termini di benessere economico e di progresso tecnologico, e quindi non vogliono rinunciarvi.

Non neghiamo poi che la diffusione e il conseguente predominio dell’inglese come lingua internazionale è una conseguenza inevitabile di quel modello, e le persone non rinunciano all’inglese esattamente come non rinunciano al telefonino, ai centri commerciali e alle autostrade. E allora la diffusione dell’esperanto come punto di partenza per un concetto alternativo e più coerente di sviluppo sostenibile non va disgiunta da altre iniziative che svincolino le persone da questo modello fallimentare, il

cui esito non può essere che una catastrofe sia ecologica che sociale.

Che messaggio gli esperantisti possono trasmettere a quelli che, come loro, lottano per uno sviluppo sostenibile?

Prima di tutto, che l’esperanto vive e viene usato con successo – e su questo non abbiamo dubbi. Ma anche sull’importanza che hanno le lingue e la loro diversità per uno sviluppo sostenibile. Riassumendo:

- Un mondo sostenibile è un mondo multilingue (siamo un movimento per un multilinguismo equo)
- Un mondo sostenibile è un mondo che comunica (siamo un movimento per una comunicazione paritaria ed efficiente)
- Un mondo sostenibile è un mondo multiculturale (siamo un movimento per la diversità culturale e per una formazione diffusa)

Mark Fettes prezentas la seminiaron dum la 82-a Itala Esperanto-Kongreso (Foto Nicole Margot)

Oni uzas la vorton “daŭripovo” por kamufla la obstinan volon de la ŝtatoj plui la tradiciaj ideoj kaj celoj de ties elitoj. Tio ne devus surprizi nin. Ja oni investis multege en la klasika modelo, kaj oni ne povas nei, ke ĝi alportis materian bonfarton kaj teknikan progreson al multaj homoj, kiuj tial emas kroĉiĝi al ĝi.

Evidente, la nuna disvastiĝado kaj dominado de la angla kiel internacia lingvo estas integra kaj neevitebla konsekvenco de tiu modelo, kaj la homoj kroĉiĝas al la angla precize kiel ili kroĉiĝas al siaj poŝtelefonoj kaj

superbazaroj kaj aŭtoŝosejoj. El tio sekvas, ke nia antaŭenigo de Esperanto, kiel bazo por alternativa kaj pli kohera koncepto pri daŭripova evoluo, devas neeviteble ligiĝi kun aliaj streboj por malkroĉi la homojn de tiu fiaskanta modelo, kiu klare kondukas nin al ekologia kaj socia katastrofo.

Kiun mesaĝon do la esperantistoj povas transdoni al tiuj, kiuj kiel ili luktas por daŭripova evoluiĝo?

Ke Esperanto vivas, uziĝas kaj uzindas – jes, evidente. Sed preter tio, ni portas mesaĝojn pri la graveco de lingvoj kaj

lingva diverseco por daŭripova evoluo. Skize, mi resumas tiujn mesaĝojn jene:

- Daŭripova mondo estas multlingva mondo (ni estas movado por justa kaj sekura multlingveco)
- Daŭripova mondo estas interparolanta mondo (ni estas movado por egaleca kaj efika komunikado)
- Daŭripova mondo estas interkultura mondo (ni estas movado por kultura diverseco kaj tutmond-eca edukado)

Bedingungsloses Grundeinkommen – machbar oder blosser Wunschtraum?

Nach dem Zustandekommen der Eidgenössischen Volksinitiative für ein bedingungsloses Grundeinkommen im Herbst 2013 wird die Diskussion über diese uralte Utopie aus dem 19. Jahrhundert plötzlich zu einem Thema, mit dem sich das Schweizer Volk in den kommenden Jahren auseinandersetzen muss und es wird zu einer Volksabstimmung kommen. Das ist der Moment, sich einmal ernsthaft mit dieser Vision auseinanderzusetzen. Ist das bloss eine schöne Utopie oder haben wir hier vielleicht einen Lösungsansatz für die veränderte gesellschaftliche Situation der postindustriellen Zeit? (Text von/Teksto de: Dietrich Michael Weidmann)

Svisa parlamentejo en Berno – Nacia kaj Ŝtata konsilio diris en 2015 ne al la senkondiĉa bazenspezo, nun la popolo decidos (Fonto: Wikimedia Commons, Foto: Svisaj Parlamentservoj, Licenco Creative Commons Share Alike 3.0)

Am 4. Oktober 2013 wurde bei der Bundeskanzlei die Eidgenössische Volksinitiative für ein bedingungsloses Grundeinkommen eingereicht. Der Bundesrat hat bereits im August 2014 ohne grössere Diskussionen seine ablehnende Stellungnahme zur Volksinitiative publiziert und vermutlich dürfte das Anliegen auch im National- und Ständerat zumindest bei seiner aktuellen Zusammensetzung nur geringe Aussichten auf eine Unterstützung haben.

Von links bis rechts herrscht weitherum die von der jüdisch-christlich-islamischen Philosophie gestützte Meinung vor: „Der Mensch hat sich nach seiner selbst verschuldeten Vertreibung aus dem Paradies durch Schweisse seiner Arbeit zu ernähren.“ Das Anliegen dürfte somit zumindest zum heutigen Zeitpunkt auf vor dem Volk einen sehr schweren Standpunkt habe. Trotzdem ist es nicht uninteressant, das Anliegen einmal völlig unvoreingenommen etwas genau zu betrachten.

Senkondiĉa bazenspezo – farebla aŭ nur ficia ŝonĝo?

Post la realiĝo de la svisa popoliniciato por senkondiĉa bazenspezo en aŭtuno 2013, la diskuto pri tiu-ĉi malnova utopio el la 19-a jarcento subite fariĝas temo, pri kiu la svisa popolo devos okupiĝi en la venontaj jaroj kaj okazos popola voĉdono. Tio estas la momento foje serioze okupiĝi pri ĉi-tiu vizio. Ĉu ĝi estas nur bela utopio aŭ ĉu jen solveblo por la ŝanĝiĝinta situacio de la postindustria epoko.

La 4-an de oktobro 2013 al la Federacio Kancelario estis transdonita la svisa popoliniciato por senkondiĉa bazenspezo. La federacia konsilio jam en aŭgusto 2014 sen pli grandaj diskutoj publikigis malakceptan rekomendon por la popoliniciato kaj

supozeble la afero ankaŭ en la nacia kaj ŝtata konsilioj almenaŭ en ĝia aktuala konsisto nur havos nur malgrandan ŝancon por subteno.

De maldekstre ĝis dekstre superregas vaste la opinio subtenita de la jud-kristan-islama filozofio: „La homo post

la memkaŭzita forpelo el la paradizo nutriĝu sub la ŝvito de sia vizaĝo.“ La ideo do almenaŭ nuntempe ankaŭ antaŭ la popolo havos supozeble malgrandan ŝancon. Tamen ne estas malinterese foje analizi la ideon tute sen antaŭjuĝoj.

Die Initianten sprechen von einem Grundeinkommen von Fr. 2500.-, das sozusagen einen gewissen Mindestlebensstandard garantieren soll. In dem von ihnen propagierten Vorschlag verrechnen sie dann aber dieses Grundeinkommen mit jeglichem Einkommen, so dass es sich im Prinzip genau wie bei der heutigen Sozialhilfe nicht lohnen würde überhaupt ein Erwerbseinkommen zu erzielen, wenn man nicht deutlich über dem Grundeinkommen verdient. Ein solcher Vorschlag entpuppt sich bei genauerer Analyse als Zementierung des heutigen Status Quo mit der Sozialhilfe oder mit anderen Worten: Dieses durch die Sozialhilfe gewährleistete Grundeinkommen haben wir im Prinzip bereits heute, auf diese Weise umgesetzt würde die Initiative tatsächlich nicht bewirken.

Der Initiativtext enthält jedoch glücklicherweise keine solchen Formulierungen, sondern ist vollkommen offen und überlässt die Ausgestaltung dieses Grundeinkommens den Parlamenten. Die Initiative bietet also eine grosse Chance. Bei genauerer Analyse und sinnvoller Ausgestaltung könnte ein bedingungsloses Grundeinkommen effektiv eine Antwort auf die gesellschaftlichen Veränderungen des postindustriellen Informationszeitalters sein. Wir können uns nämlich nicht länger der Tatsache verschliessen, dass immer mehr einfache Arbeiten durch Maschinen, Computer und Roboter erledigt werden und somit für Menschen ohne höhere oder akademische Ausbildung immer weniger Arbeitsplätze zur Verfügung stehen. Gleichzeitig wird in einer immer älter werdenden Gesellschaft der Bedarf an familiärer Betreuung von Gross- und Urgrosseltern zunehmen. Durch die digitalen Möglichkeiten wird es

gleichzeitig auch in kreativen Berufen immer schwieriger, genügend Geld zum Leben zu verdienen.

Das Ergebnis dieser Entwicklung ist, dass es langfristig die Zahl der verfügbaren Arbeitsplätze bei gleichzeitig steigender Produktivität stetig abnehmen wird. Letztlich müssen wir entweder die verbleibende Arbeit auf alle gerecht verteilen oder aber, falls eben für die verbleibenden Stellen eine immer spezifischere Qualifikation erforderlich ist, uns eingestehen, dass unsere Gesellschaft in Zukunft, ohne dass alle arbeiten, mehr als ausreichend Nahrung, Infrastruktur und Bedarfsartikel für alle Menschen auf der Welt produzieren wird. Das heisst, dass für diese Produktion also nur noch ein Bruchteil der Arbeitskraft aller Menschen benötigt wird.

Langfristig müssen wir uns also vom Konzept verabschieden, dass es die Pflicht eines jeden Menschen sei, selbst für sein Erwerbseinkommen aufzukommen. Wir sollten dieses Dogma durch eine neue Formulierung ersetzen, die besagt, es ist die Pflicht eines jeden Menschen, mit seinen Möglichkeiten zum Wohl des Ganzen beizutragen. Dies kann ein Mensch leisten, indem er wie bisher einer produktiven Erwerbstätigkeit nachgeht, er kann dies aber auch leisten, indem er eben Kinder erzieht, seine kranken Eltern pflegt oder einfach schöne Bilder malt oder musiziert und so das Leben seiner Mitmenschen bereichert. Und genau hier kommen wir dann zum bedingungslosen Grundeinkommen. Ein bedingungsloses Grundeinkommen, das den elementaren Grundbedarf – Ernährung, Unterkunft, Gesundheit und Erziehung – deckt, ermöglicht es allen Menschen am Leben unserer Gesellschaft teilzuhaben, auch dann wenn es für sie eben keinen Platz im produktiven Erwerbsleben gibt.

La iniciintoj parolis pri pazenspezo de CHF 2500.-, kio fakte garantiu certan minimuman vivnivelon. En la propono de ili propagita ili tamen kompensas tiun-ĉi bazan enspezon kun ĉiaspeca enspezo, tiel ke principe same kiel ĉe la nuntempa socia helpo ne indus entute akiri laborenspezon, se oni ne atingas salajron signife pli altan ol la bazenspezo. Tia propono evidentiĝas je pli profunda analizo kiel cementigo de la nuna stato. Tiam bazenspezon garantiitan pere de la socia helpo nia fakte jam realigis, efektiviĝis la iniciaton en tia maniero do fakte havus nenian efikon.

La iniciata teksto feliĉe ne entenas tiajn formulojn, sed estas komplete malfermita kaj lasas la koncepton de tia bazenspezo al la parlamentoj. La iniciato do ofertas grandan ŝancon. Je pli ekzakta analizo kaj sencohava koncepto la senkondiĉa bazenspezo efektive povus esti reago al la sociaj ŝanĝiĝoj de la postindustria epoko. Ni

ja ne pli longe povas fermi nin al la fakto, ke ĉiam pli da simplaj laboroj estas farataj de maŝinoj, komputiloj kaj robotoj kaj ke tiam por homoj sen supera aŭ akademia formado disponeblas ĉiam malpli da laborlokoj. Samtempe en ĉiam pli longviva socio la bezono pri familia flegado de geavoj kaj gepraavoj kreskos. Per la elektronikaj ebloj samtempe ankaŭ en kreemaj profesioj fariĝas ĉiam pli malfacile pergajni sufiĉe da mono por vivi.

La rezulto de tia evoluo estas, ke longtempe la nombro de la disponeblaj laborlokoj malpliĝas, dum samtempe la produktiveco kreskas. Fine ni devos aŭ dividi la restantan laboron juste inter ĉiuj aŭ, se por la restantaj postenoj estas bezonata ĉiam pli specifa kvalifikiĝo, akcepti, ke nia socio estonte, senk e ĉiuj laboros, produktos pli ol sufiĉe da nutraĵo, infrastrukturo kaj vivbezonaĵoj por ĉiuj homoj en la mondo. Tio signifas, ke do por tiu

produktado estos bezonata nur eta parto de la laborforto de ĉiuj homoj.

Longtempe ni do devas adiaŭi la koncepton, ke estas la devo de ĉiu homo, mem labori por sia salajro. Ni devus anstataŭ tiun-ĉi dogomon per la formulo, kiu diras, ke estas devo de ĉiu homo, kontribui per siaj ebloj al la bonfarto de la tuto. Tion homo povas fari, per produktiva salajrolaboro kiel ĝis nun, li tion ankaŭ povas per edukado de infanoj, flegado de siaj malsanaj gepatroj aŭ simple per pentrado de belaj bildoj aŭ muzikante kaj tiel riĉigante la vivon de siaj kunuloj.

Kaj jen la rolo de senkondiĉa bazenspezo. Senkondiĉa bazenspezo, kiu kovras la elementan bazbezono – nutraĵo, loĝado, sano kaj edukado – ebligas al ĉiuj homoj, partopreni la vivon de nia socio eĉ tiam, kiam por ili fakte ne estas loko en la produktiva ekonomio.

Es ist eine Tatsache, dass wir im heutigen Sozialstaat Schweiz im Prinzip bereits ein Grundeinkommen für alle haben, nur ist dieses Grundeinkommen eben an die Bedingung des vorherigen sozialen Abstiegs und den Preis der Entwürdigung und den Verlust der Selbstbestimmung geknüpft. Gleichzeitig ist die Systemarchitektur derart angelegt, dass jemand, der erst einmal in die Maschinerie des Sozialstaates hineingeraten ist, kaum mehr eine Chance und einen Anreiz hat, aus dieser Abhängigkeit auch wieder herauszukommen. So ist es eine Tatsache, dass manche Sozialhilfeempfänger, die keiner Erwerbstätigkeit nachgehen, über deutlich mehr Geldmittel verfügen, als Menschen, welche täglich hart arbeiten und trotzdem mit weit weniger als dem von der Sozialhilfekonzern als Existenzminimum definierten Einkommen leben. Dabei ist es paradoxerweise oft so, dass ein Sozialhilfebezüger, der einen Vollzeitjob annimmt oft plötzlich über deutlich weniger Geld verfügt, als wenn er nicht arbeitete und einfach weiter die Leistungen des Sozialamtes in Anspruch nähme. Absurde Mechanismen in Steuer- und Gebührensystemen sowie bei der Anspruchsberechnung führen nämlich dazu, dass beispielsweise einer Familie mit einem höheren Gesamteinkommen oftmals weniger Geld zur freien Verfügung verbleibt, als einer Familie mit tiefem oder ohne Einkommen.

Obwohl es relativ einfach wäre, mit geeigneten gesetzlichen Massnahmen und einer Korrektur dieser Fehlmechanismen, diesen Missstand umgehend zu beheben, tun sich lokale, kantonale und eidgenössische Politiker sehr schwer mit der konkreten Umsetzung und zwar selbst dann, wenn dies für die Gesellschaft und die Steuerzahler kostenneutral wäre. Das grosse Problem besteht darin, dass es bei jeder Systemänderung sowohl

Profiteure als auch Verlierer gibt. Jene, die bei einer konkreten Massnahme scheinbar verlieren, wehren sich natürlich immer mit Hand und Fuss für ihr kleines Privileg. Da alle Politikerinnen einer bestimmten Klientel verpflichtet sind, der sie sich bei der Wahl verschrieben hatten, findet praktisch jedes noch so kleine Privileg seinen Lobbyisten mit dem Ergebnis, dass sich am Ende eben gar nichts ändert.

Würde das heutige System der Sozialhilfe durch ein bedingungsloses Grundeinkommen ersetzt, dann würden sich alle diese Probleme in Luft auflösen und gleichzeitig könnte man sich das gesamte entwürdigende Verfahren und die Bürokratie ersparen, die mit der Feststellung der Anspruchsberechtigung verbunden ist. – Und wenn ich bedingungslos sage, dann meine ich auch bedingungslos, das heisst jeder Einwohner unseres Landes, der seit mehr als 5 Jahren legal hier lebt, hätte automatisch, ohne jede weitere Bedingung und ohne Rücksicht auf sein übriges Einkommen und seine Vermögensverhältnisse Anspruch auf dieses Grundeinkommen.

Während die Initianten in Ihrer Botschaft ein Grundeinkommen fordern, das nicht nur existenzsichernd ist, sondern im Prinzip ein bequemes Leben ohne die Notwendigkeit einer Berufsausübung gestattet, ziele ich auf ein Grundeinkommen, das lediglich den absoluten Grundbedarf deckt also eben nicht mehr als ein Grundeinkommen ist. Die Richtlinien der Schweizerischen Konferenz für Sozialhilfe (SKOS) Richtlinien fordern heute weit mehr als eben die Deckung dieses Grundbedarfs und genau das führt ja denn auch zu der oben beschriebenen Ungerechtigkeit, dass zahlreiche hart arbeitende Menschen des unteren Mittelstandes oft über weniger frei verfügbare Geldmittel verfügen als Sozialhilfeempfänger.

Estas fakto, ke ni en la nuntempa socia ŝtato Svislando principe jam realigis bazenspezon, nur tiu bazenspezo nuntempe estas ligita al la kondiĉo de la antaŭa socia fiasko kaj la prezo de humiliĝo kaj perdo de la individua libereco. Samtempe la sistemstrukturo funkcias tiel, ke iu, kiu iam fariĝis viktimo de tiu mekanismo de la socia ŝtato, apenaŭ plu havas ŝancon kaj instigon, denove eskapi el tiu dependeco. Jen fakto, ke certaj socihelpricevantoj sen salajrita laboro disponas pri konsiderinde pli da mono ol homoj, kiuj ĉiutage forte laboras kaj tamen vivas kun multe malpli ol la ekzistominimumo difinita de la Socihelpa Konferenco. Jen paradokso, ke socihelpricevulo, kiu akceptas plentempan postenon, je certaj kondiĉoj subite disponas pri signife malpli da mono, ol se li ne laborus kaj simple pluricevus subtenon de la socihelpoficejo. Absurdaj mekanismoj en la imposto kaj kotizosistemoj kaj la rajtokalkulado kondukas fakte al tio, ke ekezemple familio kun pli alta

totalenspezo ofte havas malpli da mono je libera dispono ol familio kun malalta enspezo.

Kvankam estus relative facile kun taŭgaj leĝaj rimedoj kaj korekto de tiuj mismekanismoj tuj ĉesigi tiun mistaton, lokaj, kantonaj kaj federaciaj politikistoj havas grandan penon kun konkreta realigo, eĉ tiam, kiam tio estus sen kostoeŭfiko por la socio kaj la impostopagantoj. La granda problemo konsistas en tio, ke ĉiu sistemmodifo havus kaj profitantojn kaj perdantojn. Tiuj, kiuj ĉe konkreta mezuro ŝajne perdas, memkompreneble ĉiam luktas ĉiurimede por sia eta privilegio. Ĉar ĉiuj geopolitikistoj dependas de certa klientaro, al kiu ili sin promesis dum la elekto, fakte ĉiu eĉ tute eta privilegieto trovas sian lobiulon, kun la rezulto, ke fine nenio ŝanĝiĝos.

Se la aktuala sistemo de socihelpo anstataŭiĝus per senkondiĉa bazenspezo, ĉiuj tiuj problemoj forvapiĝus kaj samtempe oni povus eviti la humiligan procedon kaj la burokratian ligitan al

la konstato de la ricevorajto. – Kaj se mi diras senkondiĉa, tiam mi opinias senkondiĉa, tio signifas, ke ĉiu loĝanto de nia lando dum pli ol 5 jaroj laŭleĝe vivante ĉi-tie, aŭtomate kaj sen aldona kondiĉo havus la rajton je tiu bazenspezo.

Dum la iniciitnoj en sia mesaĝo postulis bazenspezon, kiu ne nur sekurigas la ekziston, sed principe ebligas komfortan vivon sen bezono de profesia aktiveco, mi celas nur bazenspezon kovrantan la absolutan bazbezono, do fakte ne pli ol bazenspezon. La gvidlinioj se la Svisa Konferenco por Socihelpo (SKOS) postulas nuntempe multe pli ol nur la kovron de tiu bazbezono, kaj ekzakte tio kaŭzas la supre priskribitan maljustecon, ke ke multaj dure laborantaj homoj de la suba meztavolo disponas ofte pri malpli da libere disponeblaj monrimedoj ol socihelpricevuloj.

Analysiert man den tatsächlichen Grundbedarf, so ergeben sich für einen erwachsenen Menschen folgende Fixkosten: Gesundheit, Nahrung, Unterkunft und Kleider. Lebt jemand in einem Zimmer oder einer WG ausserhalb der Ballungszentren, dann setzt sich dieser Grundbedarf in etwa wie folgt zusammen: Fr. 350.- für Gesundheitskosten, Fr. 350.- für Unterkunft, Fr. 300.- für Nahrung, Fr. 100.- für Kleider und diverses und Fr. 100.- für Kommunikation. Das sind Fr. 1200.-. Lebt in seiner Obhut ein Kind unter 18 Jahren, so kommen für dieses Fr. 100.- für die Gesundheitskosten, Fr. 300.- für Nahrung, Fr. 300.- für Unterkunft und Fr. 100.- für Kleider und diverses dazu. Auf diese Weise berechnet sich dieses Grundeinkommen auf Fr. 1200.- für Erwachsene und Fr. 800.- für Kinder (einschliesslich der Kosten für die Krankenkasse, die jedoch sinnvollerweise von diesem Grundeinkommen direkt in Abzug zu bringen sind), also rund die Hälfte des Grundeinkommens, das die Initianten vorschlagen. Ohne AHV, IV, ohne Asylwesen und ohne Ergänzungsleistungen und ohne die Kosten für die entsprechende Bürokratie werden in der Schweiz heute rund 10 Milliarden Franken für Sozialhilfe ausgegeben. In diesem Betrag sind aber noch nicht die Kosten für diese Hilfe, das heisst die Personalkosten bei den Behörden und entsprechenden privaten Auftragsnehmer enthalten, welche weitere 2 bis 5 Milliarden Franken verschlingen. Dazu kommen Kinderzulagen in der Höhe von 4,5 Milliarden Franken. Das heisst das heutige System kostet rund 20 Milliarden Franken. Die Höchstleistungen der ALV wären um das Grundeinkommen zu reduzieren, was die Kosten der ALV ebenfalls um ca. 1 Milliarde Franken reduzieren würde. Wenn wir beim System des Grundeinkommens AHV- und IV-Bezüger nicht berücksichtigen (das heisst AHV und IV

werden wie bisher finanziert und AHV und IV-Bezüger beziehen statt des Grundeinkommens ihre Rente), dann hätten in der Schweiz rund 1,5 Millionen Kinder und Jugendliche Anspruch auf Fr. 9600.- im Jahr und 4,5 Millionen Erwachsene auf Fr. 14400.- Jahr. Das ergibt Gesamtkosten von rund 79 Milliarden Franken bzw. Mehrkosten von 58 Milliarden Franken gegenüber dem heutigen System. Finanzieren liesse sich dieses System einerseits durch eine Anhebung der heutigen MWST von 8% auf das europäische Niveau von 16%. Das bringt rund 22 Milliarden an Mehreinnahmen. Und andererseits würde ein Pauschalabzug von 14% auf dem Erwerbseinkommen eingeführt. Das Gesamterwerbseinkommen in der Schweiz beträgt Fr. 272 Milliarden (Stand 2014), d.h. 14 % ergeben 38 Milliarden Franken, wobei das Inkasso zusammen mit der IV und der AHV durch die Ausgleichskassen erfolgen würde und somit keine zusätzlichen Kosten für die Bürokratie und das Inkasso anfallen. Man könnte ausserdem in Betracht ziehen, dass das Grundeinkommen den Wegfall aller Landwirtschaftssubventionen rechtfertigte, was die Kosten zusätzlich reduzierte.

Wirkung: Jene, die heute vollständig von der Sozialhilfe abhängig sind, würden bei diesem System leicht schlechter abschneiden, aber schon bei geringster Erwerbstätigkeit würde sich das sofort ausgleichen, da es ja neu keine Bedingungen an das Zusatzeinkommen geknüpft werden und somit dieses bis auf den Abzug von 14% behalten werden kann. Die grossen Gewinner wären jene sehr grosse Gruppe, die heute, sei es freiwillig, sei es unfreiwillig als Working-Poor, nahe am Existenzminimum leben oder dem unteren Mittelstand angehören.

Se oni analizas la efektivan bazbezonon, por plenkreska homo estiĝas sekvaj fikskostoj: Sano, Nutraĵo, loĝo kaj vestaĵoj. Se iu vivas en komunumo ekster la amascentroj tia bazbezono proksimume tiel konsistus: CHF 350.- por sano, CHF 350.- por loĝado, CHF 300.- por nutraĵo, CHF 100 por vestaĵoj kaj diversaĵoj kaj CHF 100.- por komunikiloj. Tio sumas je CHF 1200.-. Se iu devas zorgi por infano sub 18 jaroj, estus CHF 100.- por sankostoj, CHF 300.- por nutraĵo, CHF 300.- por loĝado kaj CHF 100.- por vestaĵoj kaj diversaĵoj. Tiel bazenspezo por plenkreskulo kalkuliĝas je CHF 1200.- kaj por infano je CHF 800.-. (inkluzive mal-sanasekurkostoj, deduktendaj sencohave rekte de la bazenspezo), do fakte proksimume la duono de la bazenspezo proponita de la iniciintoj. Sen maljunul-kaj invalidecento kaj sen la kostoj por la ĉi-rilata burokratio en Svislando estas elspezataj nuntempe proksimume 10 miliardoj da frankoj por socihelpo. En la sumo ne jam inkluzivas la kostoj por tiu helpo, tio estas la

salajrokostoj de la aŭtoritatoj kaj de la ĉi-rilataj privataj kontribuantoj, kiuj foruzas aliajn 2 ĝis 5 miliardojn da frankoj. Aldoniĝas familisuplementoj en alteco de 4,5 miliardoj. Tio signifas, ke la aktuala sistemo kostus proksimume 20 miliardojn da frankoj. De la maksimumaj kontribuoj de la senlabora kazo deduktiĝus la bazenspezo, tio reduktus ankaŭ la kostojn de la senlabora kazo je 1 miliardo da frankoj. Se ni ne konsideras por la sistemo de la bazenspezo la nunaj maljunec- kaj invalidecentulojn (tio signifas maljunec- kaj invalidecento estus financitaj laŭ la nuna sistemo kaj rentuloj ricevus sian renton anstataŭ la bazenspezon) tiam en Svislando 1,5 milionoj da infanoj rajtus CHF 9600.- jare kaj 4,5 milionoj da plenkreskuloj CHF 14400.- jare. Tio estus totalaj kostoj de 79 miliardoj da frankoj respektive aldonaj kostoj de 58 miliardoj da frankoj kompare al la aktuala sistemo. Tiu sistemo financeblus unuflanke per altigo de la Plusvalorimposto de 8 al la eŭropa

nivelo de 16%, kio kreus 22 miliardojn da kromajn enspezojn, kaj aliflanke oni enkondukus fiksan dedukton de 14% de ĉiu laborenspezo. La totala enspezo en Svislando sumas je CHF 272.- miliardoj (stato 2014), do 14% donas 38 miliardojn da frankoj. La enkasigado povus okazis tra la jam ekzistantaj rentokompensokasoj, do ne necesus aldonaj kostoj por la burokratio kaj la enkasigo. Oni cetere povus konsideri, ke dank al bazenspezo superflua ĉiuj agrikulturaj enspezoj, kio aldone reduktus la kostojn.

Efiko: Tiuj, kiuj nuntempe vivas plene de socihelpo fartus iomete malpli bone sub la nova sistemo, sed jam ĉe minimuma salajrolaboro, tio tuj kompensigus, ĉar nove ne estus kondiĉoj por la aldonenspezo kaj tiu povus esti konservita krom la dedukto de 14%. La grandaj profitantoj estus la grupo, kiu nuntempe ĉu libervole, ĉu mallibervole vivas kiel malriĉlaborantoj proksime de la ekzistominimumo aŭ apartenas al la suba meztavolo.

Nehmen wir eine Familie mit 2 Kindern, deren Eltern in einem Beruf im Detailhandel oder als Coiffeur, einer 100% der andere 50% heute ca. Fr. 60000.- im Jahr verdienen. Dieser Familie würde neu von diesen Fr. 60'000.- den Betrag von Fr. 8400.- vom Lohn abgezogen, die Familie erhielte aber neu Fr. 48'000.- an Grundeinkommen das heisst unter dem Strich betrüge ihr Einkommen neu Fr. 100'000.-. Durch die Erhöhung der MWST würde sich die Kaufkraft um 5% reduzieren, das heisst unter dem Strich blieben dieser Familie neu rund Fr. 35'000.- mehr. Auch bei einem Familieneinkommen von Fr. 200'000.- ergäbe sich noch immer ein Plus von Fr. 10'000.-. Bei einem jährlichen Familieneinkommen von rund Fr. 250'000.- wäre das Grundeinkommen dann in etwa kostenneutral. Erst ab einem jährlichen Familieneinkommen von über Fr. 260'000.- würde sich das überhaupt mit einer Einkommensminderung bemerkbar machen. Beim Systemwechsel auf das Grundeinkommen würde in der Staatsverwaltung eine erhebliche Zahl von Arbeitsplätzen entfallen, welche bisher jedoch lediglich dem Verwaltungsapparat dienten und keinen Beitrag zur Produktionsleistung unserer Gesellschaft erbrachten. Diese meist sehr qualifizierten Arbeitskräfte stünden nun in jenen Bereichen der Wirtschaft zur Verfügung, wo heute Personal im Ausland rekrutiert werden muss. Dies würde mit Sicherheit das Problem der Zuwanderung aufgrund der Rekrutierung von Arbeitskräften im Ausland massiv entschärfen und somit würden die Forderungen der Masseneinwanderungsinitiative praktisch obsolet. Da der Bezug des Grundeinkommens an einen mindestens 5-jährigen Aufenthalt bzw. bei in der Schweiz geborenen Kinder von deren Eltern in der Schweiz geknüpft ist, wird zudem verhindert, dass jemand bloss wegen des Grund-

einkommens in die Schweiz einwandert. Ein Neueinwanderer müsste für einen legalen Aufenthalt in der Schweiz ja eine Arbeitsstelle haben und dann müsste er während 5 Jahren Lohnabzüge in Kauf nehmen, bevor er in den Genuss des Grundeinkommens käme. Unter dem Strich würde er bei tiefen Einkommen somit erst nach etwa 8 Jahren Arbeitsleistung in der Schweiz überhaupt zu den Profiteuren des Grundeinkommens gehören.

Klar ersichtlich aus diesen Ausführungen wird, dass ein gemäss meinem Vorschlag ausgestaltetes Grundeinkommen den unteren und mittleren Mittelstand stärken würde. Für den oberen Mittelstand wäre er kostenneutral und lediglich den wohlhabendsten Teil der Bevölkerung würde er belasten.

Trotz der Lohnabzüge würden die Lohnkosten bei der Einführung des Grundeinkommens nicht ansteigen, denn die neuen Abzüge gingen vollständig zu Lasten der Lohnempfänger und dank des Grundeinkommens bestünde weniger Druck auf eine Anhebung der Löhne.

Durch die Einsparungen bei der Verwaltung und den Wegfall zahlreicher sozialer Probleme und sozialer Not wäre durch die Einführung des bedingungslosen Grundeinkommens mit einer enormen Produktionssteigerung zu rechnen. Gleichzeitig könnten junge Menschen bedenkenlos Zeit in ihre Ausbildung investieren und es würde sehr viel Energie für Freiwilligenarbeit freigesetzt, welche sich auf den Gesamtwohlstand und das Wohlbefinden der Gesellschaft äusserst positiv auswirken dürfte. Insbesondere wäre mit einem deutlichen Rückgang der Kriminalität zu rechnen und auch bei den Gesundheitskosten dürften sich durch den Wegfall der psychischen Belastung durch Armut gewaltige Einsparungen ergeben.

Ni konsideru familion kun du infanoj, kies gepatroj laboras en detalkomerco aŭ kiel hartondistoj, unu plene la alia duontempo kun aktuala jarsalajro de proksimume CHF 60000.-. De la salajro de tiu familio nove deduktiĝus sumo de CHF 8400.-, sed la familio ricevus bazenspezon de CHF 48000.-, tio signifus, ke nove ilia jarenspezo estus CHF 100000.-. Konsiderante la altigon de la plusvalorimposto ilia aĉetopovo reduktiĝus je 5%, do reale ilia nova enspezo estus CHF 35000.-. Ankaŭ kun jara familia enspezo de proksimue CHF 200000.- rezultiĝus ankoraŭ pluso de CHF 10000.-. Kun familia enspezo de proksimume CHF 250000 la bazenspezo estus senefika. Nur ek de familia enspezo de CHF 260000 sentebus redukto de la enspezo. Ĉe la sistemŝanĝo al la bazenspezo en la ŝtata administrado forfalus esenca nombro da laborpostenoj, kiuj ĝis nun servis nur la administran aparaton sen kontribuo al la produktiveco de nia socio. Tiuj plej parte kvalifikitaj laboristoj nun estus

disponeblaj en tiuj sektoroj de nia ekonomio, kie aktuale estas serĉataj kunlaborantoj eksterlande. Tio kun certeco esence malfortigus la problemon de la almiĝado surbaze de la rekrutigo de labofortoj eksterlande, kaj tiel la postuloj de la amasenmigra iniciato praktike superfluus. Ĉar la ricevo de bazenspezo estas ligita al minimume 5-jara restado respektive por infanoj naskitaj en Svislando de ties gepatroj, samtempe estus evitita, ke iu nur pro la bazenspezo almiĝus al Svislando. Novenmigrinto por laŭleĝa restado en Svislando ja devus havi laborlokon kaj tiam devus dum 5 jaroj akcepti salajrodeduktojn, antaŭ li rajtus profiti de la bazenspezo. El tio rezultiĝus, ke homoj kun malalta salajro nur post proksimume 8 jaroj da laborado en Svislando entute apartenus al profitantoj de la bazenspezo.

Klare videblas el tiuj klarigoj, ke bazenspezo laŭ mia propono fortigus la suban kaj mezan meztavolon. Ĝi estus kostoneŭtrala por la supera meztavolo

kaj nur ŝarĝus la plej bonfartan parton de la loĝantaro.

Malgraŭ salajrodeduktoj la salajrokostoj pro la enkonduko de la bazenspezo ne kreskus, ĉar la novaj deduktoj estus plene je la ŝarĝo de la salajratoj kaj dank al la bazenspezo estus malpli da premo por altigo de la salajroj.

Pro la ŝparoj ĉe la administrado kaj la forfalo de multnombraj sociaj problemoj kaj socia mizero, la enkonduko de la senkondiĉa bazenspezo kaŭzus enorman kreskon de la produktiveco. Samtempe junaj homoj senhezite povus investi tempon al sia edukado kaj multe da energio liberiĝus por volontula laboro, kio havus pozitivegan efikon al la totala riĉeco kaj bonfarto de la socio. Aparte atendeblas redukto de krimeco, kaj ankaŭ ĉe la sankostoj pro forfalo de psikaj malsanoj pro la premo pro mizero atendendas enormaj ŝparoj.

Durch die enorme Stärkung des Mittelstandes würde zudem der Binnenkonsum angekurbelt und somit ein Wirtschaftswachstum erzeugt. Man kann nun einmal nur ein Steak essen und nur ein Paar Schuhe gleichzeitig tragen, das heisst die Oberschicht würde durch eine geringe finanzielle Mehrbelastung nicht weniger Geld ausgeben, die gestärkte Mittelschicht würde hingegen den Konsum deutlich ankurbeln. Das so erzeugte Wachstum würde bei der Oberschicht, zu Mehreinnahmen führen und somit die Mehrbelastung durch das Grundeinkommen kompensieren oder langfristig sogar mehr als kompensieren. Beim vorgeschlagenen Finanzierungsmodell würden übrigens nur natürliche Personen, die ihr Einkommen in der Schweiz erzielen belastet, für die Unternehmen entstünden hingegen keine neuen Lasten, sondern sogar Entlastungen, da insbesondere bei Entlassungen und anderen Problemen einiges an sozialem Druck entfallen würde und insbesondere für kleine KMU würde ein solche Grundeinkommen für den Firmeninhaber auch ermöglichen, dann und wann eine Krise auszusitzen. Innovativen Jungunternehmern würde ein solches Grundeinkommen den Aufbau einer neuen Firma mitfinanzieren und helfen gegenüber dem europäischen

Ausland gerade auch in der Aufbauphase konkurrenzfähig zu bleiben. Die Schweiz würde somit dank dieses Grundeinkommens zu einem Eldorado für innovative Jungunternehmen und der Zusammenbruch von KMUs in Krisenzeiten würde wahrscheinlich ebenfalls deutlich abnehmen.

Zusammenfassend kann man feststellen, dass ein bedingungsloses Grundeinkommen in der Schweiz rein rechnerisch sehr wohl finanzier- und umsetzbar wäre und insgesamt bei einer vernünftigen Umsetzung durchaus positive Auswirkungen auf das gesamten Volkswohlstand und das Bruttosozialprodukt hätte. Andererseits bedingt die Einführung des Grundeinkommens eine komplettes Umkrempeln des gesamten bestehenden Sozialsystems und verlangt ein komplettes Umdenken. Daher dürfte ein solches Projekt zum heutigen Zeitpunkt wohl nur äusserst geringe politische Chancen vor dem Souverän haben, es ist noch gewaltige Überzeugungsarbeit zu leisten – die heutige Volksinitiative wird daher mit grosser Wahrscheinlichkeit genau wie im Parlament auch vor dem Volk keine Gnade finden. Die Diskussion ist aber in Gang gesetzt und zukünftige Generationen werden die ganze Frage vermutlich dereinst anders beurteilen.

Pro la enorma fortigo de la meztavolo la enlanda konsumo pliiĝus, kio kaŭzus ekonomian kreskon. Oni povas nur unufoje manĝi stekon kaj porti nur unu ŝuparon samtempe, tio signifas, ke la supera tavolo ne elspezus malpli da mono pro la financa kromŝarĝo, dum la meztavolo fortigita siaflanke signife fortigus la konsumon. La tiel kaŭzita kresko ankaŭ por la supera tavolo kaŭzus kromenspezojn kaj tiel eĉ kompensos longtempe la kromŝarĝon pro la bazenspezo. Ĉe la proponita finaciga modelo cetere estus ŝarĝitaj nur naturaj personoj gajante sian salajron en Svislando, por la entreprenoj tamen ne estiĝus novaj ŝarĝoj, ja eĉ senŝarĝiĝoj, ĉar ekzemple en kazo de maldungoj kaj aliaj

problemoj forfalus granda sociaj problemoj, kaj aparte por etaj et- kaj mezentreprenoj tia bazenspezo por la firmaposedanto fojfoje ankaŭ ebligus majstri krizon simple per atendado. Al novigemaj junentreprenistoj tia bazenspezo helpus kunfinanci la kreon de nova firmao, kio igus ilin konkurenckapablaj precipe ankaŭ en la fonda fazo. Svislando do dank al tiu bazenspezo fariĝus paradizo por novigemaj junentreprenistoj kaj la disfalo de et- kaj mezentreprenoj dum krizoj supozeble ankaŭ forte reduktiĝus.

Konklude oni povas konstati, ke senkondiĉa bazenspezo en Svislando, se oni konsideras nur la kalkulon, efektive financeblas kaj realigeblas kaj entute

ĉe racia realigo ja havus pozitivajn efikojn al la totala popolbonfarto kaj la malneta sociprodukto. Aliflanke la enkonduko de bazenspezo postulus kompletan transformon de la tuta ekzistanta socia sistemo kaj postulus kompletan reorientiĝon. Tial tia projekto en la nuna momento supozeble havas nur tre malgrandajn politikajn ŝancojn antaŭ la suvereno, necesas ankoraŭ giganta konvinkolaboro – la popoliniciato nuntempa tial supozeble kun granda verŝajneco same kiel en la parlamento ankaŭ antaŭ la popolo ne spertos gracon. La diskuto tamen komenciĝis kaj estontaj generacioj eventuale alie juĝos pri la tuta demando.

Anonco

Infofon 0900 555 025

(Fr. 2.50/Min. ab Festnetz)

**Beratung für Ausländer- und Eherecht
Hilfe beim Verfassen von Briefen und Texten
Rechtschreibe- und Stilauskünfte
Allgemeine Beratung**

Berufslehre – ein Schweizer Erfolgsmodell

Das Schweizer Bildungssystem zeichnet sich aus durch die Dualität von schulischer und praktischer Ausbildung. Nebst dem weltweit verbreiteten klassischen Bildungsweg in einer Schule kennt die Schweiz die sogenannte praxisorientierte Berufslehre in einem Lehrbetrieb, wobei parallel zur Lehre je nach Art der Lehre zwischen einem und zwei Tagen in der Woche Unterricht an einer Berufsschule stattfinden. Dieses Berufsbildungssystem ist ein Erfolgsmodell und könnte gerade auch Ländern mit hoher Jugendarbeitslosigkeit einen Ausweg eine Verbesserung ihrer Situation bieten. Ähnliche Systeme wie die Schweiz kennen übrigens Deutschland und Österreich, aber gerade in den südlichen Ländern mit gewaltiger Jugendarbeitslosigkeit ist unsere Berufslehre praktisch unbekannt. *(Text von/Teksto de: Dietrich Michael Weidmann)*

Das Schweizerische Modell der Berufslehre schliesst an die neunjährige obligatorische Schulzeit an. Während nur ein kleiner Teil intellektuell besonders starker Schülerinnen und Schüler in der Schweiz eine klassische Mittelschule besuchen, entscheidet sich die grosse Mehrheit der Jugendlichen für eine sogenannte Berufslehre, die je nach Anforderungen zwischen zwei und vier Jahren dauert. Diese praktisch ausgerichteten Lehren werden von einer Berufsschulbildung begleitet, wobei besonders begabten Jugendlichen auch eine berufsbegleitende Mittelschule mit einem Berufsmatur-Abschluss offensteht, der sie zum Studium an einer Fachhochschule berechtigt. In Ländern, die keine solche Berufslehre kennen, erfolgt die Ausbildung entweder praxisfern an einer Mittelschule oder die Jugendlichen steigen nach Abschluss der obligatorischen Schule direkt ins Berufsleben ein und erhalten keine weitere schulische Ausbildung. Aus diesem Grund ist in den Ländern, welche keine Berufslehre kennen der Druck auf Mittel- und Hochschulen entsprechend höher, wobei jedoch gleichzeitig auch das Niveau dieser Hochschulen entsprechend tiefer liegt und zudem eine grosse Zahl dieser Akademiker letztlich auf dem Stellenmarkt schlechte Chancen haben, während in den traditionellen Handwerksberufen qualifizierter Nachwuchs fehlt.

Metilernado – Svisa sukcesmodelo

La svisa edukistemo pozitive rekoneblas per la dueco de lerneja kaj praktika edukado. Apud la klasika edukvojo en lernejo en Svislando ekzistas la tiel nomita praktika metilernado en metilernentrepreno, kie paralele al la metilernado depende de la metio okazas dum unu aŭ du tagoj en la semajno instruado en metia lernejo. Tiu metiedukistemo estas sukcesmodelo kaj povus esti ankaŭ por aliaj landoj kun alta junulara senlaboreco eliro por la plibonigo de ilia situacio. Similajn sistemojn kiel Svislando cetere konas Germanio kaj Aŭstrio, sed precipe en la sudaj landoj kun alta junulara senlaboreco nia metilernado apenaŭ konatas.

La svisa modelo de la metilernado kompletigas la naŭjaran devigan lernejon. Dum nur malmultaj aparte talentaj gelernantoj en Svislando vizitas klasikan mezlernejon, decidas la plej granda parto de la gejunuloj fari tiel nomitan metilernadon, daŭrante depende de la profesio inter du kaj kvar jaroj. Tiu laborpraktike orientita metilernado estas akompanita de metilernaj edukado, kiu depende de la bezono daŭras unu aŭ du tagojn semajne, dum aparte talentaj gelernantoj povas ankaŭ viziti metiakompanan mezlernejon kun metiabituro, kiu rajtigas al fakuniversitata studo. En landoj, kiuj ne konas tian metilernadon, la edukado aŭ okazas en mezlernejo, aŭ la gejunuloj rekte post la baza lernejo komencas la

profesian laboron ne akirante aldonan lernejan edukadon. Pro tiu kialo en landoj sen metilernado la premo al mez- kaj altlernejoj tre altas, kio kaŭzas malpli altan nivelon de tiuj lernejoj unuflanke kaj aliflanke grandan senlaborecon inter tiuj akademianoj, kiuj fine malbonajn ŝancojn havas sur la labormerkato, dum en la manlaboraj profesioj mankas kvalifikitaj novuloj.

Aparta rekonilo de la svisa sistemo estas cetere la kompleta interkonekteblo de la edukosistemo. Tio signifas, ke finintoj de metilernado povas en ajna momento poste akiri abituron kaj viziti superan faklernejon aŭ ŝanĝi al akademia profesio, dum inverse ankaŭ reale eblas ŝanĝo de akademia al manlabora profesio.

Ein besonderes Merkmal des schweizerischen Systems ist übrigens auch die vollkommene Durchlässigkeit des Ausbildungssystems. Das heisst den Absolventen einer Berufslehre steht es jederzeit offen, später eine Matura nachzuholen und eine höhere Fachschule zu besuchen oder auch in einen akademischen Beruf zu wechseln, während umgekehrt auch der Wechsel aus dem akademischen Bereich in einen Handwerksberuf durchaus eine Option sein kann.

Während früher in der Zeit der geburtenstarken Jahrgänge oft ein Unterangebot an Lehrstellen herrschte, steht die Schweizer Gesellschaft jedoch immer mehr vor dem Problem, dass zahlreiche Lehrstellen nicht besetzt werden können. Gleichzeitig besteht mit Blick auf das Ausland eine immer grössere Nachfrage nach Mittelschulen. Weil das schweizerische System ausser in Deutschland und Österreich kaum bekannt ist, sind zudem Schweizer Diplome im Ausland oft unbekannt und die Schweizer tendieren dazu, statt auf ihre Errungenschaften stolz zu sein, sich beschämt hinter den schön klingenden ausländischen Titeln zu verstecken, obwohl diese wegen des völlig fehlenden Praxisbezugs oft kauf das Papier wert sind, auf denen sie stehen.

Dum en la tempo de la nasiĝfortaj jargrupoj ofte ekzistis ne sufiĉe da metilernlokoj, la svisa socio tamen troviĝas pli kaj pli antaŭ la problemo, ke multnombraj metilernlokoj ne povas esti okupitaj. Samtempe pro la komparo kun eksterlando grandiĝas la demando pri mezlerneja eduko. Ĉar la svisa sistemo krom en Germanio kaj Aŭstrio apenaŭ estas konata, svisaj diplomoj ofte eksterlande estas tute ne konataj kaj svisoj anstataŭ esti fieraj pri siaj atingoj ofte nur honte kaŝis sin malantaŭ la belsonaj titoloj eksterlandaj, kiuj tamen pro la kompleta manko de praktika sperto ofte apenaŭ valoras la paperon, sur kiuj ili staras.

SUCHST DU EINE LEHRSTELLE?

lehrlingsboerse.ch

Das Portal für Lehrstellensuchende und
Lehrstellenanbieter

Du muss nicht suchen... Du wirst gefunden!

www.lehrlingsboerse.ch

Ein besonders Problem ergibt sich daraus, dass Schulabgänger sich vor allem bei den grösseren und bekannten Unternehmungen bewerben und dies mit Hunderten von Bewerbungen überschüttet werden, während die klassischen Kleinbetriebe, welche das Rückgrat der Schweizer Wirtschaft bilden oftmals kaum Bewerbungen erhalten. Da praktisch alle Kandidaten immer dieselben 100 Topbetriebe anschreiben, kommt es zwangsläufig zu einer Flut von Absagen und die Jugendlichen suchen dann oftmals enttäuscht irgendeine Überbrückungslösung oder wagen den Sprung an eine Mittelschule, obwohl sie ja eigentlich viel lieber eine praktische Ausbildung antreten würden. Haben diese Jugendlichen erst einmal einen anderen Weg beschritten, dann sind sie nachher als potentielle Lehrlinge für die Lehrfirmen oftmals unwiederbringlich verloren. Das

Ergebnis ist ein Überangebot an Akademikern auf der einen und ein Mangel an qualifizierten Berufsleuten auf der anderen Seite.

Dieses Problems hat sich die junge Startup-Firma „Lösungsbieter Lazo & Weidmann“ angenommen, die dieser Tage auf Ihrer Website lehrlingsboerse.ch eine neue Plattform lanciert, die Lehrstellensuchende und Lehrmeister zusammenbringt. In Umkehrung des traditionellen Systems, in dem sich der Lehrling bei der Lehrfirma bewirbt, bewirbt sich auf lehrlingsboerse.ch sozusagen die Lehrfirma beim Lehrling. Dadurch erhalten einerseits eben auch kleine Betriebe die Chance Lehrlinge zu finden, während andererseits für die Jugendlichen durch diese Plattform die Lehrstellensuche so massiv vereinfacht wird.

Aparta problemo rezultiĝas el tio, ke lerneĵfiniĝintoj sin prezentas ĉefe ĉe grandaj kaj konataj entreprenoj kaj tiuj estas superŝutataj kun centoj da kandidatiĝoj, dum klasikaj entreprenoj, kiuj formas la spinon de la svisa ekonomio ofte apenaŭ ricevas kandidatiĝon. Ĉar kvazaŭ ĉiuj kandidatioj alskribas la samajn 100 plej renomajn firmaojn, rezultiĝas el tio devige inundo da malakceptoj kaj la gejunuloj tiam ofte serĉas seniluziĝinte intersolvon aŭ

kuraĝas la salton al mezlernejo, kvankam ili efektive preferintus praktikan edukadon. Se tiuj gejunuloj iam ek alian padon, tiam ili poste kiel eblaj lernantoj por la instrufirmaoj ofte por ĉiam perdiĝis. La rezulto estas tro granda kvanto da akademianoj unuflanke kaj manko je kvalifikitaj profesiuloj aliflanke.

Pri tiu problemo okupiĝis la juna ekstartentrepreno „Lösungsbieter Lazo & Weidmann“, kiu dum tiuj tagoj lanĉos

en sia retejo lehrlingboerse.ch novan platformon, kiu kunigas serĉantojn de metilernloko kun ofertantoj de tiaj. Renversante la tradician sistemon, en kiu la lernanto kandidatiĝas ĉe la instrufirmao, la instrufirmao nun kandidatiĝas ĉe la lernanto. Tiel unuflanke ankaŭ etaj firmaoj ricevas ŝancon, trovi lernantojn, dum aliflanke por gejunuloj pere de tiu-ĉi platformo la serĉado de metilernloko forte faciliĝas.

Anzeigentarife

1/1 Seite (195 mm x 280 mm)	Fr.	900.00
½ Seite hoch (92 mm x 280 mm)	Fr.	480.00
½ Seite quer (195 mm x 138 mm)	Fr.	480.00
¼ Seite hoch (92 mm x 138 mm)	Fr.	250.00
¼ Seite quer (195 mm x 68 mm)	Fr.	250.00
⅛ Seite hoch (92 mm x 68 mm)	Fr.	130.00
⅛ Seite quer (195 mm x 33 mm)	Fr.	130.00

Hintere Umschlagseite aussen (1/1 Seite)	Fr.	1600.00
Vordere Umschlagseite innen (1/1 Seite)	Fr.	1200.00
Hintere Umschlagseite innen (1/1 Seite)	Fr.	1200.00

Kleinanzeigen (gemäss Rubriken):

150 Anschläge (Buchstaben inkl. Leerzeichen)	Fr.	25.00
Je weitere 50 Anschläge	Fr.	10.00

Firmenportrait

1/1 Seite durch unsere Journalisten formuliert und gelayoutet	Fr.	1400.00
---	-----	---------

Vorlagen für Inserate sind entweder als Word- oder PDF-Dokumente anzuliefern. Grafiken sind wenn möglich zusätzlich separat als PNG- oder JPG-Dateien anzuliefern.

Tarifs des annonces

1/1 page (195 mm x 280 mm)	Fr.	900.00
½ page hauteur (92 mm x 280 mm)	Fr.	480.00
½ page largeur (195 mm x 138 mm)	Fr.	480.00
¼ page hauteur (92 mm x 138 mm)	Fr.	250.00
¼ page largeur (195 mm x 68 mm)	Fr.	250.00
⅛ page hauteur (92 mm x 68 mm)	Fr.	130.00
⅛ page largeur (195 mm x 33 mm)	Fr.	130.00

Dernière page de couverture extérieure
Première page de couverture intérieure
Dernière page de couverture intérieure

Petites annonces (selon rubriques):

150 signes (caractères/lettres, y c. espaces)	Fr.	25.00
Par groupe de 50 signes supplémentaires	Fr.	10.00

Portrait de l'entreprise

1/1 page rédigée et mise en page par nos journalistes	Fr.	1400.00
--	-----	---------

Les modèles pour les annonces doivent être livrés sous la forme de documents Word ou PDF. Les graphiques doivent être livrés si possible séparément sous la forme de fichiers PNG ou JPG.

Bestellformular/ Formulaire de commande

Firma (falls zutreffend) / Société (si pertinent): _____

Vorname, Name / Prénom, nom: _____

Adresse: _____ PLZ / NPA: _____ Ort / Localité: _____

Festnetz-Telefon/ Téléphone fixe: _____ Mobil-Telefon / Téléphone mobile: _____

Ich/wir bestelle/n hiermit folgende Anzeige / Par le présent formulaire, je commande/nous commandons l'annonce suivante:

Ausgabe / Edition: _____

Inseratengrösse / Grandeur de l'annonce: _____

Kleinanzeige nach Rubrik/ Petite annonce selon rubrique:

Korrespondenzpartner gesucht, / Partenaire de correspondance souhaité

Kurse / Cours

Beherbergung (Bett und Frühstück) / Hébergement (lit et petit déjeuner)

Zu verschenken / A offrir en cadeau

Zu verkaufen / A vendre

Dienstleistungen / Prestations

Diverses / Divers

Kleinanzeigentext / Texte des petites annonces:

_____

Ich/wir bestelle/n ein Einzelabonnement zu Fr. 20.-/ Je commande/nous commandons un abonnement individuel à Fr. 20.-.

Ich/wir bestelle/n ein Unterstützungsabonnement zu Fr. 100.-/ Je commande/nous commandons un abonnement de soutien à Fr. 100.-.

(Inhaber eines Unterstützungsabonnements erhalten jeweils pro Ausgabe 20 Frei-Exemplare, welche sie zu Informationszwecken verteilen können. Dank der zweisprachigen Artikel eignen sich die Zeitschriften auch hervorragend als Hilfsmittel für den Esperanto-Unterricht. / Les détenteurs d'un abonnement de soutien reçoivent pour chaque édition 20 exemplaires gratuits qu'ils peuvent distribuer à des fins d'information. Grâce à leurs articles publiés en deux langues, les revues constituent aussi un moyen auxiliaire de premier choix pour l'enseignement de l'espéranto.)

Einsenden an/ Evoyer à : **Allsprachendienst Esperanto GmbH, Archstrasse 2, Postfach 26, CH-8613 Uster 3**

E-Mail : svisa-espero@esperanto.ch

***Helpu al Svisa Espero per via subtenabono,
donaco kaj anonco!***
***Helfen Sie Svisa Espero durch Ihr Unterstützungsabo,
Ihre Spende und Ihre Anzeige!***
***Aidez Svisa Espero par votre abonnement de soutien,
votre donations et votre annonce!***

Donacojn favore Svisa Espero pagu al:

Poŝtkonto Nr. 90-12622-6

IBAN CH63 0900 0000 9001 2622 6

je la nomo/lautend auf/au nom de: Amikaro Esperantista, Archstr. 2, 8610 Uster

(pliaj informoj je <http://esperanto.ch/svisa-espero>)

Anonco

Allsprachendienst Esperanto GmbH

Archstrasse 2 • Pf. 26 • 8613 Uster 3 • ☎ 044 251 50 25

Ihr Übersetzungsbüro für alle Sprachkombinationen,
Textarten und Fachgebiete

Beglaubigte Übersetzung amtlicher Urkunden
Juristische, technische und Werbeübersetzungen
Mehrsprachige Websites
Produktion von Werbefilmen
Filmübersetzung inkl. Einfügen von Untertiteln

www.esperanto.ch
www.allsprachendienst.ch

